

آیین نامه ها و دستورالعمل های
برنامه آموزشی جاری سطح یک
حوزه های علمیه

مرکز مدیریت حوزه های علمیه / معاونت آموزش

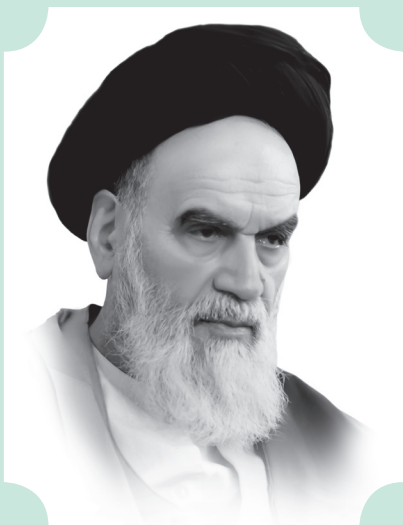
آیین نامه ها و دستورالعمل های برنامه آموزشی جاری سطح یک
حوزه های علمیه به ضمیمه جداول درسی و معرفی منابع آموزشی
مرکز مدیریت حوزه های علمیه / معاونت آموزش
شهر مقدّس قم / ۱۴۰۲ ش

آدرس:

قم، جمکران، بلوار انتظار، مرکز مدیریت حوزه های علمیه

معاونت آموزش

تلفن: ۰۲۵-۳۳۱۳۳۲۸۳

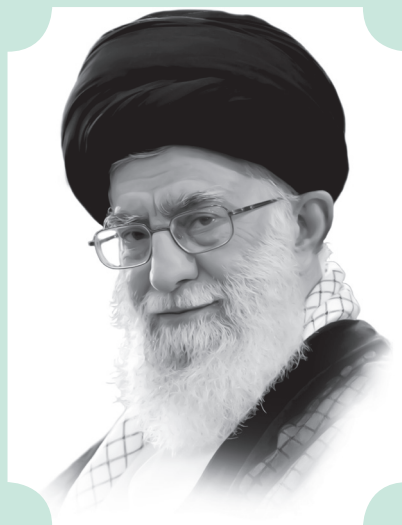

رهبر کبیر انقلاب اسلامی
ایران حضرت امام خمینی رحمه الله:

اما در مورد دروس تحصیل و تحقیق
حوزه‌ها، این جانب معتقد به فقه
سنتی و اجتهاد جواهری هستم
و تخلف از آن را جایز نمی‌دانم...
مجتهد باید به مسائل زمان خود
احاطه داشته باشد ...

حوزه‌ها و روحانیت باید نبض تفکر
و نیاز آینده جامعه را همیشه در
دست خود داشته باشند و همواره
چند قدم جلوتر از حوادث، مهیای
عکس‌العمل مناسب باشند ...

(منشور روحانیت)

مقام معظم رهبری حضرت
آیت‌الله العظمی خامنه‌ای حفظه الله:

یک برنامه جامع درسی حوزه‌ای، با
درجه‌بندی و طبقه‌بندی حساب
شده همچنان در حوزه‌ها جایش
خالی است ...

از جمله چیزهایی که حوزه احتیاج
دارد یک نظام تعلیم و تربیت است
تا در آن وقت‌ها هدر نرود، امروز
دیگر روزی نیست که ما اجازه
بدهیم یک روز یا یک ساعت از عمر
جووانی متدین و آماده برای تلاش
و مجاهدت در راه دین یعنی یک
طلبه هدر رود.

(حوزه و روحانیت، ج ۲، ص ۳۲)

فہرست مطالب

بخش اول: بحکیت

- ۱۴ ..... تعاریف ۱۴
- ۱۷ ..... کلیات آیین نامه آموزشی ۱۷
- ۱۷ ..... ۱- ثبت نام و پذیرش ۱۷
- ۱۷ ..... ۲- نظام آموزشی ۱۷
- ۱۹ ..... ۳- برنامه ریزی درسی ۱۹
- ۱۹ ..... ۴- حضور و غیاب ۱۹
- ۲۰ ..... ۵- خدمات آموزشی ۲۰
- ۲۱ ..... ۶- ارزشیابی تحصیلی ۲۱
- ۲۲ ..... ۷- فراغت از تحصیل ۲۲

بخش دوم: پذیرش

- ۲۳ ..... فرآیند کلی سنجش و پذیرش ۲۳
- ۵۲ ..... فصل اول: مدارس متقاضی پذیرش ۵۲
- ۲۵ ..... مدارس مجاز به پذیرش ۲۵
- ۲۷ ..... فصل دوم: پذیرش مقدماتی داوطلبان ورود به حوزه های علمیه ۲۷
- ۲۷ ..... مرحله اول: ثبت نام ۲۷
- ۳۳ ..... مرحله دوم: آزمون کتبی ۳۳
- ۳۴ ..... مرحله سوم: مصاحبه و مشاوره ۳۴
- ۳۶ ..... فصل سوم: پذیرش نهایی داوطلبان ورود به حوزه های علمیه ۳۶

فصل چهارم: نحوه رسیدگی به درخواست‌ها در کمیسیون پذیرش استان ۴۰

بخش سوم: امور اجرایی تحصیلی

۴۳

فصل اول: برنامه‌ریزی دروس و کلاس درس ۴۳

۴۳

الف) انتخاب درس

۴۷

ب) برنامه‌ریزی کلاس‌های درسی

۴۸

ج) انتخاب استاد از غیر محل تحصیل در دروس فقه و اصول سطح یک

۵۰

د) فعالیت‌های کلاسی

فصل دوم: جداول درسی و منابع آموزشی ۶۱

۶۱

الف) جداول درسی نیم‌سال‌های مختلف و ساعات آن‌ها

۶۶

ب) منابع درسی و محدوده‌های آن‌ها

فصل سوم: حضور و غیاب ۹۲

فصل چهارم: امتحانات ۹۳

۹۳

الف) امتحانات کتبی

۹۸

ب) امتحانات شفاهی

۱۰۰

ج) برگزاری آزمون و اعلام نتایج

فصل پنجم: ارزیابی پیشرفت تحصیلی ۱۰۴

بخش چهارم: خدمات آموزشی

۱۰۵

فصل اول: مرخصی تحصیلی ۱۰۵

فصل دوم: انتقالات ۱۰۷

فصل سوم: شیوه نامه تطبیق سازی دروس در انتقالات ۱۰۹

فصل چهارم: مهمان ۱۱۴

فصل پنجم: منع و انصراف از تحصیل ۱۱۵

الف) منع از تحصیل ۱۱۵

ب) انصراف از تحصیل ۱۱۶

ج) بازگشت به تحصیل ۱۱۷

فصل ششم: رسیدگی به امور تحصیلی طلاب ۱۱۹

بخش پنجم تکمیل سطح و فرغ التحصیلی ۱۲۲

الف) مقاطع و سطوح حوزوی ۱۲۲

ب) فارغ التحصیلی از سطح یک ۱۲۳

بخش ششم: پیوست ها ۱۲۵

پیوست ۱: شرایط نظام و وظیفه ۱۲۵

پیوست ۲: دستورالعمل اجرایی مشاوره ۱۲۷

مرحله اول مشاوره: آزمون های روان شناختی ۱۲۷

مرحله دوم مشاوره: مصاحبه روان شناختی ۱۲۷

پیوست ۳: دستورالعمل اجرایی مصاحبه ۱۳۱

۱) تعریف مصاحبه ۱۳۱

۲) شرایط و ویژگی های مصاحبه گر ۱۳۱

۳) اصول و ویژگی های مصاحبه ۱۳۳

۴) زمان و مکان مصاحبه ۱۳۷

۵) ویژگی های سوالات در مصاحبه ۱۳۸

۱۴۰	.....	ثبت اطلاعات مصاحبه (۶)
۱۴۲	.....	پیوست ۴: کمیسیون پذیرش استان
۱۴۲	.....	تعاریف و اصطلاحات
۱۴۳	.....	ساختار کمیسیون
۱۴۴	.....	موارد قابل رسیدگی در کمیسیون
۱۴۵	.....	شرائط ارائه درخواست به کمیسیون
۱۴۶	.....	مراحل پیگیری درخواست
۱۴۶	.....	مراحل رسیدگی و صدور رای
۱۴۷	.....	خاتمه
۱۴۸	.....	پیوست ۵: دستورالعمل برگزاری دوره میثاق تربیتی
۱۴۹	.....	تعریف دوره
۱۴۹	.....	اهداف
۱۴۹	.....	زمان برگزاری دوره
۱۵۰	.....	شیوه اجرا
۱۶۳	.....	پیوست ۶: نحوه برگزاری دوره «میثاق آموزشی» به صورت مستقل
۱۶۵	.....	پیوست ۷: شورای تخصصی آموزش استان
۱۶۹	.....	پیوست ۸: تقویم تحصیلی
۱۷۹	.....	پیوست ۹: دستورالعمل نحوه پذیرش طلاب فاقد تحصیلات تحت برنامه مرکز ...
۱۸۰	.....	ارزشیابی علمی
۱۸۲	.....	۲. ارزشیابی علمی کتبی

- پیوست ۱۰: آیین‌نامه گروه علمی - تربیتی ۱۸۶
- بخش اول - کلیات ۱۸۶
- بخش دوم - اقسام گروه‌های واحدهای آموزشی، اعضاء، شرایط آنان: ۱۸۸
- بخش سوم - وظایف گروه‌های واحدهای آموزشی ۱۹۱
- بخش چهارم - گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم ۱۹۴
- بخش پنجم - وظایف مدیران و دبیران گروه‌های واحدهای آموزشی و اساتید عضو ۱۹۷
- بخش ششم - تأمین حقّ الزّحمه ۲۰۰
- بخش هفتم - برگزاری گردهمایی‌های گروه‌های علمی - تربیتی ۲۰۱

آیین نامه برنامه درسی سطح یک جاری
حوزه‌های علمیه سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

بخش راول حکایت

تعاریف

داوطلب: فردی است که جهت تحصیل در حوزه‌های علمیه ثبت نام نموده و در حال گذراندن مراحل پذیرش می‌باشد.

کد موقت: برای داوطلبانی که مراحل ثبت نام، آزمون، مصاحبه و مشاوره را با موفقیت سپری نمایند شماره پرونده تحصیلی موقت صادر خواهد شد. اعتبار این شماره پرونده حداکثر یک سال و صرفاً جهت امکان ثبت اطلاعات در سامانه‌های آموزشی و استفاده از برخی خدمات آموزشی می‌باشد و به معنای پذیرش قطعی و مجوز استفاده از همه خدمات حوزوی نمی‌باشد.

کد دائم: کدی که بعد از طی کردن موفقیت‌آمیز تمامی مراحل پذیرش به داوطلب تعلق می‌گیرد و داوطلب با دریافت این کد، به عنوان طلبه رسمی حوزه

علمیه شناخته شده و مطابق ضوابط از کلیه خدمات رفاهی و آموزشی برخوردار خواهد شد.

طلبه: فردی که تمامی مراحل پذیرش را گذرانده و دارای کد تحصیلی فعال در مرکز مدیریت بوده و تحت برنامه به صورت رسمی اشتغال به تحصیل دارد.
مدرسه علمیه: واحد آموزشی که با مجوز فعالیت آموزشی از شورای گسترش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و مطابق با آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی فعالیت می‌کند و به اختصار مدرسه نامیده می‌شود.

فرآیند پذیرش: به سلسله مراحل و فعالیت‌هایی گفته می‌شود که توسط مجموعه‌های مختلف و مرتبط براساس ضوابطی معین و مشخص، جهت احراز شرایط و امتیازات متقاضی، از بدو ثبت‌نام تا پذیرش نهایی داوطلب صورت می‌گیرد و به اختصار فرآیند نامیده می‌شود.

گروه آموزشی: به تقسیم‌بندی داوطلبین و متقاضیان ورود به حوزه با توجه به مقطع تحصیلی کلاسیک آن‌ها گفته می‌شود که دارای سه گروه آموزشی و به شرح ذیل می‌باشد:

- **گروه اول:** پایه هشتم، نهم و دهم و هم‌چنین دانش‌آموزان دارای سابقه تحصیل در سال سوم راهنمایی، اول و دوم دبیرستان نظام قدیم آموزش و پرورش؛
- **گروه دوم:** شاغلین به تحصیل در پایه یازدهم و دوازدهم و هم‌چنین دانش‌آموزان دارای سابقه تحصیل در سال سوم دبیرستان (دیپلم) و یا پیش‌دانشگاهی نظام قدیم آموزش و پرورش و یا دانشجوی دارای حداکثر ۳۰ واحد؛
- **گروه سوم:** دانشجوی دارای بیش از ۳۰ واحد درسی و یا دارای مدرک کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا.

استاد^(۱): روحانی فاضلی است که برخوردار از توانایی لازم جهت تعلیم و

۱. به عبارت دیگر: استاد حوزه علمیه روحانی فاضلی است که براساس مصوبه ۹۴۴ شورای عالی حوزه‌های علمیه، مراحل جذب و گزینش او انجام پذیرفته است و در واحدهای آموزشی تحت برنامه مرکز مدیریت

تربیت طلاب علوم دینی در یکی از علوم مورد نیاز حوزه علمیه بوده و طبق ضوابط، اشتغال به تدریس در حوزه‌های علمیه دارد.

نیم‌سال تحصیلی: مدت زمان آموزشی است که نیمه از سال تحصیلی را شامل شده و در آن دروس حوزوی به صورت رسمی از سوی مدارس تحت پوشش ارائه می‌گردد.

سنوات تحصیلی (طول دوره): مدت زمان مجاز برای اتمام یک دوره تحصیلی را سنوات تحصیلی یا طول دوره می‌نامند.

سطح: به هر دوره تحصیلی حوزوی با اهداف مشخص که منجر به ارائه گواهی پایان دوره به طلاب می‌گردد، سطح تحصیلی می‌گویند.^(۱)

واحد آموزشی: مدرسه علمیه بلندمدت، سفیران هدایت، مرکز تخصصی، مؤسسه آموزش عالی حوزوی یا مجتمع عالی حوزوی که دارای مجوز رسمی فعالیت، از شورای گسترش می‌باشد.

گروه علمی- تربیتی: جمعی متشکل از اساتید واحد آموزشی که بر اساس شرح وظایف مصوب فعالیت می‌کنند.

کلیات آیین‌نامه آموزشی^(۲)

۱- ثبت نام و پذیرش

ماده ۱: داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه پس از قبولی در فرآیند سنجش علمی و گزینش، به عنوان طلبه پذیرفته خواهند شد.

ماده ۲: کسانی که دروس مقدمات یا سطح یک و یا دورا به صورت آزاد و خارج از برنامه

حوزه‌های علمیه یا در مدارس رسمی حوزه علمیه قم اشتغال به تدریس دارد.

۱. سفیران هدایت در حال حاضر در سطح ۲ و ۳ مصوب شده و اجرا می‌گردد.

۲. در بخش کلیات آیین‌نامه آموزشی اصول و ضوابط اصلی و کلی آموزشی به صورت اجمالی بیان شده است و در فصول بعدی دستورالعمل‌ها و ضوابط تفصیلی ذکر شده است.

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه گذرانده‌اند، در صورت داشتن شرایط می‌توانند پس از طی فرآیند سنجش علمی و گزینش، در حوزه‌های علمیه پذیرش شوند.

۲- نظام آموزشی

ماده ۳: نظام آموزشی در برنامه آموزشی حوزه‌های علمیه حضوری، نیم‌سال و درسی ساعتی است.

ماده ۴: هر سال تحصیلی از دو نیم‌سال مستقل تشکیل شده و قبولی یا عدم قبولی در هر درس از هر نیم‌سال، به همان درس محدود می‌شود.

ماده ۵: در هر سال تحصیلی، علاوه بر دو نیم‌سال تحصیلی، برگزاری دوره تابستانی نیز مجاز می‌باشد.

ماده ۶: طول مدت تحصیل در برنامه آموزشی جاری سطح یک، به طور معمول ۶ سال؛ طی ۱۲ نیم‌سال و حداکثر ۸ سال طی ۱۶ نیم‌سال می‌باشد.

تبصره: کاهش سنوات تمصیل برای طلاب واجد شرایط بر اساس ضوابط مربوطه از طریق دوره‌های تابستانی^(۱) یا افزودن درس‌های^(۲) و یا استفاده مداخلی از تقویم آموزشی و همچنین افزایش سنوات تمصیل با رعایت مداخل و مداخل ساعات مجاز برای انتساب درس بلامانع است.

ماده ۷: مدارس علمیه، می‌توانند دوره‌های تابستانی را پس از اخذ مجوز از شورای آموزش استان و طبق ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد برگزار کنند.

ماده ۸: تقویم تحصیلی مدارس در هر سال تحصیلی (شامل ایام درسی، ایام امتحانی و دوره تابستانی) پس از تصویب در شورای مدرسه و تأیید مدیریت حوزه علمیه استان طبق ضوابط ابلاغی معاونت آموزش ستاد لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده ۹: طلبه متعهد است در زمان تحصیل در سطح یک به صورت تمام‌وقت و حضوری در تمام برنامه‌های درسی و غیردرسی مدرسه شرکت نماید.

۱. دستورالعمل برگزاری دوره‌های تابستانی در بخش سوم، فصل اول آمده است.

۲. دستورالعمل اخذ درس به صورت مازاد در بخش سوم، فصل اول آمده است.

ماده ۱۰: طلبه تا پیش از تکمیل سطح دو نمی‌تواند همزمان در مراکز غیرحوزوی تحصیل کند.

تبصره: هرگونه تمصیل همزمان پس از تکمیل سطح دو و صرفاً بر اساس ضوابط و آیین‌نامه مربوطه، امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۱۱: ارائه دروس مصوب برنامه آموزشی جاری و رعایت منابع آموزشی آن‌ها و هم‌چنین برنامه‌ریزی دروس براساس آن‌ها ضروری می‌باشد.

تبصره: در صورتی که مدرسه برای تکمیل ممدوده درس، نیاز به اضافه کردن ساعات درسی برای هر درس را داشته باشد می‌تواند با پیشنهاد معاون آموزش مدرسه و تصویب شورای مدرسه در این فصوص اقدام نماید. هم‌چنین کم کردن ساعات درسی به شرط تکمیل ممدوده و عدم افتلال در یادگیری طلاب تا سقف ۲۰ درصد ساعات تعیین شده برای هر درس، با پیشنهاد معاون آموزش مدرسه و تصویب شورای مدرسه بلامانع است.

ماده ۱۲: مدت زمان مجاز تحصیل در حوزه‌های علمیه، گذراندن ۱۵۰۰ ساعت درسی در حداقل یک سال و حداکثر سه سال تحصیلی طبق ضوابط بوده و محاسبه رشد تحصیلی طلاب براساس مقدار ساعت مذکور می‌باشد.

تبصره: در صورت عدم گذراندن ۱۵۰۰ ساعت درسی در حداکثر سه سال تحصیلی، در فصوص وضعیّت تمصیلی طلبه مطابق دستورالعمل رسیدگی به امور تمصیلی طلاب اقدام فواهد شد.

۳- برنامه‌ریزی درسی

ماده ۱۳: طلاب، قبل از شروع هر نیم‌سال تحصیلی، موظف به انتخاب درس مطابق ضوابط می‌باشند.

ماده ۱۴: مقدار انتخاب درس در هر نیم‌سال حداقل ۳۱۰ و حداکثر ۴۲۵ ساعت می‌باشد.

تبصره: تقاضای انتخاب درس کمتر از حد معمول، در صورت تأیید اضطرار از سوی شورای مدرسه، تا حداقل ۱۷۰ ساعت جایز است.

ماده ۱۵: در صورت وجود ناقصی از دروس نیم‌سال‌های گذشته، انتخاب درس در نیم‌سال جدید، تنها پس از انتخاب درس ناقصی مجاز می‌باشد.

ماده ۱۶: در صورت داشتن شرایط، طلاب می‌توانند نسبت به ادامه تحصیل از طریق انتخاب درس مازاد در طول نیم‌سال و یا شرکت در دوره تابستانی اقدام نمایند.

ماده ۱۷: شرکت در دوره آموزشی تابستانی و انتخاب درس در آن برای همه طلاب، با رعایت شرایط و ضوابط مربوطه بلامانع است.

ماده ۱۸: رعایت حد نصاب لازم برای تشکیل کلاس در ابتدای هر نیم‌سال، مطابق ضوابط ضروری می‌باشد.

ماده ۱۹: کلاس درس، با معرفی و حضور استاد دارای حکم تدریس رسمیت می‌یابد.

ماده ۲۰: استاد، موظف به حضور مستمر و تدریس کامل منبع و محدودۀ درسی مطابق جدول درسی هر نیم‌سال تحصیلی است.

ماده ۲۱: در برخی از دروس، طلاب پس از اخذ مجوز از مدرسه خود، مجاز به شرکت در کلاس درس استادی غیر از مدرسه محل تحصیل خود می‌باشند.

۴- حضور و غیاب

ماده ۲۲: حضور طلبه در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی است.

ماده ۲۳: غیبت طلبه در بیش از حد مجاز ساعات تعیین شده هر درس، موجب حذف آن درس می‌شود و در این صورت، طلبه باید آن درس را دوباره به صورت حضوری بگذرانند.

۵- خدمات آموزشی

ماده ۲۴: طلاب مطابق ضوابط و در مواقع ضروری می‌توانند از مرخصی تحصیلی استفاده نمایند.

تبصره: مدت زمان مرخصی جزء مذاکرات سنوات مجاز تمصیل مسموب می‌گردد.

ماده ۲۵: انتقال طلبه دارای وضعیت فعال آموزشی از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر، بلامانع است.

ماده ۲۶: طلبه تا پیش از نهایی شدن انتقال و تغییر کد محل تحصیل، از طلاب مدرسه مبدأ محسوب شده و طبق ضوابط باید در درس حضور مستمر داشته باشد و از کلیه مزایای آموزشی و خدماتی مدرسه مبدأ برخوردار است.

ماده ۲۷: اخذ درس به صورت مهمان، در برخی از درس‌ها یا همه آن‌ها، حداکثر در چهار نیم سال تحصیلی، بر اساس ضوابط بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۸: انصراف از تحصیل فقط به درخواست خود طلبه صورت می‌پذیرد و هرگونه تقاضای انصراف از تحصیل باید به صورت کتبی به شورای مدرسه ارائه شود و پس از تأیید، انصراف قطعی خواهد شد.

تبصره: هیج و امد آموزشی و یا مدیریتی نمی‌تواند نسبت به اجبار طلبه به انصراف از تحصیل اقدام نماید.

ماده ۲۹: در صورت بروز برخی از مشکلات آموزشی، طلبه از ادامه تحصیل منع شده و ادامه تحصیل ایشان منوط به بررسی وضعیت آموزشی او در شورا و کمیسیون مربوطه می‌باشد.

۶- ارزشیابی تحصیلی

ماده ۳۰: اخذ امتحان کتبی از دروس بر اساس محدوده مصوب و ابلاغی آن درس، می‌باشد.

ماده ۳۱: برگزاری امتحان هر درس بلافاصله بعد از اتمام کلاس‌های آن درس (با رعایت سایر شرایط مانند اتمام محدوده و برگزاری ساعات درسی مصوب)، بلامانع است.

ماده ۳۲: امتحان تنها از طلاب رسمی حوزه به عمل می‌آید و تمام طلاب موظف به شرکت در امتحان دروس انتخابی خود در مدرسه محل تحصیل هستند.

ماده ۳۳: طرح سؤال‌های امتحانی در تمام موسسه‌های امتحانی (اصلی، تجدیدی و...)

برعهده استاد مدرسه در همان درس و براساس اصول و ضوابط ارائه شده از سوی معاونت آموزش ستاد می باشد.

تبصره: در صورت تعدد یک درس و اساتید آن در مدرسه با تصویب گروه علمی - تربیتی، ارائه سؤال مشترک مجاز خواهد بود.

ماده ۳۴: در ارزشیابی برخی از دروس، براساس آیین نامه های مربوطه، امتحان شفاهی نیز به عمل خواهد آمد که نمره نهایی آن درس معدل آزمون های کتبی و شفاهی آن درس خواهد بود.

ماده ۳۵: در هر نیم سال تحصیلی بخشی از نمره نهایی هر درس به فعالیت های کلاسی اعم از پژوهش درسی، مباحثه، امتحانات هفتگی و... اختصاص می یابد.

ماده ۳۶: نمره قبولی در هر درس، ۱۲ می باشد.

ماده ۳۷: در صورتی که طلاب پس از حضور مستمر در کلاس، موفق به کسب نمره قبولی نشوند، لازم است مطابق شرایط و ضوابط مجدداً در امتحان یا کلاس آن درس شرکت کرده و نمره قبولی را کسب نمایند.

ماده ۳۸: نمرات همه دروس، اعم از قبولی و عدم قبولی، جزو سوابق تحصیلی طلبه ثبت و در معدل آن نیم سال و سال تحصیلی محاسبه شده ولی در معدل نهایی سطح و مقطع تحصیلی فقط نمرات دروس قبول شده محاسبه می گردد.

۷- فراغت از تحصیل

ماده ۳۹: طلبه در صورت گذراندن همه دروس مصوب سطح یک و کسب حداقل معدل ۱۴ در آن سطح، فارغ التحصیل محسوب شده و می تواند برای دریافت مدرک تحصیلی مربوطه اقدام کند.

ماده ۴۰: طلبه پس از پایان کلیه دروس سطح یک می تواند جهت ادامه تحصیل در سطح دو تا قبل از آغاز سال تحصیلی نسبت به ثبت نام در واحد آموزشی رسمی دارای مجوز اقدام نماید.

ماده ۴۱: در صورت عدم ثبت نام طلبه برای ادامه تحصیل در سطح دو، پرونده حوزوی

طلبه به عنوان فارغ التحصیل در سطح یک به بخش فارغ التحصیلان منتقل شده و بازگشت به تحصیل و یا ارائه خدمات حوزوی او بر اساس ضوابط مربوطه خواهد بود.

بخش دوم: پذیرش

فرآیند کلی سنجش و پذیرش

ماده ۱: سنجش و پذیرش حوزه‌های علمیه برای تحصیل در مقاطع مختلف به شرح ذیل می‌باشد:

الف: پذیرش داوطلب ورود به حوزه‌های علمیه؛

ب: پذیرش طلاب فارغ‌التحصیل از حداقل سطح یک حوزه‌های علمیه جهت ادامه تحصیل در یکی از واحدهای آموزشی حوزوی.^(۱)

ماده ۲: پذیرش داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه طی مراحل ذیل انجام می‌گیرد:

۱- ثبت نام؛

۲- آزمون کتبی؛

---

۱. با توجه به اینکه این آیین‌نامه برای داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه تدوین شده است، سنجش و پذیرش طلاب برای مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی مطابق دستورالعمل‌های مربوطه خواهد بود.

۳- مصاحبه و مشاوره؛

۴- میثاق طلبگی (در دو بخش تربیتی و آموزشی)؛

۵- تحقیقات محلی؛

۶- سنجش سلامت.

تبصره ۱: شرکت در مرحله چهارم منوط به گذراندن و اخذ امتیاز لازم در مراحل قبل و ثبت نتایج آن در سامانه می‌باشد.

تبصره ۲: برای داوطلبانی که پس از ثبت نام و تشکیل پرونده و تأیید آن، موفق به کسب امتیاز لازم در مراحل دوم و سوم شده باشند، کد موقت صادر شده و مجاز به شرکت در مراحل مربوط به پذیرش نهایی می‌باشند.

تبصره ۳: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، پس از قبولی داوطلبان در مرحله «مصاحبه و مشاوره» جهت امر از برقی از شرایط عمومی مندرج در ماده ۱۲ همین آیین نامه، از طریق تمقیقات محلی، اقدام می‌نماید.^(۱)

تبصره ۴: عدم شرکت در هر یک از مراحل یا عدم کسب امتیاز لازم از هر مرحله یا مجموع مراحل موجب لغو پذیرش داوطلب فواید شد.

ماده ۳: تقویم سالیانه جهت مراحل سنجش و پذیرش در حوزه‌های علمیه توسط معاونت آموزش حوزه‌های علمیه تعیین و ابلاغ می‌گردد.

تبصره: مدیریت‌های استانی می‌توانند نسبت به تنظیم زمان بندی و اعلام تقویم استانی با رعایت تقویم اعلامی از سوی معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، مسب شرایط استان فواید اقدام نمایند.

فصل اول: مدارس متقاضی پذیرش

مدارس مجاز به پذیرش

ماده ۴: دارا بودن شرایط ذیل برای پذیرش مدارس علمیه ضروری می باشد:

- ۱- داشتن مجوز فعالیت آموزشی در سطح یک بلندمدت و یا سطح دو سفیران هدایت از شورای گسترش حوزه های علمیه؛
- ۲- تکمیل و مشخص بودن کادر علمی و اجرایی مدرسه و تأیید آن از سوی مدیریت های استانی؛
- ۳- داشتن ظرفیت و فضای لازم و مناسب برای امور آموزشی و خوابگاهی؛
- ۴- کسب امتیاز لازم در ارزیابی عملکرد مدرسه در حوزه های اجرایی، آموزشی، پژوهشی و تهذیبی براساس شاخص های ابلاغی؛
- ۵- موفقیت در جذب و پذیرش سال گذشته؛

۶- صلاحدید و موافقت کمیسیون پذیرش استان.

- تبصره ۱: ارائه مجوز فعالیت آموزشی از سوی شورای گسترش تا زمان شروع ثبت نام و پذیرش ضروری بوده و در صورت عدم ارائه مجوز، پذیرش مدرسه در آن نوبت منتفی خواهد شد.
- تبصره ۲: تأیید مناسب بودن مکان و فضای مدرسه قبل از ارائه اطلاعات به کمیسیون پذیرش ستاد برعهده مدیریت امور اداری مالی مدیریت های استانی میباشد.

ماده ۵: مدرسه می تواند حداکثر تا پنجاه درصد بیشتر از پذیرش نهایی سال قبل خود را به عنوان ظرفیت پذیرش جدید اعلام نماید.

تبصره: در صورت ضرورت و نیاز، تغییر و افزایش ظرفیت پذیرش مدرسه بر اساس نظر کمیسیون پذیرش استان بلامانع می باشد.

ماده ۶: هر مدرسه تنها مجاز به پذیرش در یک گروه آموزشی و متناسب با گروه پذیرشی سنوات قبل است. (۱)

۱. گروه بندی مدارس در بخش مربوط به تعاریف آمده است.

تبصره: درخواست پذیرش داوطلبان در دو گروه آموزشی پیوسته توسط مدرسه پس از بررسی مجوز فعالیت و به شرط تفکیک فضای آموزشی و فوایدی و موافقت نهایی کمیسیون پذیرش استان، بلامانع میباشد.

ماده ۷: بررسی و ارزیابی عملکرد مدرسه در بخش‌های مختلف براساس شرایط و ضوابط ابلاغی معاونت آموزش بوده و در نهایت باید به تأیید مدیریت استان و معاونت آموزش ستاد رسیده باشد.

ماده ۸: مدیریت‌های استانی نسبت به برنامه‌ریزی برای پذیرش نهایی در همه گروه‌های آموزشی در سطح مدارس تحت پوشش اقدام نمایند به نحوی که پذیرش از هر سه گروه آموزشی در برنامه‌های آموزشی جاری و جدید و هم‌چنین سفیران هدایت امکان پذیر باشد.

تبصره: در صورت نرسیدن مدنصاب متقاضیان یک گروه در استان برای تشکیل کلاس درس، تشکیل یک کلاس از دو گروه آموزشی پیوسته در یک مدرسه بلامانع است.

ماده ۹: درخواست اعمال شرایط اختصاصی برای پذیرش در استان و یا مدرسه در صورت عدم مغایرت با آیین‌نامه‌ها و ضوابط ابلاغی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، پس از تصویب در کمیسیون پذیرش استان و تأیید نهایی ستاد، بلامانع است.

ماده ۱۰: مدیریت‌های استانی باید ظرفیت، گروه آموزشی، نوع برنامه آموزشی مدارس واجد شرایط و شرایط اختصاصی آن‌ها را **همراه با اطلاعات کامل مدرسه**، پس از بررسی و تصویب در کمیسیون پذیرش استان، مطابق با تقویم اعلامی به مدیریت پذیرش ستاد اعلام نمایند.

ماده ۱۱: تأیید نهایی مجوز پذیرش مدارس منوط به رعایت حداقل نصاب پس از پذیرش نهایی داوطلبان برای تشکیل کلاس می‌باشد و در غیر این صورت تصمیم‌گیری در خصوص انتقال طلاب جدید الی‌الورود به مدارس دیگر و... برعهده شورای آموزش استان خواهد بود.

فصل دوم: پذیرش مقدماتی داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه

مرحله اول: ثبت نام

الف) شرایط داوطلبان:

شرایط عمومی

ماده ۱۲: دارا بودن شرایط ذیل برای داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه ضروری می‌باشد:

- ۱- داشتن تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲- اعتقاد و التزام به دین مبین اسلام و مذهب شیعه اثنی‌عشری؛
- ۳- اعتقاد و التزام عملی به ولایت مطلقه فقیه و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران؛
- ۴- برخورداری از سلامت جسمی^(۱)، روحی روانی و اخلاقی؛
- ۵- داشتن انگیزه و استعداد مناسب برای تحصیل علوم دینی؛
- ۶- داشتن شرط سنی مطابق جدول مندرج در ماده ۱۳؛
- ۷- نداشتن مشکل نظام وظیفه عمومی مطابق با پیوست شماره ۱؛
- ۸- داشتن شرط معدل تحصیلی مطابق جدول مندرج در ماده ۱۵؛
- ۹- داشتن تحصیلات حداقل پایه هشتم (متوسطه اول) برای پذیرش در مدارس علمیه بلند مدت و حداقل سال دوازدهم (متوسطه دوم) برای پذیرش در مدارس علمیه سفیران هدایت؛
- ۱۰- نداشتن پرونده تحصیلی فعال رسمی در مراکز حوزوی کشور؛

۱. بیماری‌هایی هم چون سرطان، هیپاتیت، ایدز، صرع، پیوند اعضا، دیابت نوع ۱ و ۲ ضعف شدید چشم، تالاسمی ماژور، هموفیلی و هرگونه بیماری جسمی (نقص یا قطع عضو) یا بیماری‌های روحی و روانی شدید از جمله بیماری‌های خاصی هستند که مانع مطلق برای پذیرش می‌باشند.

۱۱- نداشتن پرونده منع از تحصیل به دلیل انصراف یا اخراج (انضباطی یا تحصیلی) از مراکز حوزوی کشور؛

تبصره: دارا بودن سابقه انصراف تمصیلی با رعایت قوانین و ضوابط نظام و وظیفه و دیگر شرایط پذیرش بلامانع است.

۱۲- رضایت ولی (برای داوطلبان دارای سن کمتر از ۱۵ سال) جهت تحصیل در حوزه‌های علمیه؛

۱۳- کسب امتیاز لازم در هر مرحله و امتیاز نهایی از تمام مراحل پذیرش.

شرایط اختصاصی داوطلبان:

ماده ۱۳: حداکثر سن برای پذیرش داوطلبان در گروه‌های مختلف مطابق جداول ذیل می‌باشد.

الف) گروه اول:

گروه اول	داشتن معافیت تحصیلی حداکثر سن	داشتن معافیت دائم حداکثر سن	داشتن پایان خدمت حداکثر سن
پایه هشتم	۱۸	۱۸	۲۰
پایه نهم	۱۸	۱۹	۲۱
پایه دهم	۱۸	۲۰	۲۲

ب) گروه دوم:

گروه دوم	داشتن معافیت تحصیلی حداکثر سن	داشتن معافیت دائم حداکثر سن	داشتن پایان خدمت حداکثر سن
پایه یازدهم	۱۸	۲۱	۲۳
پایه دوازدهم	۲۰	۲۲	۲۴
دانشجوی زیر ۳۰ واحد قبولی	۲۰	۲۳	۲۵

ج) گروه سوم:

گروه سوم	داشتن معافیت تحصیلی حداکثر سن	داشتن معافیت دائم حداکثر سن	داشتن پایان خدمت حداکثر سن
دانشجوی بالای ۳۰	۲۱	۲۴	۲۶
دارای مدرک کاردانی	۲۲	۲۴	۲۶
دارای مدرک کارشناسی	۲۴	۲۶	۲۸
دارای مدرک کارشناسی ارشد	۲۸	۲۸	۳۰
دارای مدرک دکتری	۳۰	۳۰	۳۲

تبصره ۱: ملاک مناسبه وضعیت نظام وظیفه، شرط سنی و مدرک تحصیلی داوطلب، شروع سال تحصیلی موزه‌های علمیه است.

تبصره ۲: درخواست متقاضیانی که دارای حداکثر ۳ سال اضافه سن باشند، مشروط به دارا بودن پایان خدمت و یا معافیت دائم از نظام وظیفه، در کمیسیون پذیرش بررسی می‌گردد.

ماده ۱۴: داوطلبان گروه اول فقط مجاز به تحصیل در مدارس علمیه استان محل سکونت خود می‌باشند.

ماده ۱۵: دارا بودن حداقل میانگین معدل سه سال آخر تحصیلی مطابق با جدول ذیل برای داوطلبان الزامی است:

مقطع	عنوان شاخه و رشته تحصیلی	استان محل سکونت	مناطق محروم (بومی و غیربومی)	سایر مناطق (غیربومی)	استان قم (غیربومی)
اول	کلیه رشته‌ها	۱۶	۱۴ (فقط بومی)	-	-
دوم	رشته‌های غیر از ریاضی و تجربی	۱۵	۱۳	۱۷	۱۸
	رشته‌های ریاضی و تجربی	۱۴	۱۲	۱۶	۱۷
سوم	رشته‌های عمومی	۱۴	۱۲	۱۵	۱۵
	رشته‌های علوم پایه ^(۱)	۱۳	۱۲	۱۳	۱۳

تبصره: درخواست داوطلبانی که دارای حداکثر ۲ نمره کمتر از جدول فوق هستند، مشروط به این که معدل آن‌ها از ۱۲ کمتر نباشد، در کمیسیون پذیرش استان بررسی می‌گردد.

ماده ۱۶: داوطلبانی که دارای یک یا چند ویژگی از موارد مندرج در جدول ذیل باشند، حداکثر ۲۰ امتیاز به مجموع امتیازات داوطلب اضافه خواهد شد.^(۱)

ردیف	عنوان ویژگی یا شاخصه	امتیاز
۱	حافظ قرآن (۲۵ تا ۳۰ جزء)	۱۰
۲	حافظ قرآن (۲۰ تا ۲۴ جزء)	۸
۳	حافظ قرآن (۱۵ تا ۱۹ جزء)	۶
۴	حافظ قرآن (۱۰ تا ۱۴ جزء)	۴
۵	حافظ قرآن (۵ تا ۹ جزء)	۲
۶	حافظ کل نهج البلاغه	۱۰
۷	حافظ حداقل یک ششم نهج البلاغه	۶
۸	حافظ کل صحیفه سجادیه	۱۰
۹	دارندگان رتبه‌های برتر مسابقات علمی کشوری	۱۰
۱۰	دارندگان رتبه ۳ رقی در کنکور سراسری	۱۰
۱۱	دارندگان رتبه‌های برتر در المپیادهای علمی کشور	۱۰
۱۲	دارندگان رتبه‌های برتر در جشنواره خوارزمی	۱۰
۱۳	دارندگان رتبه برتر در مدارس تیزهوشان متوسطه اول و دوم	۸
۱۴	فرزند اساتید حوزه	۴
۱۵	قاری قرآن دارای مقام کشوری	۴
۱۶	دارای کتاب تألیفی یا ترجمه علمی مورد تأیید مراکز معتبر علمی	۶
۱۷	فرزند شهید و مفقود	۸
۱۸	فرزند آزاده	۴
۱۹	فرزند جانباز حداقل ۵۰ درصد	۶
۲۰	برادر شهید	۲
۲۱	ساکن در مناطق محروم	۲
۲۲	بومی	۲
۲۳	فرزند روحانی	۲

تبصره: در صورت امر از توانمندی یا ویژگی‌های خاص دیگری در داوطلب که در جدول ذکر نشده است، کمیسیون پذیرش می‌تواند حداکثر دو امتیاز، به امتیازات پذیرش داوطلب اضافه نماید.

۱. نحوه محاسبه امتیازات داوطلب در ماده ۳۲ همین بخش آمده است.

تعهدات داوطلبان:

ماده ۱۷: سپردن تعهد توسط داوطلب در خصوص موارد زیر الزامی است:

- ۱- رعایت شئون اخلاقی، رفتاری، سیاسی و اجتماعی؛
  - ۲- حضور مستمر و رشد تحصیلی مناسب و مطابق با ضوابط آموزشی؛
  - ۳- رعایت آیین نامه و مقررات مرکز مدیریت حوزه های علمیه و مدرسه محل تحصیل؛
  - ۴- قبول مأموریت های محوله از طرف مرکز مدیریت پس از اتمام هر سطح؛
  - ۵- انجام دوره تبلیغی برای متقاضیان تحصیل در برنامه آموزشی سفیران هدایت مطابق با ضوابط مربوطه؛
  - ۶- عدم اشتغال غیرحوزوی (اعم از اشتغال تمام وقت، پاره وقت، تحصیلی یا غیرتحصیلی)، حداقل تا پایان سطح یک در برنامه آموزشی بلند مدت و سطح دو، در برنامه آموزشی سفیران هدایت؛
  - ۷- عدم تحصیل هم زمان تا پایان سطح دو حوزه های علمیه؛
  - ۸- عدم کتمان بیماری های خاص در مراحل پذیرش.
- تبصره ۱: عدم رعایت بند ۶ به منزله انصراف از موزه تلقی شده و داوطلب از کلیه مزایای تمصیلی محروم می گردد.
- تبصره ۲: در صورت عدم رعایت تعهدات مذکور، تصمیم گیری در فصول طلبه و یا داوطلب بر عهده مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهد بود.

ب) فرآیند ثبت نام و تشکیل پرونده

ماده ۱۸: ثبت نام داوطلبان پذیرش در حوزه های علمیه طی دو مرحله انجام می گیرد:

۱) ثبت نام و تشکیل پرونده:

ماده ۱۹: ثبت نام و تشکیل پرونده، طبق جدول زمان بندی مراحل پذیرش و تنها از طریق

سامانه پذیرش حوزه‌های علمیه مطابق با دستورالعمل‌های مربوطه صورت می‌پذیرد.

تبصره: ثبت‌نام داوطلبان بعد از اتمام زمانبندی تنها از طریق کمیسیون پذیرش و مشروط به رسیدن تعداد افراد به مداخل نصاب تشکیل کلاس در نیم‌سال دوم می‌باشد.

ماده ۲۰: داوطلب در هنگام ثبت‌نام نسبت به تکمیل فرم‌ها و بارگذاری مدارک مربوطه و انتخاب حداکثر پنج مدرسه اقدام نماید.

تبصره ۱: در انتخاب مدارس توسط داوطلب هیچ اولویتی لحاظ نخواهد شد.

تبصره ۲: مغایرت یا نقص در مدارک و اطلاعات درخواستی، موجب ابطال ثبت‌نام و منتفی شدن پذیرش داوطلب می‌گردد.

۲) تأیید مدرسه:

ماده ۲۱: برای نهایی‌شدن ثبت‌نام هریک از مدارس علمیه نسبت به انتخاب داوطلب در سامانه اظهار نظر (تأیید و یا رد) نموده و به داوطلب نیز اطلاع‌رسانی گردد.

تبصره: اظهار نظر، در زمان بندی اعلام شده و مطابق دستورالعمل مربوطه خواهد بود.

ماده ۲۲: مدارس علمیه انتخاب شده، قبل از اظهار نظر می‌توانند برای ارزیابی و شناخت تکمیلی داوطلب، جلسه حضوری و یا غیر حضوری (مذاکره تلفنی) با داوطلب داشته باشند.^(۱)

ماده ۲۳: پس از تأیید مدرسه نسبت به انتخاب داوطلب در هریک از مدارس انتخابی، داوطلب جهت نهایی شدن ثبت‌نام، یکی از مدارس مذکور را به دلخواه خود مجدداً تأیید نماید.

ماده ۲۴: در صورتی که مدرسه و داوطلب از فرصت تعیین شده برای نهایی سازی ثبت‌نام استفاده نکنند، با صلاح دید مدیریت استان، داوطلبان بین مدارس دارای ظرفیت خالی تقسیم می‌شوند.

۱. این جلسه قابلیت جایگزینی با مصاحبه تعریف شده در فرایند پذیرش را ندارد.

ماده ۲۵: تغییر نظر مدارس یا داوطلبان نسبت به اولویت‌های انتخابی تا قبل از نهایی شدن ثبت نام (تأیید مدرسه و داوطلب) و تعیین تکلیف نسبت به مدرسه محل تحصیل، از طریق سامانه و در زمان بندی مشخص بلامانع است.

تبصره ۱: پس از نهایی شدن ثبت نام امکان تغییر مدرسه درون استانی فقط از طریق مدیریت استان و در قم از طریق معاونت امور مدارس سطح یک قم امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۲: تغییر مدرسه داوطلب (درون استانی و یا برون استانی)، پس از پذیرش و قبل از شروع کلاس‌های درس، به شرط موافقت مدرسه و استان مبدأ و مقصد بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۶: ضرورت دارد بخش‌های مرتبط اعم از ستادی و استانی و همچنین مدارس علمیه، نسبت به بررسی اطلاعات و مدارک داوطلب در سامانه پذیرش و اطلاع‌رسانی جهت اصلاح و یا تکمیل آن‌ها، قبل از انجام مصاحبه، اقدام نمایند.

مرحله دوم: آزمون کتبی

ماده ۲۷: آزمون کتبی ورود به حوزه علمیه، به منظور ارزیابی علمی و سنجش توانایی داوطلبان در علوم پایه و پیش نیاز علوم حوزوی برگزار می‌شود.

ماده ۲۸: تعیین مواد آزمون، طرح سؤال و ضوابط مربوطه، توسط ستاد انجام می‌شود.

ماده ۲۹: برگزاری آزمون در کشور به صورت متمرکز توسط مدیریت‌های استانی انجام می‌پذیرد.

ماده ۳۰: بررسی آزمون کتبی، تصحیح اوراق، اعلام نتایج و رسیدگی به نتایج آن بر عهده مدیریت پذیرش ستاد می‌باشد.

ماده ۳۱: کلیه داوطلبان تحصیل در حوزه‌های علمیه باید در آزمون کتبی شرکت نموده و امتیاز لازم که سالانه در کمیسیون پذیرش تصویب می‌شود را کسب نمایند.

تبصره: مافظین کل قرآن یا نهج‌البلاغه یا صمیفه سجادیه، دارندگان رتبه‌های برتر در

مشنواره فوارزمی یا مسابقات و المپیادهای علمی کشوری و دارندگان رتبه سه رقمی یا کمتر از آن در کنکور سراسری، از آزمون کتبی معاف خواهند بود.

ماده ۳۲: تأثیرگذاری آزمون در محاسبه نمره نهایی مرحله اول ۲۰ درصد و معدل سه سال آخر تحصیلی ۸۰ درصد خواهد بود.

مرحله سوم: مصاحبه و مشاوره^(۱)

ماده ۳۳: بعد از اعلام امتیازات اولیه و نتایج آزمون ورودی، از داوطلبانی که موفق به کسب امتیاز لازم از مراحل پذیرش مقدماتی شده‌اند به منظور شناسایی ابعاد روحی، روانی، شخصیتی، تربیتی و انگیزشی آن‌ها، مطابق دستورالعمل مربوطه، مصاحبه و مشاوره حضوری به عمل خواهد آمد.

ماده ۳۴: مصاحبه و مشاوره توسط مدیریت‌های استانی و براساس شرایط و ضوابط ابلاغی انجام می‌شود.

تبصره: مدارس می‌توانند مصاحبه و مشاوره را با هماهنگی و نظارت مدیریت استان در مدارس و بر اساس شرایط و ضوابط مندرج در پیوست‌های شماره ۲ و ۳ انجام دهند.

ماده ۳۵: انجام مصاحبه و مشاوره باید طبق جدول زمان‌بندی ابلاغی از طرف ستاد انجام گیرد.

ماده ۳۶: حضور یک نفر مصاحبه‌گر و یک نفر مشاور دارای مجوز در جلسات مصاحبه داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه، الزامی است.

ماده ۳۷: معرفی کارشناسان مصاحبه‌کننده بر عهده مرکز امور صیانتی و معرفی مشاور، توسط معاونت تهذیب حوزه‌های علمیه انجام می‌شود.

ماده ۳۸: فرم‌های مصاحبه به همراه محورها و شاخص‌های آن و هم‌چنین نحوه محاسبه نتایج، براساس دستورالعمل‌های مربوطه خواهد بود.^(۲)

ماده ۳۹: در صورت لزوم جهت ارزیابی فرآیند مصاحبه و عملکرد مصاحبه‌کنندگان، اعزام ناظر از سوی ستاد بلامانع می‌باشد.

۱. شرایط و ضوابط کامل انجام مصاحبه و مشاوره پذیرش در پیوست شماره ۲ و ۳ می‌باشد.

۲. در این خصوص به پیوست شماره ۲ و ۳ مراجعه نمایید.

ماده ۴۰: داوطلبانی که نسبت به نتیجه هر یک از مراحل پذیرش اعتراض داشته باشند می‌توانند تقاضای تجدید نظر خود را حداکثر تا دو هفته پس از اعلام نتایج، به معاونت مربوطه ارائه نمایند.

تبصره ۱: اعلام اعتراض می‌بایست به صورت کتبی (مطابق فرم مربوطه) و صرفاً از سوی داوطلب یا نماینده وی که به صورت مکتوب معرفی شده است، در مهلت مقرر انجام گیرد.

تبصره ۲: در صورت عدم اعتراض یا اعتراض خارج از مهلت مقرر، نتایج اعلامی، قطعی تلقی می‌شود.

ماده ۴۱: بعد از اعلام نتیجه اعتراض توسط معاونت مربوطه، در صورت اعتراض مجدد داوطلب، پرونده وی جهت تجدیدنظر نهایی به کمیسیون پذیرش استان ارجاع داده می‌شود.

تبصره: رأی صادره توسط کمیسیون پذیرش، قطعی بوده و غیرقابل اعتراض یا تجدید نظر می‌باشد.

صدور کد موقت

ماده ۴۲: برای داوطلبانی که مراحل ثبت نام، آزمون، مصاحبه و مشاوره را با موفقیت سپری نمایند و **مدرسه انتخابی آن‌ها نهایی شده باشد**، شماره پرونده تحصیلی موقت صادر خواهد شد.

ماده ۴۳: صدور شماره پرونده موقت صرفاً جهت امکان ثبت اطلاعات در سامانه‌های آموزشی و استفاده از برخی خدمات بوده و به معنای پذیرش قطعی و مجوز استفاده از همه خدمات حوزوی نمی‌باشد.

تبصره: مدت زمان اعتبار این شماره پرونده تا پایان اولین سال تحصیلی فواید بود.

فصل سوم: پذیرش نهایی داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه

میثاق طلبگی

ماده ۴۴: شرکت داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه در دوره «میثاق طلبگی» پس از کسب امتیاز لازم از «مصاحبه و مشاوره»، ضروری می‌باشد.

ماده ۴۵: دوره «میثاق طلبگی» در دو بخش تربیتی و آموزشی با عنوان «میثاق تربیتی» و «میثاق آموزشی» بر اساس ضوابط و شرایط مربوطه برگزار می‌گردد.

الف: «میثاق تربیتی»

ماده ۴۶: به منظور آشنایی داوطلبان با اهداف و مأموریت‌های طلبگی، اصول و فرآیند تربیتی و نیز دوره‌ها و برنامه‌های آموزشی در حوزه‌های علمیه، دوره «میثاق

تربیتی» بر اساس شرایط و ضوابط مربوطه، برگزار می‌گردد.^(۱)

تبصره: مباحث ارائه شده در این دوره با محوریت افلاق و تهذیب در موضوعاتی همچون

زئ طلبگی، رسالت‌های موزه و طلبه، معرفی جایگاه موزه و ارکان مدیریتی آن، آشنایی با

برنامه‌های آموزشی، تربیتی و... موزه‌های علمیه می‌باشد.

ماده ۴۷: اهداف برگزاری دوره میثاق تربیتی عبارتند از:

- ۱- شناخت و ارزیابی دقیق داوطلبان جهت ورود به حوزه؛
- ۲- کمک به داوطلبان برای رسیدن به تصمیم درست در انتخاب طلبگی؛
- ۳- آشناسازی داوطلبان با نظام تعلیم و تربیت حوزه؛
- ۴- تبیین اجمالی اهداف، رسالت‌ها، وظایف و زئ طلبگی؛
- ۵- آشناسازی داوطلبان با فرصت‌ها و چالش‌ها در مسیر طلبگی؛
- ۶- تصحیح و تقویت انگیزه داوطلبان در ورود به حوزه؛

۱. برای آشنایی با فرآیند برگزاری دوره میثاق تربیتی، دستورالعمل‌ها و وظایف برگزارکنندگان آن به پیوست شماره ۵ مراجعه فرمایید.

۷- آشنایی با معیارها و روش‌های صحیح انتخاب اساتید و مربیان اخلاقی.

ماده ۴۸: دوره میثاق تربیتی براساس شرایط، ضوابط و زمان بندی ابلاغی از طرف ستاد، با نظارت مدیریت‌های استانی و توسط معاونت تهذیب و تربیت استانی، در طی سه تا هفت روز برگزار می‌گردد.

تبصره: مدارس می‌توانند این دوره را با هماهنگی و نظارت مدیریت استان بر اساس شرایط و ضوابط ابلاغی در مدرسه برگزار نمایند.

ب: «میثاق آموزشی»

ماده ۴۹: «میثاق آموزشی» مرحله‌ای از فرآیند پذیرش داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه می‌باشد که به منظور بررسی و سنجش میزان استعداد داوطلبان نسبت به فراگیری علوم حوزوی برگزار می‌گردد.

ماده ۵۰: ملاک سنجش و ارزیابی داوطلبان در مرحله «میثاق آموزشی»، وضعیت آموزشی و تحصیلی داوطلبان در نیم‌سال اول تحصیلی، اعم از مشارکت در مباحث آموزشی و درسی، قبولی در دروس و... خواهد بود.

ماده ۵۱: کلیه امور اجرایی دوره میثاق آموزشی، با نظارت مدیریت استان و توسط مدرسه انجام می‌گیرد.

ماده ۵۲: داوطلبانی مجاز به شرکت در میثاق آموزشی هستند که موفق به کسب امتیاز لازم از دوره «میثاق تربیتی» شده باشند.

تبصره: مضمون در دوره میثاق آموزشی بدون گذراندن دوره میثاق تربیتی، تنها با مجوز معاونت تهذیب استان، مبنی بر گذراندن آن بعد از دوره میثاق آموزشی، بلامانع است.

ماده ۵۳: مدارس در صورت نیاز و با موافقت شورای آموزش استان مجاز به برگزاری این دوره در قالب دوره کوتاه مدت آموزشی به صورت مستقل^(۱) و قبل از شروع سال تحصیلی می‌باشند.

۱. در خصوص نحوه برگزاری دوره به صورت مستقل به پیوست شماره ۶ مراجعه نمایید.

تبصره: مدارس باید درخواست برگزاری مستقل این دوره را تا پیش از پایان مردادماه به شورای آموزش استان ارسال نمایند.

ماده ۵۴: ملاک کسب امتیاز لازم از این دوره، اخذ نمره قبولی (اعم از قبولی در امتحان اصلی و یا تجدیدی) از دروس ارائه شده در نیم سال اول تحصیلی مطابق آیین نامه های مربوطه می باشد.

ماده ۵۵: کلیه سؤال های امتحانی اعم از اصلی و تجدیدی، از سوی اساتید آن درس به صورت کتبی طرح می گردد.

ماده ۵۶: نمره قبولی در همه دروس، ۱۲ می باشد.

ماده ۵۷: کسی که نمره قبولی درسی را کسب نکند، دو هفته فرصت دارد تا در امتحان مجدد همان درس شرکت نماید و چنانچه در امتحان مجدد نیز نمره قبولی را اخذ نکند، پذیرش او منتفی خواهد شد.

تحقیقات محلی

ماده ۵۸: به منظور احراز صلاحیت داوطلب در موضوعات اجتماعی و رفتاری، تحقیقات میدانی با برنامه ریزی مدیریت استان و توسط نماینده مرکز امور صیانتی در استان انجام می شود.

ماده ۵۹: زمان انجام تحقیقات میدانی بعد از مشخص شدن نتیجه مصاحبه و مشاوره و حداکثر تا پایان آذرماه خواهد بود.

سنجش سلامت

ماده ۶۰: جهت احراز سلامت جسمی و روحی داوطلبان، مرکز مدیریت حوزه های علمیه از طریق مراجع ذی ربط و رسمی کشور، اقدام به استعلام و سنجش وضعیت جسمی و روحی داوطلبان می نماید.

صدور کد تحصیلی رسمی:

ماده ۶۱: برای داوطلبانی که موفق به کسب امتیاز لازم در کلیه مراحل سنجش و

پذیرش شده باشند کد دائم (رسمی) صادر شده و به عنوان «طلبه» مجاز به تحصیل در حوزه‌های علمیه خواهند بود و از کلیه مزایای حوزوی مطابق با ضوابط مربوطه برخوردار می‌گردند.

ماده ۶۲: دریافت کد تحصیلی رسمی پس از احراز شرایط اولیه داوطلب و اخذ حداقل امتیاز لازم در هر مرحله و از مجموع مراحل مطابق آیین‌نامه‌های مربوطه صورت می‌گیرد.

فصل چهارم: نحوه رسیدگی به درخواست‌ها در کمیسیون پذیرش استان

ماده ۶۳: کمیسیون پذیرش استان با اهدافی همچون ارتقای سطح کمی و کیفی پذیرش در سطح استان و به منظور بررسی مسائل و مشکلات مربوط به پذیرش مدارس علمیه، متقاضیان پذیرش و طلاب استان و ... با حضور جمعی از مدیران و کارشناسان، در استان تشکیل می‌گردد^(۱).

مراحل ارائه درخواست و شرایط متقاضیان جهت رسیدگی در کمیسیون پذیرش استان

ماده ۶۴: بررسی درخواست متقاضیان ورود به حوزه‌های علمیه توسط مدیریت استان بررسی و در نهایت جهت تصمیم‌گیری به کمیسیون پذیرش استان ارجاع داده خواهد شد.

ماده ۶۵: درخواست‌های ذیل در کمیسیون پذیرش بررسی خواهد شد:

- ۱- افرادی که به دلیل نداشتن برخی شرایط^(۲) تعریف شده امکان ثبت نام به صورت عادی را ندارند.
- ۲- افرادی که خارج از زمان بندی تعریف شده برای ثبت نام اقدام می‌نمایند.
- ۳- افرادی که نسبت به نتایج هریک از مراحل پذیرش اعتراض دارند.

ماده ۶۶: مراحل ارائه درخواست و فرآیند بررسی به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- ثبت نام درسامانه پذیرش حوزه‌های علمیه و تکمیل اطلاعات و بارگذاری اسناد و مدارک مربوطه؛
- ۲- بررسی، کنترل و کارشناسی شرایط اولیه مطابق ضوابط توسط کارشناس پذیرش؛

۱. آیین‌نامه تشکیل کمیسیون پذیرش به همراه اهداف، شرح وظایف و اعضای آن در پیوست شماره ۶ آمده است.

۲. شرایط سنی و معدل کلاسیک.

۳- طرح و بررسی در کمیسیون پذیرش، صدور حکم و ثبت نتیجه در سامانه. ماده ۶۷: مدیریت زمان بندی بررسی درخواست‌ها به عهده کمیسیون پذیرش استان است.

تبصره: لازم است زمان بندی‌ها به گونه‌ای تنظیم شود که قبل از شروع هر نیم سال تمصیلی نتایج بررسی‌های کمیسیون و نتایج مراحل مختلف پذیرش مشفص و در سامانه ثبت شده باشد.

ماده ۶۸: در صورتی که در هر یک از مراحل پذیرش و یا پایان آن، مشخص شود داوطلب شرایط لازم برای پذیرش را ندارد، ضمن منتفی شدن پذیرش آن داوطلب، ضرورت دارد مدیریت استانی، نسبت به اطلاع‌رسانی به داوطلب و مراجع ذی صلاح اقدام نماید.

مراحل رسیدگی و صدور رأی

ماده ۶۹: کلیه موارد پیش‌بینی نشده در این دستورالعمل و همچنین مواردی که رسیدگی به آن‌ها در شرح وظایف کمیسیون استانی نمی‌باشد، پس از درخواست داوطلب به همراه اسناد و مدارک مربوطه و ارائه گزارش توسط کمیسیون استان، جهت تصمیم‌گیری به معاونت آموزش حوزه‌های علمیه ارجاع می‌شود.

ماده ۷۰: احکام صادره حداکثر تا دوازده روز پس از صدور، به متقاضی و واحدهای مربوطه اعلام می‌گردد و واحدهای مربوطه موظف هستند ظرف یک هفته پس از دریافت آن، نتیجه اقدامات خود را اعلام نمایند.

ماده ۷۱: احکام صادره توسط کمیسیون پذیرش برای تمامی مجموعه‌ها و افراد تابعه لازم الاجراست.

ماده ۷۲: لازم است تمامی مدارک ارائه شده با رعایت مقررات، بایگانی و نگهداری شود.

ماده ۷۳: احکام صادره نباید خارج از ضوابط و مصوبات ابلاغی ستاد باشد.

ماده ۷۴: در صورت موافقت دبیر کمیسیون، اعتراض متقاضی نسبت به رأی صادره، جهت بررسی مجدد به کمیسیون ارائه می‌گردد.

ماده ۷۵: نظارت بر حسن اجرا و عملکرد در موضوعات مربوط به این دستورالعمل به عهده معاونت آموزش حوزه‌های علمیه می‌باشد.

بخش سوم: امور اجرایی تحصیلی

فصل اول: برنامه ریزی دروس و کلاس درس

الف) انتخاب درس

انتخاب درس به صورت عادی، حذف و یا اضافه کردن درس

ماده ۷۶: کل ساعات درسی طلاب سطح یک برنامه آموزشی جاری ۴۴۸۰ ساعت بوده که به طور معمول در طول ۱۲ نیم سال ارائه می گردد.

ماده ۷۷: انتخاب درس قبل از شروع هر نیم سال تحصیلی انجام می شود و حذف و یا اضافه کردن درس به تعداد حداکثر دو عنوان، تا دو هفته پس از شروع نیم سال، طبق ضوابط در سامانه انجام می گیرد.

تبصره: در دوره تابستانی، سامانه از ابتدای دوره جهت انتساب درس فعال خواهد بود.

ماده ۷۸: مقدار انتخاب درس در هر نیم سال حداقل ۳۱۰ و حداکثر ۴۲۵ ساعت درس می باشد.

تبصره: در نیم سال آفر تحصیلی در صورتی که دروس سطح طلبه با حداکثر ۲۰۰ ساعت درس مازاد، تکمیل شده و به پایان برسد، رعایت سقف مذکور ضروری نمی باشد.

ماده ۷۹: در صورت اتمام دروس انتخاب شده در نیم سال و امکان استمرار ایام تحصیلی بر اساس تقویم آموزشی، مدارس در هر سال تحصیلی مجاز به ارائه حداکثر ۲۴۰ ساعت درس از دروس نیم سال بعد برای طلاب خود می باشند. (۱)

تبصره ۱: تصمیم گیری در این فصول بر عهده شورای مدرسه می باشد.
تبصره ۲: مقدار ساعت انتخابی برای تمام سال تحصیلی بوده و تقسیم آن در طول دو نیم سال با نظر شورای مدرسه می باشد.

تبصره ۳: تأیید نهایی این انتخاب درس با شورای آموزش استان بوده و مدرسه پس از تأیید، مجاز به برگزاری کلاس فواید بود.

ماده ۸۰: تقاضای انتخاب درس کمتر از حد معمول، در صورت تأیید اضطرار از سوی شورای مدرسه، تا حداقل ۱۷۰ ساعت جایز است.

تبصره: انتخاب ساعت درس به مقدار اضطرار، برای طلاب با مدرک ورودی سیکل و دیپلم حداکثر در دو نیم سال و برای طلاب با مدرک ورودی دانشگاهی حداکثر تا چهار نیم سال مجاز است.

ماده ۸۱: کسانی که معدل نیم سال آن‌ها کمتر از ۱۴ باشد، در نیم سال بعد، مطابق ضوابط انتخاب درس، می توانند حداقل ۲۵۵ و حداکثر ۳۱۰ ساعت درس انتخاب کنند.

ماده ۸۲: در صورت وجود ناقصی از دروس نیم سال‌های گذشته، انتخاب درس جدید در نیم سال بعد، تنها پس از انتخاب درس مذکور مجاز می باشد.

ماده ۸۳: حذف یا اضافه دروس با رعایت حداقل و حداکثر ساعات درسی مندرج در آیین نامه، تا پایان هفته دوم هر نیم سال تحصیلی مجاز می باشد.

۱. شرایط ارائه دروس بر اساس این ماده، غیر از شرایط و ضوابط انتخاب درس مازاد به صورت حضوری و انتخاب درس به صورت غیر حضوری در تابستان می باشد.

ماده ۸۴: حذف اضطراری یکی از درس‌ها، با رعایت حداقل و حداکثر انتخاب درس تا پنج هفته مانده به پایان نیم‌سال تحصیلی پس از تأیید مدیر مدرسه بلامانع می‌باشد.

انتخاب درس مازاد به صورت حضوری^(۱)

ماده ۸۵: طلاب در صورت داشتن شرایط ذیل، می‌توانند نسبت به انتخاب درس تا حداکثر ۱۷۰ ساعت درس - مازاد بر حداکثر ساعات تعیین شده مجاز به صورت حضوری در نیم‌سال اول و دوم هر سال تحصیلی اقدام نمایند.

۱) نداشتن مشکل آموزشی و انضباطی؛

۲) رعایت انتخاب حداقل ۳۱۰ ساعت درس در نیم‌سال قبل؛

۳) قبولی نهایی در همه دروس انتخابی نیم‌سال قبل؛

۴) کسب معدل ۱۶ در دروس نیم‌سال قبل؛

۵) تعهد به شرکت در تمامی کلاس‌های درسی مطابق ضوابط؛

۶) صلاح‌دید و تأیید شورای مدرسه محل تحصیل.

تبصره ۱: ملاک مناسبه معدل، عملکرد درسی طلبه در نیم‌سال متصل قبل می‌باشد.

تبصره ۲: انتخاب درس مازاد، از سال دوم تمصیلی امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۳: مقدار ساعات درس مازاد برای طلاب با مقطع ورودی با مدرک دانشگاهی، حداکثر ۲۵۵ ساعت می‌باشد.

تبصره ۴: شورای مدرسه می‌تواند تا پنج هفته قبل از برگزاری امتحان، نسبت به حذف همه یا تعدادی از دروس مازاد افزوده شده توسط طلاب اقدام نماید.

انتخاب درس به صورت غیر حضوری^(۲) در تابستان

ماده ۸۶: طلاب در صورت داشتن شرایط ذیل، از تابستان سال اول تحصیلی می‌توانند

۱. مراد انتخاب درس به صورت ارتقائی حضوری می‌باشد.

۲. مراد انتخاب درس به صورت ارتقائی غیرحضوری در تابستان می‌باشد.

نسبت به انتخاب درس تا حداکثر ۷۶ ساعت، بدون حضور در کلاس، نسبت به امتحان آن دروس اقدام نمایند:

۱) رعایت انتخاب حداقل ساعت درس مجاز در هر نیم سال در سال جاری تحصیلی؛

۲) قبولی در همه دروس انتخابی نیم سال اول و امتحانات نوبت اصلی نیم سال دوم سال تحصیلی جاری؛

۳) کسب معدل ۱۶ در دروس انتخابی نیم سال اول و امتحانات نوبت اصلی نیم سال دوم سال تحصیلی جاری؛

۴) صلاحدید و تأیید شورای مدرسه محل تحصیل.

تبصره ۱: مضور در امتحانات این دروس با رعایت جداول درسی و ضوابط مربوط به انتقاب درس مانند پیش نیاز و ... مجاز می باشد.

تبصره ۲: در ارزشیابی دروس انتقابی به صورت غیرمضوری در تابستان، در دروس دارای پژوهش درسی، ارائه پژوهش الزامی است.

ماده ۸۷: نمره قبولی دروس انتخاب شده به صورت غیرحضوری در تابستان، ۱۶ می باشد.

انتخاب درس حضوری در دوره آموزشی تابستان

ماده ۸۸: شرکت در دوره آموزشی تابستانی و انتخاب درس در آن برای همه طلاب، با رعایت شرایط ذیل بلامانع می باشد:

۱) تعهد به شرکت در تمامی کلاس های درسی مطابق ضوابط؛

۲) برگزاری کلاس برای هر درس طبق جداول درسی مصوب؛

۳) صلاحدید و تأیید مدیر مدرسه محل تحصیل.

تبصره: انتقاب درس عادی در دوره تابستانی فقط جهت مضور در جلسه امتحان (بدون

شرکت در کلاس) در دروس تجدیدی و دروسی که جهت کسری معدل^(۱) افز شده است، بلامانع می‌باشد.

ماده ۸۹: مجموع ساعات درسی یک طلبه (بجز طلاب دارای مدرک دانشگاهی) در طول یک سال تحصیلی، اعم از انتخاب درس در طول نیم سال و دوره تابستانی (اعم از حضوری و غیرحضوری)، نباید بیش از ۱۵۰۰ ساعت باشد.

تبصره: مجموع ساعات درسی برای طلاب با مقطع ورودی مدرک دانشگاهی در طول یک سال تحصیلی، حداکثر تا ۲۱۰۰ ساعت می‌باشد.

ب) برنامه ریزی کلاس های درسی

ماده ۹۰: حد نصاب تشکیل کلاس در ابتدای هر نیم سال، در مدارس شهر قم حداقل ۱۰ نفر و در مدارس شهرستان ها، در سطح یک حداقل ۷ نفر است.^(۲)

تبصره ۱: حداکثر افراد در هر کلاس درس ۲۵ نفر است.

تبصره ۲: در موارد فاص، تشکیل کلاس در کمتر یا بیشتر از مدنصاب مذکور، با پیشنهاد مدرسه و تأیید مدیریت استان امکان پذیر می‌باشد.

ماده ۹۱: کلاس درس، با معرفی و حضور استاد دارای حکم تدریس رسمیت می‌یابد.

ماده ۹۲: استاد، موظف به حضور مستمر و تدریس کامل منبع و محدوده درسی مطابق جدول درسی هر نیم سال تحصیلی است.

ماده ۹۳: در صورتی که محدوده های درسی در طول نیم سال به پایان نرسد، مدرسه و استاد موظف به برگزاری جلسات جبرانی برای آن درس می‌باشند.

ماده ۹۴: در صورتی که مدرسه برای تکمیل محدوده درس نیاز به اضافه کردن ساعات درسی داشته باشد می‌تواند با پیشنهاد معاون آموزش مدرسه و تصویب

۱. آیین نامه نحوه حضور طلاب در امتحانات جهت جبران کسری معدل مذکور در فصل اول بخش پنجم، همین آیین نامه آمده است.

۲. حد نصاب مذکور صرفاً برای رسمیت بخشیدن به درس و ثبت آن در سیستم آموزشی است و پرداخت حق الزحمه اساتید تابع قوانین ابلاغی مربوطه است و مشمول این بند نمی‌شود.

شورای مدرسه در این خصوص اقدام نماید. هم چنین کم کردن ساعات درسی به شرط تکمیل محدوده و عدم اختلال در یادگیری طلاب تا سقف ۲۰ درصد ساعات تعیین شده برای هر درس با پیشنهاد معاون آموزش مدرسه و تصویب شورای مدرسه بلامانع است.

ماده ۹۵: عدم استفاده از منبع آموزشی تأیید شده و یا عدم ارائه درس بر اساس محدوده‌های ابلاغ شده، موجب حذف درس و نمره آن می‌شود.

ماده ۹۶: مدت زمان هر جلسه درس، ۵۰ دقیقه است.

ماده ۹۷: چنانچه استادی قادر به حضور در کلاس درس نباشد، موظف است تا پیش از شروع کلاس، مدیریت مدرسه را مطلع سازد تا جهت اطلاع‌رسانی به طلاب یا جایگزینی استاد، تدبیر لازم اندیشیده شود.

ماده ۹۸: اساتید می‌توانند با صلاح‌دید شورای مدرسه، در طول هر نیم‌سال تحصیلی، تا سقف ۲۵ درصد افزون بر ساعات هر درس را، جلسه مشاوره و پرسش و پاسخ برگزار کنند.

ج) انتخاب استاد از غیر محل تحصیل در دروس فقه و اصول سطح یک

مقدمه

از سنت‌های حسنه حوزه‌های علمیه همواره اختیار طلاب و دانش‌پژوهان، در انتخاب استاد متناسب با توانمندی‌ها، روش‌ها و علاقه‌مندی‌های خود بوده است. این شیوه دارای امتیازاتی مانند اشتیاق بیشتر برای تلمذ طلاب نزد اساتید، هدایت تحصیلی مناسب، حفظ شأنیت و کرامت اساتید، نظارت بهتر بر درس و پیشرفت تحصیلی طلاب توسط اساتید و ... بوده است.^(۱)

ماده ۹۹: مدارس علمیه با رعایت شرایط و ضوابط آموزشی ذکر شده در این آیین‌نامه، می‌توانند نسبت به صدور مجوز برای طلاب متقاضی گذراندن دروس فقه و

۱. حوزه‌های علمیه، چپستی، گذشته، حال، آینده/ علی‌رضا اعرافی/ نشر موسسه اشراق و عرفان/ چاپ اول/ صفحه ۳۸۲ (با اندکی تلخیص)

اصول سطح یک، نزد استادی غیر از اساتید مدرسه محل تحصیل خود، اقدام کنند.

ماده ۱۰۰: در صورتی که طلبه، متقاضی شرکت در کلاس درس استاد رسمی یکی از مدارس دارای مجوز از حوزه باشد براساس شرایط و ضوابط «طلبه مهمان^(۱)» اقدام می‌نماید.

ماده ۱۰۱: در صورتی که طلبه، متقاضی شرکت در کلاس درس استادی است که در مدارس تحت برنامه تشکیل نمی‌شود، اخذ درس با استاد مورد نظر با شرایط ذیل مجاز خواهد بود:

(۱) داشتن حکم تدریس توسط استاد در درس مورد نظر؛

(۲) دارا بودن شرایط اخذ دروس؛

(۳) نظارت مدرسه مبدأ برگزاری کلاس‌های درس و حضور طلاب؛

(۴) شرکت در امتحان‌های آن درس در مدرسه مبدأ؛

(۵) موافقت شورای مدرسه.

تبصره: در صورتی که استاد پیشنهادی مکم تدریس نداشته باشد، شرکت در درس ایشان در صورت تأیید صلاحیت تدریس استاد برای این درس توسط شورای آموزش مدرسه مجاز می‌باشد.

ماده ۱۰۲: شرایط برگزاری کلاس:

(۱) ارائه درخواست مکتوب شرکت در کلاس توسط طلبه‌ها؛

(۲) ارائه موافقت استاد پیشنهادی برای برگزاری درس، ثبت و گزارش حضور طلاب و سایر همکاری‌های لازم؛

(۳) ارائه مدارک مربوط به استاد پیشنهادی در صورت نیاز؛

(۴) صدور مجوز توسط مدیر مدرسه؛

(۵) ارائه تعهد طلبه به رعایت تمام ضوابط برگزاری کلاس‌های درسی مانند

۱. آیین‌نامه مهمان، در بخش چهارم، فصل چهارم آمده است.

حضور و غیاب، رعایت محدوده‌های درسی، تعداد ساعات درسی و ارائه گزارش آن به مدرسه جهت بهره‌مندی از مزایای علمی و رفاهی؛

۶) رعایت ضوابط مربوط به انتخاب درس؛ مانند: حد نصاب ساعات درسی انتخاب شده در هر نیم‌سال، عدم تداخل ساعات درسی با سایر دروس مدرسه مبدأ، رعایت دروس پیش نیاز.

تبصره: حضور و غیاب و تعیین زمان بندی برگزاری کلاس‌ها بر عهده استاد بوده و پس از تأیید نهایی مدرسه، اقدام بر اساس آن بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: طلبه موظف است گزارش هفتگی حضور و غیاب و ممدوده درس (۱) با تأیید استاد به مدرسه مبدأ ارائه نماید و مدرسه مبدأ مجاز به تعزیر زمان افذ گزارش می‌باشد.

ماده ۱۰۳: حد نصاب تشکیل کلاس در ابتدای هر نیم‌سال، بر اساس این طرح، در مدارس شهر قم حداقل ۵ نفر و در مدارس شهرستان‌ها، حداقل ۳ نفر است.

تبصره: در موارد فاص، تشکیل کلاس در کمتر یا بیشتر از مدنصاب مذکور، با پیشنهاد مدرسه و تأیید معاون آموزش استان امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۱۰۴: شرح وظایف مدرسه مبدأ:

(۱) دریافت و بررسی درخواست‌ها و مستندات رسیده از طلاب و اساتید؛

(۲) نظارت بر تشکیل و برگزاری کلاس‌های دروس مطابق ضوابط و شرایط مانند: تشکیل جلسات درسی، تدریس بر اساس سرفصل‌ها و محدوده‌ها؛

(۳) برگزاری امتحان‌ها و ثبت نمرات در سامانه مطابق ضوابط.

ماده ۱۰۵: تشکیل کلاس‌های مذکور تعهدی برای مدرسه در تأمین مکان کلاس یا پرداخت حق الزحمه اساتید نمی‌آورد.

د) فعالیت‌های کلاسی

مقدمه

با توجه به اختصاص ۵ نمره از ۲۰ نمره نهایی هر درس در سطح یک به ارزیابی عملکرد طلاب در فعالیت‌های علمی و پژوهشی در طول نیم‌سال و به منظور

ساماندهی و استفاده مناسب از این فرصت، دستورالعمل اجرایی «فعالیت‌های کلاسی» به شرح ذیل تدوین گردید:

ماده ۱۰۶: در هر نیم‌سال تحصیلی ۵ نمره از نمره نهایی دروس سطح یک به ارزیابی عملکرد طلاب در فعالیت‌های علمی و پژوهشی در طول نیم‌سال، اختصاص یافته و بقیه نمره نهایی درس به امتحان کتبی تعلق دارد.

تبصره: مرجع ارزشیابی فعالیت‌های کلاسی برای هر درس، استاد همان درس می‌باشد.

ماده ۱۰۷: فعالیت‌های کلاسی به دو گروه تقسیم شده است که عبارتند از:

(۱) فعالیت درسی؛

(۲) پژوهش درسی.

ماده ۱۰۸: در برخی از دروس انجام پژوهش درسی، ضروری بوده و اختصاص فعالیت‌های درسی به سایر دروس نیز بر اساس شرایط و ضوابط اختصاصی هر درس می‌باشد.

تبصره: تعیین و اطلاع‌رسانی فعالیت‌های کلاسی قبل از شروع درس ضروری می‌باشد.

(۱) فعالیت درسی:

ماده ۱۰۹: مصادیق فعالیت‌های درسی عبارت است از:

(۱) حضور فعال و منظم در مباحثه؛

(۲) پاسخ به پرسش‌های کلاسی (ارزیابی علمی طلبه توسط استاد)؛

(۳) موفقیت در امتحانات هفتگی (حداقل دو امتحان در هر نیم‌سال تحصیلی)؛

مباحثه

ماده ۱۱۰: مباحثه از مهم‌ترین مصادیق فعالیت‌های درسی است و در دروسی که دارای پژوهش درسی نمی‌باشند، مورد تأکید است.

ماده ۱۱۱: الزامی کردن مباحثه در دروس و اختصاص تمام ۵ نمره فعالیت‌های کلاسی به آن با پیشنهاد استاد درس و تأیید گروه علمی - تربیتی، بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۱۲: در جلسه مباحثه، به بازخوانی، بررسی، تبیین و نقد مباحث و مطالبی که در محدوده درسی مصوب و توسط استاد ارائه شده است، پرداخته می‌شود.

ماده ۱۱۳: گروه‌های مباحثه توسط خود طلاب و با نظارت، مشورت و تأیید استاد همان درس و حداکثر تا دو هفته اول شروع آن درس تشکیل می‌شود.

ماده ۱۱۴: ضرورت دارد گروه‌های مباحثه بعد از تشکیل، جهت ثبت به معاونت آموزش مدرسه اطلاع داده شود.

ماده ۱۱۵: معاونت آموزش مدرسه می‌تواند در هر گروه مباحثه، یک نفر را به عنوان دبیر گروه انتخاب نماید.

ماده ۱۱۶: وظایف دبیر گروه مباحثه عبارت است از:

(۱) اطلاع‌رسانی و تعیین زمان و مکان جلسات؛

(۲) مدیریت جلسات و تنظیم زمان برای ارائه و یا نقد مباحث توسط اعضا؛

(۳) انجام حضور و غیاب جلسات و ارائه آن به استاد؛

(۴) هماهنگ کننده و رابط میان گروه و استاد و یا مدیریت مدرسه.

ماده ۱۱۷: تعیین مکان و زمان مباحثه بر عهده طلاب می‌باشد.

تبصره: در صورتی که مدیریت مدرسه، جلسه مباحثه را در زمان و مکان فاضی، ضروری

اعلام نماید، تبعیت از آن برای گروه‌های مباحثه ضروری خواهد بود.

ماده ۱۱۸: زمان مباحثه به ازاء هر دو جلسه درس، حداقل یک جلسه مباحثه ۴۵ دقیقه‌ای می‌باشد.

ماده ۱۱۹: جهت اختصاص یافتن نمره مباحثه به طلبه، حضور طلبه در حداقل ۸۰ درصد جلسات مباحثه ضروری می‌باشد.

ماده ۱۲۰: نمره دهی در مباحثه توسط استاد همان درس و بر اساس ملاک‌هایی همچون حضور منظم و آمادگی علمی در جلسات انجام می‌شود.

۲) پژوهش درسی:

ماده ۱۲۱: در تعدادی از دروس سطح یک، حسب آیین‌نامه مربوطه، انجام پژوهش در یکی از موضوعات و مسائل مربوط به آن حوزه دانشی ضروری بوده و بخشی از نمره نهایی آن درس به این فعالیت اختصاص دارد.

ماده ۱۲۲: فرآیند انتخاب دروس مذکور همانند سایر دروس و مطابق شرایط و ضوابط مندرج در آیین‌نامه‌های مربوطه خواهد بود.

ماده ۱۲۳: حوزه‌های دانشی دارای پژوهش، در سطح یک برنامه جاری آموزشی به شرح ذیل می‌باشد:

(۱) ادبیات عرب؛

(۲) معارف و عقائد؛

(۳) فقه؛

(۴) اصول.

ماده ۱۲۴: انجام تنها یک پژوهش در یکی از موضوعات و مسائل حوزه‌های دانشی مذکور ضروری بوده و هر پژوهش نیز دارای دو مرحله فعالیت با عنوان «تدوین طرح‌نامه پژوهشی و انجام تحقیق» و «تدوین و ارائه گزارش تحقیق» خواهد بود. تبصره ۱: نمره هر یک از فعالیت‌های مذکور، به یک درس معین^(۱) از دروس همان موزه دانشی اختصاص می‌یابد.

تبصره ۲: هر یک از دروس معین شده دارای نمره مستقلی بوده و ۵ نمره از نمره نهایی (۱۵+۵) آن درس اختصاص به فعالیت پژوهشی دارد.

تبصره ۳: کسب حداقل نمره پژوهشی در هر نیم‌سال مطابق جدول ذیل الزامی است.

تبصره ۴: کسب حداقل نمرات پژوهشی درج شده در جدول ذیل صرفاً جهت مناسبه آن با امتحان کتبی می‌باشد.^(۲)

۱. دروس مذکور در جدول دروس دارای پژوهش.

۲. مثلاً در صورتی که طلبه ای در سال دهم حداقل نمره امتحان کتبی را ۱۲ و حداقل نمره پژوهش را ۱۱ گرفته

ماده ۱۲۵: دروس دارای پژوهش به همراه مراحل فعالیت پژوهشی و حداقل نمره پژوهشی هر درس به شرح ذیل می باشد.

نیم سال	حوزه دانشی	عنوان درس	حداقل نمره پژوهشی (از ۲۰)	مرحله فعالیت پژوهشی
پنجم	ادبیات عرب	نحو ۹	۶ نمره	تدوین طرح نامه پژوهش و انجام تحقیق
		نحو ۱۰	۶ نمره	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
هفتم	معارف و عقائد	عقائد ۵	۸ نمره	تدوین طرح نامه پژوهش و انجام تحقیق
		عقائد ۶	۸ نمره	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
نهم	فقه	فقه ۷	۱۰ نمره	تدوین طرح نامه پژوهش و انجام تحقیق
		فقه ۸	۱۰ نمره	تدوین و ارائه گزارش تحقیق
یازدهم	اصول	اصول ۵	۱۱ نمره	تدوین طرح نامه پژوهش و انجام تحقیق
		اصول ۶	۱۱ نمره	تدوین و ارائه گزارش تحقیق

تبصره: در صورت انتخاب یکی از موزه های دانشی در نیم سال اول، انتخاب همان موزه دانشی برای درس مربوطه در نیم سال دوم الزامی است.

ماده ۱۲۶: اخذ دروس فوق، به صورت ارتقائی غیرحضوری و یا ارائه آن در دوره (حضوری) تابستانی مجاز نمی باشد.

تبصره: در صورت ضرورت و درخواست طلبه و پس از تأیید شورای مدرسه ارائه دروس مذکور به شرط انجام فعالیت پژوهشی بلامانع است.

ماده ۱۲۷: هر پژوهش (در هر دو فعالیت) زیر نظریک نفر از اساتید واجد شرایط مدرسه به عنوان استاد راهنما انجام می شود.

ماده ۱۲۸: استاد راهنما در صورت داشتن شرایط، استاد همان درس بوده^(۱) و انتخاب

۱. دروس مذکور در جدول دروس دارای پژوهش. باشد این طلبه از این درس تجدید می باشد. چون ارزش نمرات کتبی و پژوهشی (۱۰+۵) می باشد و معدل نمرات به ۱۲ نخواهد رسید. لذا یا باید نمره امتحان کتبی را بیشتر از ۱۲ بیاورد و یا نمره پژوهشی را از ۱۱ بالاتر گرفته باشد.

استاد راهنما از میان سایر اساتید مدرسه با لحاظ کلیه شرایط و ضوابط با تأیید گروه علمی- تربیتی بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۲۹: مسئولیت و وظایف استاد راهنما عبارت است از:

۱) هدایت و راهنمایی علمی و روشی طلاب در انجام پژوهش درسی در تمامی مراحل پژوهش؛

۲) ارزیابی پژوهش‌های درسی و اعلام نمره مربوطه در هر نیم‌سال تحصیلی؛

۳) شرکت در برنامه‌های توجیهی و دانش‌افزایی اساتید راهنمای پژوهش‌های درسی.

ماده ۱۳۰: شرایط استاد راهنمای پژوهش:

۱) دارا بودن حداقل مدرک سطح سه علمی حوزوی یا کارشناسی ارشد در یکی از رشته‌های مرتبط با همان حوزه دانشی؛

۲) داشتن سابقه فعالیت‌های پژوهشی و یا شرکت در دوره‌های دانش‌افزایی پژوهشی؛

۳) دارا بودن حکم تدریس؛

تبصره ۱: در فصول اساتیدی که فاقد مدرک موزوی سطح سه هستند، به شرط داشتن مجوز تدریس سطح یک و دیگر شرایط فوق، بهره‌مندی از آن‌ها جهت راهنمایی پژوهش درسی طلاب، بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: در صورت برافورداری اساتید دروس مربوطه از شرایط لازم پژوهشی، اولویت در راهنمایی پژوهش‌های درسی طلاب با ایشان بوده و در غیر این صورت، انتخاب استاد راهنما از میان سایر اساتید مدرسه با لحاظ شرایط مورد نظر و با تأیید گروه علمی- تربیتی مدرسه می‌باشد.

ماده ۱۳۱: انجام فعالیت‌های پژوهشی طلاب به صورت فردی بوده و انجام آن به صورت گروهی با تأیید گروه علمی- تربیتی مدرسه و با رعایت شرایط و ضوابط ابلاغی معاونت پژوهش بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۳۲: شرایط و ضوابط تدوین، راهنمایی و ارزیابی هر یک از مراحل فعالیت‌های پژوهشی، مطابق دستورالعمل ابلاغی معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه می‌باشد.

ماده ۱۳۳: حذف فعالیت‌های پژوهشی دروس و یا معافیت از انجام آن برای طلاب مجاز نبوده و ارائه حداقل دو پژوهش در دو حوزه دانشی در طول دوره تحصیلی سطح یک ضروری می‌باشد.

ماده ۱۳۴: ارائه فعالیت پژوهشی هر درس، قبل از برگزاری امتحان کتبی آن درس ضروری است و تصمیم‌گیری در خصوص تمدید زمان آن برعهده گروه علمی- تربیتی مدرسه می‌باشد.

ماده ۱۳۵: هر فعالیت پژوهشی دارای ۵ نمره از نمره نهایی آن درس می‌باشد.

ماده ۱۳۶: زمان اختصاصی راهنمایی برای هر مورد پژوهشی حداقل ۵ و حداکثر ۱۰ ساعت می‌باشد.

تبصره: افزایش زمان مداکثری برای راهنمایی پژوهش با تأیید گروه علمی - تربیتی مدرسه، بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۳۷: پرداخت حق الزحمه اساتید راهنما بر اساس دستورالعمل پرداختی گروه‌های علمی- تربیتی^(۱) خواهد بود.

ماده ۱۳۸: انتخاب دو درس دارای پژوهش درسی به صورت همزمان در یک نیم‌سال تحصیلی و هم چنین انتخاب دروس دارای فعالیت پژوهشی «تدوین و ارائه گزارش تحقیق» قبل از دروس دارای فعالیت پژوهشی «تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق» مجاز نمی‌باشد.

تبصره: در موارد فاص و ضروری، پس از تقاضای طلبه و تأیید گروه علمی- تربیتی انجام دو فعالیت پژوهشی در یک نیم‌سال بلامانع است.

ماده ۱۳۹: اتخاذ تمهیدات لازم در خصوص نحوه و زمان ارائه دروس پژوهشی در هر نیم‌سال تحصیلی، رعایت تناسب دروس و نیم‌سال تحصیلی با حوزه‌های دانشی

۱. مراجعه شود به نامه شماره ۱۳/۱۴۸۳ مورخ ۱۳۹۶/۹/۱۲ معاونت آموزش حوزه‌های علمیه.

تعریف شده و هم چنین تناسب تعداد پژوهش‌ها با وقت استاد و طلبه، برعهده معاون آموزش مدرسه است.

ماده ۱۴۰: کلیه مراحل اجرای دستورالعمل‌های مربوط به پژوهش درسی با نظارت معاون پژوهش مدرسه و تحت اشراف مدیرمدرسه می‌باشد.

ماده ۱۴۱: ارائه مشاوره علمی و پژوهشی به طلاب و اساتید در صورت لزوم، پیگیری و تأمین زیرساخت‌های نرم افزاری و سخت افزاری مورد نیاز و اجرای برنامه مناسب آموزش مهارت‌های پژوهشی به طلاب و سایروظایف محول براساس دستورالعمل ابلاغی معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، برعهده معاون پژوهش مدرسه و تحت اشراف مدیرمدرسه است.

شیوه محاسبه نمرات

ماده ۱۴۲: هر یک از نمرات کتبی و فعالیت کلاسی به صورت مستقل، از ۲۰ نمره محاسبه و ثبت می‌شود ولی محاسبه نمرات درس‌سامانه و ارزش‌گذاری آن، برای امتحان کتبی ۱۵ و برای فعالیت‌های کلاسی ۵ خواهد بود.

ماده ۱۴۳: ثبت نمرات فعالیت‌های کلاسی درس‌سامانه (به جز نمره پژوهش درسی) قبل از آغاز امتحان کتبی هر درس ضروری می‌باشد.

تبصره: شرط اعمال و محاسبه نمره فعالیت کلاسی با نمره امتحان کتبی، افذ نمره حداقل ۱۱ از امتحان کتبی و شفاهی^(۱) می‌باشد.

ماده ۱۴۴: همه دروس سطح یک، ضرورتاً دارای یکی از اقسام فعالیت‌های کلاسی خواهند بود و در هنگام ثبت نمرات ضمن مشخص کردن نوع فعالیت کلاسی، نمره آن ثبت می‌گردد.

ماده ۱۴۵: شرط قبولی در هر درس، کسب حداقل نمره (۱۲) از امتحان کتبی و کسب معدل ۱۲ از جمع نمرات امتحان کتبی و شفاهی و فعالیت‌های کلاسی می‌باشد.

ماده ۱۴۶: نمرات اخذ شده از فعالیت‌های کلاسی، در امتحان مرحله تجدیدی و

۱. اخذ نمره شفاهی مربوط به دروسی است که داری امتحان شفاهی می‌باشند.

استادیاری هم لزوماً لحاظ می‌گردد و امتحان درس استادیاری یا تجدیدی از ۱۵ نمره محاسبه خواهد شد.

ماده ۱۴۷: درسی که دارای امتحان شفاهی می‌باشد، نمره امتحان شفاهی آن درس با مجموع نمره امتحان کتبی و فعالیت کلاسی جمع و سپس از مجموع نمرات به شرح ذیل معدل‌گیری خواهد شد^(۱):

$$\frac{\text{نمره امتحان شفاهی} + (\text{نمره امتحان کتبی} + \text{نمره فعالیت کلاسی})}{۲} = \text{نمره نهایی درس}$$

ه) برنامه‌ریزی و اجرای دوره تابستانی

مقدمه

به منظور فراهم آوردن امکان استمرار تحصیل در طول سال، کم‌کردن تعطیلات، برنامه‌ریزی علمی در اوقات فراغت طلاب و ایجاد امکان پیشرفت تحصیلی برای طلاب متقاضی، دوره آموزشی تابستانی برگزار می‌گردد.

ماده ۱۴۸: برگزاری دوره‌های تابستانی با درخواست مدرسه علمیه و پس از اخذ مجوز از شورای آموزش استان و طبق ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۴۹: حضور طلاب در دوره آموزشی تابستانی، اختیاری می‌باشد.

تبصره ۱: در صورتی که مدرسه‌ای مضور طلاب را در دوره تابستانی الزامی نماید، مضور طلاب در آن دوره نیز الزامی می‌باشد.

تبصره ۲: الزامی یا اختیاری بودن مضور طلاب در دوره، براساس مجوز شورای آموزش استان می‌باشد.

ماده ۱۵۰: مدارس و یا مدیریت‌های استانی که دارای شرایطی همانند داشتن فضای آموزشی مناسب، امکانات اسکان و رفاه طلاب، اساتید و ... می‌باشند،

۱. نحوه محاسبه نمرات، دستورالعمل اخذ امتحان و ... در آیین‌نامه‌های مربوطه آمده است.

می‌توانند نسبت به برگزاری دوره آموزشی تابستانی برای طلاب خود و یا طلاب چندین مدرسه دیگر در محدوده مدیریت استانی و یا سایر مدیریت‌های استانی، اقدام نمایند.

ماده ۱۵۱: کلیه امور اجرایی دوره اعم از ثبت نام طلاب، برگزاری کلاس‌ها، ثبت نمرات و ... توسط مدرسه مجری و با نظارت معاونت آموزش مدیریت استانی انجام می‌شود.

امور اجرایی و آموزشی دوره

ماده ۱۵۲: زمان برگزاری دوره‌های آموزشی تابستانی مطابق تقویم تحصیلی از ۱۶ تیر تا ۳۱ مرداد می‌باشد.

تبصره: هر گونه تغییر در زمان بندی مذکور با تصویب شورای آموزش استان و لیاقت کلیه شرایط و ضوابط بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۵۳: ارائه درس دارای فعالیت پژوهشی در دوره تابستانی مجاز نمی‌باشد.

تبصره: در صورت ضرورت و درخواست طلبه و پس از تأیید شورای مدرسه ارائه درس مذکور به شرط انجام فعالیت پژوهشی بلامانع است.

ماده ۱۵۴: طلاب با شرط انتخاب حداقل ۸۰ ساعات درسی، مجاز به ثبت نام در دوره هستند.

ماده ۱۵۵: ارائه درس در دوره‌های آموزشی تابستانی برای گروه‌های ذیل می‌باشد:

(۱) متقاضیان ادامه تحصیل به صورت حضوری؛

(۲) متقاضیان تکمیل نواقصی درس گذشته؛

تبصره: افرادی که در نیم سال دوم، درس را تجدید شده‌اند، شرکت در امتحان آن درس در دوره تابستانی الزامی و در کلاس‌های دوره افتیاری می‌باشد.

ماده ۱۵۶: مدارس متقاضی اجرای دوره، ضروری است جهت تصمیم‌گیری و اخذ مجوز اجرای دوره تابستانی، حداکثر تا قبل از پایان نیم سال دوم اقدام نمایند.

تبصره: تصمیم‌گیری در فصول دوره‌های آموزشی تابستانی مدارس قم، بر عهده معاونت امور مدارس سطح یک قم می‌باشد.

ماده ۱۵۷: رعایت نکات ذیل در ارائه درخواست برای برگزاری دوره و هم چنین

تصمیم‌گیری در خصوص دوره‌های آموزشی ضروری می‌باشد:

۱) داشتن مجوز ارائه دروس مطابق مجوز تأسیس مدارس و مدیریت‌های استانی؛
 ۲) وجود امکانات اجرای دوره اعم از امکانات رفاهی، علمی و آموزشی در محل برگزاری دوره؛

۳) معرفی اساتید رسمی یا دارای مجوز تدریس در مواد درسی ارائه شده؛

۴) ارائه جداول درسی، تقویم آموزشی، نحوه ارائه برنامه‌های فوق‌العاده فرهنگی و تربیتی و ... به صورت تفصیلی در زمان ارائه پیشنهاد و بررسی درخواست؛
 ۵) برگزاری کلاس‌های درسی مطابق جداول درسی و سایر آیین‌نامه‌های مربوطه.

ماده ۱۵۸: برگزاری دوره، بدون اخذ مجوز، موجب عدم تأیید دروس، نمرات و ... خواهد شد.

ماده ۱۵۹: شرایط ثبت نام در دوره آموزشی تابستانی به شرح ذیل می‌باشد:

۱) داشتن پرونده فعال آموزشی؛

۲) تعهد به حضور مستمر در برنامه‌ها و کلاس‌های درسی دوره؛

۳) ارائه معرفی نامه و تأییدیه اخلاقی از مدرسه مبدأ به مدیر مدرسه مجری دوره.
 ماده ۱۶۰: رعایت کلیه ضوابط آموزشی و درسی، امتحانی، قبولی، تجدیدی، ثبت نمره و ... بر اساس آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی، ضروری می‌باشد.

ماده ۱۶۱: برگزاری حداقل ۸۰ درصد از ساعات هر درس مطابق جداول درسی و به صورت حضوری، الزامی می‌باشد.

ماده ۱۶۲: نمره قبولی برای طلاب شرکت کننده در دوره تابستان، در همه دروس، ۱۲ می‌باشد.

تبصره ۱: نمرات دروس در سامانه به صورت مستقل و مطابق هر عنوان درسی ثبت می‌گردد.

تبصره ۲: در ارزشیابی دروس انتخابی در دوره تابستانی در دروس دارای پژوهش درسی، ارائه پژوهش الزامی است.

ماده ۱۶۳: در صورت عدم کسب نمره قبولی در امتحان درس‌های دوره، تصمیم‌گیری در مورد وضعیت طلبه (نسبت به حضور مجدد طلبه در امتحان همان درس در همان دوره و یا نیم‌سال بعد و یا حضور مجدد در کلاس‌های درسی در طول سال تحصیلی) بر عهده شورای مدرسه محل تحصیل می‌باشد.

فصل دوم: جداول درسی و منابع آموزشی

الف) جداول درسی نیم سال‌های مختلف و ساعات آن‌ها

ماده ۱۶۴: جداول درسی برنامه آموزشی جاری حوزه‌های علمیه در سطح یک، به شرح ذیل می‌باشد:

نیم سال اول

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۵	صرف ۱	۱۰۸۸۳۶
۸۵	نحو ۱	۱۰۸۸۳۸
۶۴	احکام ۱	۱۰۸۸۴۰
۶۴	عقائد ۱	۱۰۸۸۰۱
۶۴	تجوید	۱۰۸۷۹۹
۳۰	اخلاق ۱	۱۰۸۷۹۷
۳۹۲	جمع ساعات	

نیم سال دوم

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۵	صرف ۲	۱۱۰۸۹۶
۱۴۰	نحو ۲	۱۱۰۸۹۸
۳۵	منطق ۱	۱۱۰۸۵۹
۶۴	احکام ۲	۱۱۰۹۰۰
۳۰	تاریخ ۱	۱۱۰۸۵۵
۳۰	قرآن ۱	۱۱۰۸۵۷
۳۸۴	جمع ساعات	

نیم سال سوم

کد درس	عنوان درس	ساعت
۱۰۸۸۴۲	نحو ۳	۸۵
۱۰۸۸۴۴	نحو ۵	۸۵
۱۰۸۸۴۶	منطق ۲	۸۵
۱۰۸۸۰۵	عقاید ۲	۶۰
۱۰۸۸۰۳	اخلاق ۲	۳۰
	مهارت‌های پژوهشی ^(۱)	۲۲
	جمع ساعات	۳۷۷

نیم سال چهارم

کد درس	عنوان درس	ساعت
۱۱۰۹۰۲	نحو ۴	۸۵
۱۱۰۹۰۴	نحو ۶	۸۵
۱۱۰۹۰۶	منطق ۳	۸۵
۱۱۰۸۶۳	منطق ۴	۸۰
۱۱۰۸۶۱	تاریخ ۲	۳۰
۱۱۰۸۶۴	قرآن ۲	۳۰
	جمع ساعات	۳۹۵

نیم سال پنجم

کد درس	عنوان درس	ساعت
۱۰۸۸۴۸	نحو ۷	۸۵
۱۰۸۸۵۱	نحو ۹	۵۵

۱. این درس به صورت نظری و عملی ارائه می‌گردد. (۸ ساعت نظری + ۲۴ ساعت عملی) پیشنیاز: منطق یک می‌باشد.

کد درس	عنوان درس	ساعت
۱۰۸۸۵۴	بلاغت ۱	۸۵
۱۰۸۸۵۷	عقاید ۳	۶۵
۱۰۸۸۰۷	اخلاق ۳	۳۰
جمع ساعات		۳۲۰

نیم سال ششم

کد درس	عنوان درس	ساعت
۱۱۰۹۰۸	نحو ۸	۸۵
۱۱۰۹۱۱	نحو ۱۰	۵۵
۱۱۰۹۱۴	بلاغت ۲	۸۵
۱۱۰۹۱۷	عقاید ۴	۶۵
۱۱۰۸۶۷	تجزیه و ترکیب	۴۰
۱۱۰۸۶۶	تاریخ ۳	۳۰
۱۱۰۸۶۸	قرآن ۳	۳۰
جمع ساعات		۳۹۰

نیم سال هفتم

کد درس	عنوان درس	ساعت
۱۰۸۸۶۰	اصول ۱	۸۵ ^(۱)
۱۰۸۸۶۳	فقه ۱	۸۵
۱۰۸۸۶۶	فقه ۳	۸۵
۱۰۸۸۶۹	عقاید ۵	۶۰
۱۰۸۸۱۰	نهج البلاغه ۱	۳۰
جمع ساعات		۳۴۵

۱. در صورت انتخاب کتاب الحلقه الاولى و الثانية برای این درس، مدت زمان ارائه هر یک از بخش های آن ۴۸ ساعت می باشد.

نیم سال هشتم

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۵	اصول ۲	۱۱۰۹۲۰
۸۵	فقه ۲	۱۱۰۹۲۳
۸۵	فقه ۴	۱۱۰۹۲۶
۶۰	عقاید ۶	۱۱۰۹۲۹
۳۰	تاریخ ۴	۱۱۰۸۶۹
۳۰	قرآن ۴	۱۱۰۸۷۱
۳۷۵	جمع ساعات	

نیم سال نهم

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۵	اصول ۳	۱۰۸۸۷۲
۸۵	فقه ۵	۱۰۸۸۷۵
۸۵	فقه ۷	۱۰۸۸۷۸
۶۰	عقاید ۷	۱۰۸۸۸۱
۳۰	نهج البلاغه ۲	۱۰۸۸۱۳
۳۴۵	جمع ساعات	

نیم سال دهم

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۵	اصول ۴	۱۱۰۹۳۲
۸۵	فقه ۶	۱۱۰۹۳۵
۸۵	فقه ۸	۱۱۰۹۳۸
۶۰	عقاید ۸	۱۱۰۹۴۱
۳۰	تاریخ ۵	۱۱۰۸۷۲
۳۰	قرآن ۵	۱۱۰۸۷۳
۳۷۵	جمع ساعات	

نیم سال یازدهم

کد درس	عنوان درس	ساعت
۱۰۸۸۸۴	اصول ۵	۸۵
۱۰۸۸۸۷	فقه ۹	۷۵
۱۰۸۸۹۰	فقه ۱۱	۸۵
۱۰۸۸۲۴	نهج البلاغه ۳	۳۰
۱۰۸۸۱۶	آیین نگارش	۵۰
۱۰۸۸۱۸	تاریخ ۶	۳۰
۱۰۸۸۲۱	حکومت اسلامی	۳۰
	تحقیق پایانی ^(۱)	۳۲ عملی
جمع ساعات		۴۱۷

نیم سال دوازدهم

کد درس	عنوان درس	ساعت
۱۱۰۹۴۴	اصول ۶	۸۵
۱۱۰۹۴۷	فقه ۱۰	۷۵
۱۱۰۹۵۰	فقه ۱۲	۸۵
۱۱۰۸۷۷	علوم قرآن	۷۰
۱۱۰۸۸۲	آشنایی با فلسفه	۲۰ ^(۲)
۱۱۰۸۸۱	علوم حدیث	۳۰
جمع ساعات		۳۶۵

۱. پیشنهاد این درس: مهارت‌های پژوهشی می‌باشد.

۲. در صورت تدریس کتاب (درآمدی بر فلسفه اسلامی) حداکثر ۱۰ ساعت به ساعت درسی اضافه گردد.

ب) منابع درسی و محدوده‌های آنها

ماده ۱۶۵: تدریس دروس تنها براساس کتب و نسخ معرفی شده توسط معاونت آموزش مجاز می‌باشد.

ماده ۱۶۶: استفاده از منابع آموزشی پیشنهادی دیگر، تنها پس از تأیید معاونت آموزش ستاد مجاز است.

تبصره: مدارس علمیه می‌توانند منابع پیشنهادی خود را به شرط تطبیق حداقل ۸۰ درصدی با محدوده و سرفصل‌های منبع اصلی، پس از بررسی در گروه علمی- تربیتی مدرسه و شورای آموزش استان، به معاونت آموزش ستاد معرفی نمایند.

ماده ۱۶۷: منابع درسی مصوب برای استفاده در برنامه آموزشی جاری سطح یک، به شرح ذیل می‌باشد:

نیم سال اول					
ملاحظات	محدوده	منبع / منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان کتاب	
کسانی که کتاب دانش صرف را انتخاب نمایند در نیم سال بعد هم باید همان را ادامه دهند	از ابتدای کتاب تا ابتدای ابواب ثلاثی مزید	۱/۱۱۲۱/۳ نصایح ۹۷	سید حمید جزایری	دانش صرف	صرف ۱
	همه بخش فارسی کتاب	--- دارالعلم ۹۷	سید محمد رضا طباطبایی	صرف ساده	

نیم سال اول					
ملاحظات	محدوده	منبع / منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان کتاب	
	از ابتدای کتاب تا ابتدای منصوبات	۱/۱۲۲۱/۳ مرکز مدیریت ۹۶ و ۹۷	غلامعلی صفایی بوشهری	بدایه النحو	نحو ۱
کتاب آشنایی با دانش نحو ویژه دوره متوسطه اول می باشد.	آشنایی با دانش نحو (۴۰ ساعت) + الهدایه فی النحو تا آخر توابع (۴۵ ساعت)	۱/۱۲۱۱/۱ مرکز مدیریت ۹۷ + ۱/۱۲۲۲/۳ نصایح ۹۷	محمد رضا پایانی + [تصحیح] حسین شیرافکن	آشنایی با دانش نحو + الهدایه فی النحو	
	نحو مقدماتی (۴۰ ساعت) + الهدایه فی النحو تا آخر توابع (۴۵ ساعت)	— دارالعلم + ۱/۱۲۲۲/۳ نصایح ۹۷	محمود ملکی اصفهانی + [تصحیح] حسین شیرافکن	نحو مقدماتی + الهدایه فی النحو	
کتاب درسنامه نحو ویژه فارغ التحصیلان دبیرستان و دانشگاهی است.	درسنامه نحو (۴۰ ساعت) + الهدایه فی النحو تا آخر توابع (۴۵ ساعت)	۱/۱۲۱۲/۲ مرکز مدیریت ۹۷ + ۱/۱۲۲۲/۳ نصایح ۹۷	امیر خدوردی + [تصحیح] حسین شیرافکن	درسنامه نحو + الهدایه فی النحو	
محدوده سابق از ابتدای کتاب تا درس ۳۹ (مبطلات روزه) بوده است.	از ابتدای کتاب تا درس ۳۸ (روزه)	۱/۲۵۱۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷	محمد حسین فلاح زاده	درسنامه فقه	
	از درس ۱ تا پایان درس ۳۰	۱/۱۷۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷	رضا برنجکار محمد تقی سبحانی	معارف و عقاید ۱ و ۲	عقائد ۱
	تمام کتاب	واریان	علی اصغر قائمی	اصول اعتقادات	

نیم سال اول

ملاحظات	محدوده	منبع / منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان کتاب	
	تمام کتاب	۱/۱۸۱۲/۳ مرکز مدیریت ۹۶ و ۹۵	محمد رضا شهیدی پور و علی قاسمی	آموزش قرائت قرآن ۲	تجويد
	تمام کتاب	-	خواجه نصیرالدین طوسی (تصحیح مدرس افغانی)	ترجمه آداب المتعلمین	اخلاق ۱
در صورت انتخاب این کتاب لازم است تا انتهای دوره سطح یک، کتاب های اخلاق تدوین مرکز تدوین متون انتخاب شود	جلد اول و دوم	۱/۱۹۱/۳ ۱/۱۹۲/۳ مرکز مدیریت ۹۷ و ۹۶	گروه علمی اخلاق	اخلاق اسلامی ۱ (آداب بندگی) و اخلاق اسلامی ۲ (آداب فردی و علم آموزی)	

نیم سال دوم

ملاحظات	محدوده	منبع / منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
کسانی می توانند دانش صرف را انتخاب نمایند که در نیم سال اول بخش اول این کتاب را انتخاب نموده باشند.	از ابتدای باب ثلاثی مزید تا پایان کتاب	۱/۱۱۲۱/۳ نصایح ۹۷	سید حمید جزایری	دانش صرف	صرف ۲
	تمام بخش عربی کتاب	--- دارالعلم ۹۶	سید محمد رضا طباطبایی	صرف ساده	

نیم سال دوم					
ملاحظات	محدوده	منبع / منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	از ابتدای منصوبات تا آخر کتاب	۱/۱۲۲۱/۳ مرکز مدیریت	صفایی بوشهری	بدایه النحو	نحو ۲
- مدرسی که هدایه می خوانند در صورت تمایل می توانند صمدیه را برای طلاب به صورت الزامی اجرا نموده و نمره نحو ۲ معدل این دو کتاب باشد. - در صورت عدم ادامه درس صمدیه به دنبال درس هدایه، بقیه ساعات درس به حل تمارین کتاب و تجزیه و ترکیب کاربردی پرداخته شود.	هدایه از ابتدای مبنیات تا آخر کتاب (۵۰ ساعت) صمدیه کل کتاب (۹۰ ساعت)	۱/۱۲۲۲/۳ نصایح	[تصحیح] حسین شیرافکن / بهاء الدین عاملی	الهدایه فی النحو / صمدیه	
	از درس ۲۸ (روزه) تا پایان کتاب	۱/۲۵۱۱/۳ مرکز مدیریت	محمد حسین فلاح زاده	درسنامه فقه	احکام ۲
این کتاب در دو چاپ، با کد ۱/۱۶۱۱/۱ ویژه فارغ التحصیلان دوره متوسطه اول و با کد ۱/۱۶۱۲/۲ ویژه فارغ التحصیلان دبیرستان تدوین شده است.	تمام کتاب	(سیکل): ۱/۱۶۱۱/۱ (دیبلم): ۱/۱۶۱۲/۲ مرکز مدیریت ۹۷	محمود منتظری مقدم	درآمدی بر منطق	منطق ۱(۱)
	تمام کتاب	۱۳۹۴	سید محمد ابراهیم مومنی	منطق نموداری	

نیم سال دوم

ملاحظات	محدوده	منبع / منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	از ابتدای کتاب تا ابتدای فصل ۲۴ (دفاع از حریم آزادی)	نشر مشعر	آیت الله سبحانی	فرازهایی از زندگی پیامبر اسلام	تاریخ ۱
	از ابتدای کتاب تا ابتدای بخش چهارم (از هجرت تا دعوت جهانی)	معارف	مهدی پیشوایی	تاریخ اسلام	
در خصوص حفظ نیمه دوم جزء ۳۰، از کتاب تفسیر قرآن کریم محسن قرآنی استفاده شود.	حفظ نیمه دوم جزء ۳۰ (سوره اعلی تا آخر قرآن)	-	-	قرآن کریم	قرآن ۱
کتاب هر روز با قرآن و عترت و کتاب حفظ قرآن به زبان ساده در موسسه فرهنگی قرآن و عترت نورالثقلین به چاپ رسیده است.	-	آیه نور	سید مهدی هاشمی	هر روز با قرآن و عترت (حفظ موضوعی)	

نیم سال سوم					
ملاحظات	محدوده	منبع / منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	از ابتدای کتاب تا ابتدای نواسخ	- - -	جلال الدین سیوطی	البهجة المرضیه	۲
		- - -	ابن عقیل	شرح الفیه ابن مالک	
		۱/۱۲۵۱/۳ مرکز مدیریت ۱۳۹۸	[تصحیح] اسماعیل احمدی منش، محمد جوادی راد	شرح ابن عقیل علی الفیه ابن مالک فی ثوبه الجدید	
	از ابتدای کتاب تا ابتدای نواسخ	۱/۱۲۳۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷	[تصحیح] ابراهیم کفیل و مرتضی خاکسار	البهجة المرضیه فی شرح الفیه فی اسلوبها الجدید	
	از ابتدای باب اشتغال تا ابتدای باب اعمال المصدر	- - -	جلال الدین سیوطی	البهجة المرضیه	۵
		- - -	ابن عقیل	شرح الفیه ابن مالک	
		۱/۱۲۵۱/۳ مرکز مدیریت ۱۳۹۸	[تصحیح] اسماعیل احمدی منش، محمد جوادی راد	شرح ابن عقیل علی الفیه ابن مالک فی ثوبه الجدید	
	از ابتدای اختصاص تا صفت مشبهه	۱/۱۲۳۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷	[تصحیح] ابراهیم کفیل و مرتضی خاکسار	البهجة المرضیه فی شرح الفیه فی اسلوبها الجدید	

۱. در صورت انتخاب کتاب البهجة المرضیه فی اسلوبها الجدید، ارائه مباحث نظری در هر یک از نحوهای ۳، ۴، ۵ و ۶ به مدت ۶۰ ساعت کفایت می‌کند و در بقیه ساعات درسی به تمرین عملی و کاربردی مباحث نحوه در خود کتاب هم آمده است پرداخته می‌شود.

نیم‌سال سوم

ملاحظات	محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	از ابتدای کتاب تا بخش سوم (پایان درس ۲۰)	۱/۱۶۲۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷ و ۹۶	محمود منتظری مقدم	دانش منطق	منطق ۲
	از ابتدای کتاب تا ابتدای تقسیمات	- دارالعلم	محمد رضا مظفر	المنطق	
	الحملیه	- دارالفکر	محمد رضا مظفر [تصحیح] عبدالجواد ابراهیمی	منطق تعلیمی	
	از درس ۳۱ تا آخر کتاب	۱/۱۷۲/۳ مرکز مدیریت ۹۵	رضا برنجکار محمدتقی سیحانی	معارف و عقاید ۲	عقاید ۲
	تمام کتاب	- - -	سید محمد حسین طباطبایی	شیعه در اسلام	
	از ابتدای کتاب تا ابتدای النوع الثالث فی الأداب المختصه بالمعلم	- مرکز مدیریت -	تألیف شهید ثانی، [تلخیص] سید محمد رضا طباطبایی	المراد من منیه المرید	اخلاق ۲
	تمام جلد سوم و چهارم	۱/۱۹۴/۳ ۱/۱۹۳/۳ مرکز مدیریت ۹۷ و ۹۶	گروه علمی اخلاق	اخلاق اسلامی (آداب اجتماعی) (۲)	
	کل کتاب	نشر حاجر	طرقی	درس‌نامه روش تحقیق	مهارت‌های پژوهشی

نیم‌سال چهارم				
محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
	کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
از ابتدای نواسخ تا ابتدای باب اشتغال، تجزیه و ترکیب نیمه اول جزء ۳۰ قرآن	-	جلال الدین سیوطی	البهجة المرضیة	نحو ۴
	-	ابن عقیل	شرح الفیه ابن مالک	
	۱/۱۲۵۱/۳ مرکز مدیریت ۱۳۹۸	[تصحیح] اسماعیل احمدی منش، محمد جوادی راد	شرح ابن عقیل علی الفیه ابن مالک فی ثوبه الجدید	
از ابتدای نواسخ تا اول مبحث اختصاص	۱/۱۲۳۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷	[تصحیح] ابراهیم کفیل و مرتضی خاکسار	البهجة المرضیة فی شرح الفیه فی اسلوبها الجدید	
از باب اعمال المصدر تا ابتدای حکایات	-	جلال الدین سیوطی	البهجة المرضیة	نحو ۶
	-	ابن عقیل	شرح الفیه ابن مالک	
	۱/۱۲۵۱/۳ مرکز مدیریت ۱۳۹۸	[تصحیح] اسماعیل احمدی منش، محمد جوادی راد	شرح ابن عقیل علی الفیه ابن مالک فی ثوبه الجدید	
از ابتدای صفة مشبیه تا آخر کتاب	۱/۱۲۳۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷	[تصحیح] ابراهیم کفیل و مرتضی خاکسار	البهجة المرضیة فی شرح الفیه فی اسلوبها الجدید	
از درس ۲۰ تا پایان درس ۴۲	۱/۱۶۲۱/۲ مرکز مدیریت ۹۶ و ۹۷	محمود منتظری مقدم	دانش منطق	منطق ۳
از تقسیمات الحملیه تا ابتدای صناعات خمس	-	محمد رضا مظفر	المنطق	
	-	محمد رضا مظفر [تصحیح] عبدالجواد ابراهیمی	منطق تعلیمی	

نیم‌سال چهارم

محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
	کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
از درس ۴۲ تا پایان کتاب	۱/۱۶۲۱/۲ مرکزمدیریت ۹۶ و ۹۷	محمود منتظری مقدم	دانش منطق	منطق ۴
صناعات خمس	- دارالعلم -	محمد رضا مظفر	المنطق	
	- دارالفکر -	محمد رضا مظفر [تصحیح] عبدالجواد ابراهیمی	منطق تعلیمی	
از فصل ۲۴ (دفاع از آزادی) تا پایان کتاب	- نشر مشعر ۹۱	آیت الله جعفر سبحانی	فرازهایی از زندگی پیامبر اسلام	تاریخ ۲
از ابتدای بخش چهارم (از هجرت تا دعوت جهانی) تا پایان کتاب	- معارف ۹۷	مهدی پیشوایی	تاریخ اسلام	
سوره‌های حمد و بقره	۲/۱۸۲۱/۳ مرکزمدیریت ۹۶	فتح الله نجارزادگان و سید محمد رضا صفری	تذکار وحی (دفتر اول) ^(۱)	قرآن ۲
سوره‌های فاتحه، انعام، مائده	- دارالکتب اسلامیه ۸۲	آیت الله ناصر مکارم شیرازی	گزیده تفسیر نمونه	

نیم سال پنجم					
ملاحظات	محدوده	منبع / منابع			عنوان درسی
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	از ابتدای کتاب تا ابتدای حرف السین	۱/۱۲۴۱/۳ ادبا -	جمعی از اساتید	مغنی الادیب	نحو ۷
	از ابتدای کتاب تا ابتدای حرف الثاء	۱/۱۲۴۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷	تألیف ابن هشام [تصحیح] ابراهیم کفیل و مرتضی خاکسار	مغنی الأریب	
	از حرف لو تا ابتدای باب الثانی	۱/۱۲۴۱/۳ ادبا -	جمعی از اساتید	مغنی الادیب	نحو ۹
	از مفرد کل تا حرف الهاء	۱/۱۲۴۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷	تألیف ابن هشام [تصحیح] ابراهیم کفیل و مرتضی خاکسار	مغنی الأریب	
	از ابتدای کتاب تا ابتدای علم البیان	۱/۱۳۲۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷	منصور قابشی	درر البلاغه	بلاغت ۱
	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث فی الإیجاز والاطناب و المساواه	۱/۱۳۲۲/۳ مرکز مدیریت -	احمد الهاشمی [تصحیح] جمعی از اساتید	جواهر البلاغه	
		- دارالفکر -	سعدالدین تفتازانی	مختصر المعانی	

نیم سال پنجم

ملاحظات	محدوده	منبع / منابع			عنوان درسی
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	تمام کتاب	۱/۱۷۳/۳ مرکز مدیریت ۹۷	رضا برنجکار محمدتقی سبحانی	معارف و عقاید ۳	عقاید ۲
	از ابتدای کتاب تا ابتدای درس ۲۱	- سازمان تبلیغات اسلامی -	علامه مصباح یزدی	آموزش عقاید	
	از النوع الثالث (فی الآداب المختصه بالمعلم) تا پایان کتاب	- دارالعلم -	تألیف شهید ثانی [تلخیص] سید محمد رضا طباطبایی	المراد من منیه المرید	اخلاق ۲
	بخش‌های برگزیده به انتخاب استاد	- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمه الله علیه -	امام خمینی رحمه الله علیه	شرح چهل حدیث	
	بخش‌های برگزیده به انتخاب استاد	- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمه الله علیه -	امام خمینی رحمه الله علیه	آداب الصلاة	
	تمام کتاب	۱/۱۹۵/۳ مرکز مدیریت ۹۷	مجتبی زارعی	اخلاق اسلامی ۵ (مبانی اخلاق اسلامی)	

نیم سال ششم					
ملاحظات	محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	از حرف السین تا ابتدای حرف لو	۱/۱۲۴۱/۳ ادبا -	جمعی از اساتید	معنی الادیب	نحو ۸
	از حرف الثاء تا مفرد کل	۱/۱۲۴۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷	تألیف ابن هشام [تصحیح] ابراهیم کفیل و مرتضی خاکسار	معنی الأریب	
	باب رابع	۱/۱۲۴۱/۳ ادبا -	جمعی از اساتید	معنی الادیب	نحو ۱۰
	از حرف الهاء تا آخر باب رابع	۱/۱۲۴۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷	تألیف ابن هشام [تصحیح] ابراهیم کفیل و مرتضی خاکسار	معنی الأریب	
	از ابتدای علم البیان تا پایان کتاب	۱/۱۳۲۱/۳ مرکز مدیریت ۹۶	منصور قابشی	درر البلاغه	بلاغت ۲
	از مبحث فی الایجاز و الاطناب و المساواه تا پایان کتاب	۱/۱۳۲۲/۳ مرکز مدیریت ۹۷ - دارالفکر -	احمد الهاشمی [تصحیح] جمعی از اساتید	جواهر البلاغه	
			سعدالدین تفتازانی	مختصر المعانی	
	تمام کتاب	۱/۱۷۴/۳ مرکز مدیریت ۹۷ -	رسول رضوی	معارف و عقاید ۴	عقاید ۴
	از درس ۲۱ تا پایان کتاب	سازمان تبلیغات اسلامی -	علامه مصباح یزدی	آموزش عقاید	

نیم سال ششم

ملاحظات	محدوده	منبع / منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	نیمه اول جزء ۲۹ قرآن کریم	- ادبا ۹۶	علی اکبر میرزایی	انواری از قرآن	تجزیه و ترکیب
	از ابتدای کتاب تا انتهای درس ۲۶	- جامعه المصطفی	حسین شیرافکن	تجزیه و ترکیب	
	از ابتدای کتاب تا ابتدای زندگانی امام باقر <small>علیه السلام</small>	- معارف	مهدی پیشوایی	سیره پیشوایان	تاریخ ۲
	تمام کتاب	- مرکز مدیریت	مهدی پیشوایی	تاریخ اسلام (جلد ۲)	
	از ابتدای کتاب تا ابتدای فصل پنجم (امام حسن مجتبی <small>علیه السلام</small>)	- موسسه فرهنگی هنری ایمان جهادی	آیت الله خامنه ای (مقام معظم رهبری)	انسان ۲۵۰ ساله حلقه دوم	
	سوره آل عمران و نساء	۱/۱۸۲۱/۳ مرکز مدیریت ۹۷	فتح الله نجارزادگان و سید محمدرضا صفوی	تذکار وحی (دفتر اول)	قرآن ۲
	سوره های اعراف، انفال و ابراهیم	- دارالکتب اسلامیة ۸۲	آیت الله مکارم شیرازی	گزیده تفسیر نمونه	

نیم سال هفتم					
ملاحظات	محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	از ابتدای کتاب تا المقصد السادس (فی الحجج و الامارات) ^(۱)	- موسسه امام صادق علیه السلام -	آیت الله سبحانی	الموجز فی اصول الفقه	اصول ۱
	از ابتدای کتاب تا الباب الثالث (مباحث الادله الظنیه)	۱/۲۴۱/۳ مرکز مدیریت ۱۳۹۸	محمد حسین عبدی	الاساس فی اصول الفقه	
مدت زمان تدریس این محدوده ۴۸ ساعت می باشد.	از اول کتاب تا ابتدای الدلیل الشرعی	- دارالعلم -	سید محمدباقر صدر	دروس فی علم الاصول (الحلقه الأولى) ^(۲)	
بخش المدخل مطالعاتی می باشد. کتاب المعالم الجدیده فقط برای ورودی های دیپلم و دانشگاهی می تواند به عنوان کتاب درسی استفاده شود.	بخش ابتدای کتاب المعالم الجدیده	- مرکز الأبحاث للشهید الصدر -	سید محمدباقر صدر	المعالم الجدیده	
	از ابتدای کتاب تا مباحث حجت	دار الفقه للطباعة و النشر	بشیر النجفی	مرقاہ الاصول	
	از ابتدای کتاب تا المطلب الرابع فی المطلق و المقید	- نشر اسلامی -	حسن بن زین الدین	معالم الاصول (معالم الدین و ملاذ المجتهدین)	

۱. کتاب استاد شهید مطهری به همراه کتاب الموجز آموزش داده می شد که حذف شده است هم چنین محدوده سابق، تمام کتاب اصول شهید مطهری بعلاوه کتاب الموجز تا ابتدای المقصد الخامس بوده است.

۲. کسانی که از کتاب های دروس فی علم الاصول (حلقات) مرحوم شهید صدر رحمه الله به عنوان منبع آموزشی دروس اصول فقه استفاده می کنند، به شرط عدم تغییر در عناوین دروس و محدوده های آن ها، می توانند دروس مذکور را با مقدار ساعت کمتری ارائه دهند.

نیم سال هفتم

ملاحظات	محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
در منزوحات بئر و مستحبات کفن و دفن میت فقط به متن شهید اکتفا شود. - مباحث علامات قبله و آداب مسجد و مکان مصلى (یعنی از «والأفضل المسجد» تا «و یراعی فی المسجد الجبیه») حذف می شود.	از ابتدای کتاب الطهاره تا ابتدای الفصل الرابع ^(۱) (فی باقی مستحباتها)	- مکتب الإعلام الإسلامی -	زین الدین بن علی	شرح لمعه	فقه ۱
در فصل دوم از کتاب حج، مسائل چهارگانه و هم چنین تروک احرام، فقط به متن شهید اول اکتفا می شود.	از ابتدای کتاب الصوم تا الفصل السادس (کفارات احرام)	- مکتب الإعلام الإسلامی -	زین الدین بن علی	شرح لمعه	فقه ۲
	تمام کتاب	۱/۱۷۵/۳ مرکز مدیریت ۹۷	عبدالمجید زهادت	معارف و عقاید ۵ جلد اول	عقاید ۵
	از ابتدای کتاب تا ابتدای عقیدتنا فی صفاته تعالی	- احسن الحدیث -	سید محسن خرازی	بدایه المعارف الالهیه جلد ۱	
- مباحث مربوط به الهیات و ماوراء الطبیعه از صفحه ۴۷ تا ۸۶ (بخش دوم) مطالعاتی بوده و ملاک تدریس و ارزشیابی نمی باشد. - اساتید محترم از شروح مختلف استفاده نموده و به طلاب نیز معرفی نمایند.	تمام کتاب	- صدرا -	شهید مطهری	سیری در نهج البلاغه	نهج البلاغه ^(۲)

۱. محدوده سابق از کتاب الطهاره تا ابتدای الفصل الثالث (فی کیفیت الصلاة) بوده که تغییر یافته است.

۲. برای درس نهج البلاغه ۱ تا ۳، سه عنوان درسی «کتاب سیری در نهج البلاغه شهید مطهری و دو متن از کتاب

نیم سال هشتم					
ملاحظات	محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	از المقصد السادس تا پایان کتاب ^(۱)	- موسسه امام صادق علیه السلام -	آیت الله سبحانی	الموجز فی اصول الفقه	اصول ۲
	از الباب الثالث (مباحث الادله الظنیه) تا آخر کتاب	۱/۲۴۱/۳ مرکز مدیریت ۱۳۹۸	محمدحسین عبدی	الانساس فی اصول الفقه	
مدت زمان تدریس این محدوده ۴۸ ساعت می باشد.	از اول الدلیل الشرعی تا آخر کتاب	- مرکز الأبحاث و الدراسات التخصصية للشهیة الصدر -	سید محمدباقر صدر	دروس فی علم الاصول (الحلقه الاولی)	
	بخش دوم کتاب المعالم الجدیة	- نشر اسلامی -	سید محمدباقر صدر	المعالم الجدیة	
	از ابتدای المطلب الرابع تا آخر کتاب	- نشر اسلامی -	حسن بن زین الدین	معالم الاصول (معالم الدین و ملاذ المجتهدین)	
	از ابتدای مباحث حجت تا آخر کتاب	- دارالعلم -	بشیر النجفی	مرقاه الاصول	
در فصل دوّم از کتاب حجّ، مسائل چهارگانه و هم چنین تروک احرام، فقط به متن شهید اول اکتفا می شود.	از ابتدای الفصل الرابع ^(۲) (فی باقی مستحباتها) تا ابتدای کتاب الصوم ^(۳)	- مکتب الإعلام الإسلامی -	زین الدین بن علی	شرح لمعه	فقه ۲

نهج البلاغه به انتخاب استاد» در نظر گرفته شده است تا هر یک از این سه عنوان به صورت اختیاری در هر یک از نیمسال‌های ابتدای پایه‌های ۴ تا ۶ تدریس شود. بنابراین تدریس کتاب سیری در نهج البلاغه در نیمسال‌های ذکر شده قابل جابجایی است.

۱. محدوده سابق، از المقصد الخامس تا پایان کتاب بوده است.

۲. محدوده سابق از کتاب الطهارة تا ابتدای الفصل الثالث (فی کیفیت الصلاة) بوده که تغییر یافته است.

۳. محدوده سابق از الفصل الثالث فی کیفیت الصلاة تا ابتدای کتاب الصوم بوده که تغییر یافته است.

نیم سال هشتم

ملاحظات	محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	از ابتدای الفصل السادس تا ابتدای کتاب المتاجر	- مکتب الإعلام الإسلامي -	زین الدین بن علی	شرح لمعه	فقہ ۴
	تمام کتاب	۱/۱۷۵۲/۳ مرکز مدیریت ۹۷	عبدالمجید زهادت	معارف و عقاید ۵ جلد دوم	عقاید ۶
	از عقیدتنا فی صفاتہ تعالیٰ تا ابتدای الفصل الثانی فی النبوه	- موسسه بوستان کتاب -	سید محسن خرازی	بدایه المعارف الالهیه جلد ۱	
	از زندگانی امام باقر علیه السلام تا ابتدای زندگانی امام هادی علیہ السلام	- معارف -	مهدی پیشوایی	سیره پیشوایان	تاریخ ۴
	از ابتدای فصل پنجم تا ابتدای فصل دهم امام باقر علیه السلام	- موسسه فرهنگی هنری ایمان جهادی -	آیت الله خامنه‌ای (مقام معظم رهبری)	انسان ۲۵۰ ساله حلقه دوم	
	از ابتدای سوره قاف تا اول سوره ملک	۲/۱۸۲۲/۳ مرکز مدیریت ۹۷	فتح الله نجم‌زادگان و سید محمدرضا صفوی	تذکار وحی (دفتر دوم)	قرآن ۴
	سوره‌های مریم، طه، انبیاء، مومنون و لقمان	- مرکز مدیریت -	آیت الله مکارم شیرازی	گزیده تفسیر نمونه	

نیم سال نهم					
ملاحظات	محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	از ابتدای کتاب تا ابتدای الباب السابع (المجمل و المبین)	- اسماعیلیان -	محمد رضا مظفر	اصول الفقه	اصول ۳
	از ابتدای کتاب تا مبحث النواهی	- مؤسسه امام صادق علیه السلام -	آیت الله سبحانی	الوسیط فی اصول الفقه	
مدت زمان تدریس این محدوده ۴۸ ساعت می باشد.	از اول کتاب تا ابتدای الامر و النهی	- مرکز الأبحاث و الدراسات التخصصية للشهيد الصدر -	سید محمد باقر صدر	دروس فی علم الاصول (الحلقه الثانيه)	
	از ابتدای کتاب تا اول بحث ضد	- مکتبه العلمیه الاسلامیه -	میرزای قمی	قوانین المحکمه فی الاصول	
- در الفصل السابع فقط کلیات « اقسام بیع» تدریس می شود. - در الفصل الثالث فی بیع الحيوان، از «و يجوز النظر الى وجه المملوكة» تا ابتدای مسائل و هم چنین مسائل ۳، ۴، ۶ و ۷ حذف شده است.	از ابتدای کتاب المتاجر تا انتهای کتاب المتاجر ^(۱)	- مکتب الإعلام الإسلامي -	زین الدین بن علی	شرح لمعه	

۱. محدوده سابق از ابتدای کتاب المتاجر تا ابتدای الفصل العاشر (في احكام النقد و النسيه) بوده که تغییر یافته است.

نیم سال نهم

عنوان درس	منبع / منابع			ملاحظات	محدوده
	عنوان	نویسنده	کد کتاب ناشر سال نشر		
فقه ۷	شرح لمعه	زین الدین بن علی	- مکتب الإعلام الإسلامي -	در دو کتاب سبق و رمایة، فقط عبارت شهید اول تدریس می شود. در کتاب جماله، از مسائل تا آخر کتاب و در کتاب وصایا، از «ولو اوصی للعبد لویصح» تا «و الوصیة لجماعة تقتضی التوسیه» و از «ولو اوصی بمنافع العبد» تا «ولو اوصی بأمور» حذف شده است.	از ابتدای کتاب الاجاره تا ابتدای کتاب النکاح ^(۱)
عقاید ۷	معارف و عقاید ۶	دفتر تدوین متون	مرکز مدیریت ۹۷	از ابتدا تا بحث معاد	
	بدایه المعارف الالهیه جلد ۲	سید محسن خرازی	- موسسه بوستان کتاب -	از عقیدتنا فی النبوه تا اول عقیدتنا فی طاعه الأئمه	
	امامت در بینش اسلامی	علی ربانی گلپایگانی	- موسسه بوستان کتاب -	موضوع این کتاب امامت عامه است.	تمام کتاب
نهج البلاغه ۲	نهج البلاغه	ترجمه حسین انصاریان یا علامه جعفری	- پیام آزادی -	اساتید محترم از شروح مختلف استفاده نموده و به طلاب نیز معرفی نمایند.	اختیاری ^(۲)

۱. محدوده سابق از ابتدای کتاب الاجاره تا کتاب النکاح (الفصل الثانی فی العقد) بوده که تغییر یافته است.
۲. محدوده سابق، خطبه همام نهج البلاغه با ترجمه محمد دشتی بوده است و در محدوده جدید با ترجمه حسین انصاریان یا علامه جعفری، استاد به صورت اختیاری متنی را به مقدار ۳۰ ساعت جهت تدریس در نظر می گیرد.

نیم سال دهم					
ملاحظات	محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	از الباب السابع تا ابتدای اجتماع امر ونهی	- اسماعیلیان -	محمد رضا مظفر	اصول الفقه	اصول ۲
	از ابتدای بخش النواهی تا انتهای جلد اول	- موسسه امام صادق علیه السلام -	آیت الله سبحانی	الوسیط فی اصول الفقه	
مدت زمان تدریس این محدوده ۴۸ ساعت می باشد.	از اول الامر و النهی تا ابتدای الدلیل العقلی	- مرکز الأبحاث و الدراسات التخصصیة للشهیة الصدر -	سید محمد باقر صدر	دروس فی علم الاصول (الحلقه الثانیة)	
	از ابتدای بحث ضد تا الباب الثانی فی المحکم و المتشابه	- مکتبة العلمیة الاسلامیة -	میرزای قمی	قوانین المحکمه فی الاصول	
تمام دو کتاب مزارعه و مساقاة حذف شده است	از ابتدای کتاب الدین تا ابتدای کتاب الاجاره ^(۱)	- مکتب الإعلام الإسلامی -	زین الدین بن علی	شرح لمعه	فقه ۶
در کتاب نکاح (الفصل الثانی فی العقد)، مسائل ۴ و ۷ و (الفصل الثالث فی المحرمات)، از مسائل بیست گانه، مسائل ۲، ۷، ۸، ۹ و ۱۳ و (الفصل الخامس فی نکاح الإمام تا ابتدای الفصل السادس) حذف شده است.	از ابتدای کتاب النکاح تا انتهای کتاب النکاح	- مکتب الإعلام الإسلامی -	زین الدین بن علی	شرح لمعه	فقه ۸

۱. محدوده سابق از ابتدای الفصل العاشر تا ابتدای کتاب الاجارة بوده که تغییر یافته است.

نیم سال دهم

ملاحظات	محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
موضوع این کتاب امامت خاصه است.	تمام کتاب	- رائد -	علی ربانی گلپایگانی	براهین و نصوص امامت	عقاید ۸
	از عقیدتنا فی طاعه الأئمه تا پایان کتاب	- موسسه بوستان کتاب -	سید محسن خرازی	بدایه المعارف الالهیه جلد ۲	
	از زندگانی امام هادی علیه السلام تا پایان کتاب	- معارف -	مهدی پیشوایی	سیره پیشوایان	تاریخ ۵
	از ابتدای فصل دهم تا آخر کتاب	- موسسه فرهنگی هنری ایمان جهادی -	آیت الله خامنه‌ای (مقام معظم رهبری)	انسان ۲۵۰ ساله حلقه دوم	
	از ابتدای سوره ملک تا پایان کتاب	۲/۱۸۲۲/۳ مرکز مدیریت ۹۶	فتح الله نजारادگان و سید محمد رضا صفوی	تذکار وحی (دفتر دوم)	قرآن ۵
	سوره‌های یس، صافات، ص، زمر، حجرات	- مرکز مدیریت -	آیت الله مکارم شیرازی	گزیده تفسیر نمونه	

نیم سال یازدهم					
عنوان درس	منبع / منابع			ملاحظات	محدوده
	عنوان	نویسنده	کد کتاب ناشر سال نشر		
اصول ۵	اصول الفقه (۱)	محمد رضا مظفر	- اسماعیلیان -	از ابتدای اجتماع امر و نهی تا ابتدای الشهره	
	الوسیط فی اصول الفقه	آیت الله سبحانی	- موسسه امام صادق علیه السلام -	از ابتدای مباحث حجت تا ابتدای احتیاط	
	دروس فی علم الاصول (الحلقه الثانیه)	سید محمد باقر صدر	- مرکز الأبحاث و الدراسات التخصصية للشهیة الصدر -	از اول الدلیل العقلی تا ابتدای قاعده منجزیت علم اجمالی	
	قوانین المحكمة فی الاصول	میرزای قمی	- مکتبه العلمیه الاسلامیه -	از ابتدای الباب الثانی فی المحکم و المتشابه تا العام المخصص بمجمل	
فقه ۹	شرح لمعه	زین الدین بن علی	- مکتب الإعلام الإسلامی -	از ابتدای کتاب الطلاق تا ابتدای کتاب الغصب	-در کتب ظهار، ایلاء و لعان، به متن شهید اول اکتفاء شود. - کتب عتق، تدبیر، مکاتبه و استیلاء تدریس نشود.

۱. طلابی که در پایه پنجم، کتاب اصول مظفر را انتخاب کرده‌اند در پایه ششم می‌توانند به جای انتخاب جلد دوم کتاب اصول مظفر، مباحث ادله عقلیه از کتاب قوانین الاصول را بر اساس محدوده‌های تعیین شده انتخاب نمایند.

نیم سال یازدهم

عنوان درس	منبع/ منابع			ملاحظات
	نویسنده	کد کتاب ناشر سال نشر	عنوان	
فقه ۱۱	زین الدین بن علی	- مکتب الإعلام الإسلامي -	شرح لمعه	کتاب الارث، مسأله حیوة، فقط عبارت شهید اول تدریس می شود. و بخش های: ۱- صور اجتماع فروض ارث «و صور اجتماعها» تا «میراث عصبه» ۲- مسأله یازده «ارث اجداد ثمانیه» ۳- مسأله «و لو طلق ذو الأربع» تا ابتدای بحث ضامن جریره ۴- از فصل رابع، فی التوابع، مسائل: ۷، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۳ تدریس نمی شوند.
نهج البلاغه ۳	ترجمه حسین انصاریان یا علامه جعفری	- پیام آزادی -	نهج البلاغه	اساتید محترم از شروح مختلف استفاده نموده و به طلاب نیز معرفی نمایند.
آیین نگارش	سید ابوالقاسم حسینی	- مرکز مدیریت -	شبهه شیوایی	تمام کتاب

۱. محدوده سابق از کتاب المیراث تا ابتدای کتاب الحدود (الفصل الخامس فی السرقة) بوده است.

۲. محدوده سابق عهدنامه مالک اشتر با ترجمه محمد دشتی بوده است و در محدوده جدید با ترجمه حسین انصاریان یا علامه جعفری استاد به صورت اختیاری متنی را به مقدار ۳۰ ساعت جهت تدریس در نظر می گیرد.

نیم سال یازدهم					
ملاحظات	محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	تمام کتاب	- مرکز تخصصی مهدویت -	محمد بالادستیان، محمد مهدی حائری پور و مهدی یوسفیان	نگین آفرینش	تاریخ ۶
	تمام کتاب	- شفق -	ابراهیم امینی	دادگستر جهان	
	تمام کتاب	- مرکز مدیریت -	احمد واعظی	حکومت اسلامی	حکومت اسلامی
	تمام کتاب	- معارف -	یحیی فوزی و مصطفی فیض	اندیشه‌های سیاسی امام خمينی رحمه الله عليه	

نیم سال دوازدهم

ملاحظات	محدوده	منبع / منابع			عنوان درس	
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان		
	از ابتدای شهره تا پایان کتاب	- اسماعیلیان -	محمد رضا مظفر	اصول الفقه	اصول ۶	
	از ابتدای مبحث احتیاط تا انتهای جلد ۲	- موسسه امام صادق علیه السلام -	آیت الله سبحانی	الوسیط فی اصول الفقه		
مدت زمان تدریس این محدوده ۴۸ ساعت می باشد.	از اول قاعده منجزیت علم اجمالی تا آخر کتاب	- مرکز الأبحاث و الدراسات التخصصية للشہید الصدر -	سید محمد باقر صدر	دروس فی علم الاصول (الحلقه الثانية)		
مباحث عقلی اصول برای کسانی که کتاب قوانین المحکمه فی الاصول را می خوانند با کتاب رسائل کامل می شود	از العام المخصص بمجملا تا انتهای الظاهر و المول	- مکتبه العلمیة الاسلامیة -	میرزای قمی	قوانین المحکمة فی الاصول		
- از ابتدای کتاب احیاء موات تا اؤل « القول فی المشترکات » - به متن شهید اول اکتفاء شود.	از کتاب الغصب تا ابتدای کتاب المیراث	- مکتب الإعلام الإسلامی -	زین الدین بن علی	شرح لمعه		فقه ۱۰
کتاب قصاص، مسأله ۴ « لو اشترک عبید فی قتله » تا « و منها التساوی فی الذین » تدریس نمی شود.	از ابتدای الفصل الرابع (فی الشرب) تا انتهای کتاب	- مکتب الإعلام الإسلامی -	زین الدین بن علی	شرح لمعه		فقه ۱۲

نیم سال دوازدهم					
ملاحظات	محدوده	منبع/ منابع			عنوان درس
		کد کتاب ناشر سال نشر	نویسنده	عنوان	
	تمام کتاب	- مؤسسه بوستان کتاب -	حسین جوان آراسته	درسنامه علوم قرآن	علوم قرآن
- این کتاب از سری مباحث معارف قرآن، تقریرات درس آیت الله مصباح یزدی است که جلد ابتدای آن توسط محمود رجبی و جلد دوم آن توسط غلامعلی عزیزی کیا تحقیق و نگارش یافته است.	از محتوای دو جلد کتاب به میزان ۷۰ ساعت درسی توسط استاد انتخاب و تدریس شود.	- موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمه الله علیه -	علامه مصباح یزدی	قرآن شناسی جلد ۱ و ۲	
	تمام کتاب	- دارالعلم -	محمد هادی معرفت	مختصر التمهید فی علوم قرآن یا آموزش علوم قرآنی	
	تمام کتاب	- صدرا -	شهید مطهری	آشنایی با علوم اسلامی بخش فلسفه	آشنایی با فلسفه
	تمام کتاب	- موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمه الله علیه -	عبدالرسول عبودیت	درآمدی بر فلسفه اسلامی	
	تمام کتاب	- مرکز مدیریت -	علی نصیری	آشنایی با علوم حدیث	علوم حدیث
- مباحث مربوط به نهج البلاغه حذف شود. - مباحث مربوط به موضوعات معارفی حذف شود.	از ابتدا تا صفحه ۲۷۰ (پایان جوامع حدیثی)	- جمال -	جمعی از نویسندگان	دانش حدیث	

فصل سوم: حضور و غیاب

ماده ۱۶۸: حضور طلبه در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی بوده و غیبت در آن‌ها مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۶۹: ثبت حضور و غیاب در کلاس باید به تأیید استاد برسد.

ماده ۱۷۰: طلبه موظف است رأس ساعت در کلاس درس حضور یابد و تأخیر در حضور و تسریع در خروج بیش از ۱۰ دقیقه، غیبت و کمتر از ۱۰ دقیقه در هر سه جلسه، یک غیبت در آن درس به شمار می‌آید.

ماده ۱۷۱: غیبت طلبه در بیش از یک هشتم ساعات تعیین شده هر درس^(۱)، موجب حذف آن درس می‌شود. در این صورت، طلبه باید آن درس را دوباره به صورت حضوری بگذراند.

تبصره ۱: هر غیبت غیرموجه دو غیبت موجه به شمار می‌آید.^(۲)

تبصره ۲: تشفیص موجه یا غیرموجه بودن غیبت برعهده معاون آموزش مدرسه است.

تبصره ۳: در صورت افزایش غیبت طلبه از یک هشتم تا کمتر از دو هشتم ساعات هر درس، مشروط به اینکه امکان مضور در درس را نداشته است، مرجع تصمیم‌گیری مذف یا عدم مذف درس مدیر مدرسه است و در صورتی که غیبت‌ها بیش از دو هشتم باشد، مرجع تصمیم‌گیری در فصوص مذف غیبت و ... شورای مدرسه می‌باشد.

۱. در صورتی که مطابق آیین‌نامه ساعات دروس با تصمیم مدرسه تغییر کند، ملاک محاسبه حد نصاب حضور و غیاب، ساعات تعیین شده توسط مدرسه می‌باشد.

۲. تأثیر هر غیبت غیرموجه در حذف درس دو برابر غیبت موجه می‌باشد.

فصل چهارم: امتحانات

ماده ۱۷۲: نمره نهایی دروس براساس موارد ذیل تعیین و ثبت می‌گردد:

(۱) آزمون کتبی نهایی؛

(۲) فعالیت کلاسی؛^(۱) در برخی از دروس، ۵ نمره از نمره نهایی به فعالیت کلاسی اختصاص دارد که در دو گروه «فعالیت درسی» و «پژوهش درسی» مطابق ضوابط مربوطه برنامه‌ریزی و ارائه می‌گردد.

(۳) امتحان شفاهی؛ در تعدادی از دروس حسب آیین‌نامه مربوطه، امتحان شفاهی نیز به عمل خواهد آمد که نمره نهایی آن دروس حاصل جمع و معدل آزمون‌های کتبی (اعم از آزمون کتبی پایان نیم‌سال و فعالیت کلاسی و ...) و آزمون شفاهی آن درس خواهد بود.

الف) امتحانات کتبی

آیین‌نامه برگزاری امتحانات کتبی

ماده ۱۷۳: اخذ امتحان کتبی از دروس براساس محدوده مصوب و ابلاغی آن درس^(۲)، می‌باشد.

ماده ۱۷۴: برگزاری امتحان هر درس بلافاصله بعد از اتمام کلاس‌های آن درس (با رعایت سایر شرایط مانند اتمام محدوده و برگزاری ساعات درسی مصوب) بلامانع است.

تبصره: تعیین زمان برگزاری امتحانات بر عهده مدارس می‌باشد و امتحاناتی که طرامی سؤالات آن بر عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد، در ۱۴ نوبت در سال تحصیلی برای همه آزمون‌ها (اصلی، تجدیدی، ارتقائی) تعیین و برگزار می‌گردد.

۱. دستورالعمل فعالیت‌های کلاسی در بخش سوم، فصل اول آمده است.

۲. جداول مربوط به محدوده‌های درسی در بخش سوم، فصل دوم آمده است.

ماده ۱۷۵: امتحان تنها از طلاب رسمی حوزه به عمل می‌آید و تمام طلاب موظف به شرکت در امتحان دروس انتخابی خود در مدرسه محل تحصیل هستند.

ماده ۱۷۶: در صورتی که داوطلب ورود به حوزه، ادعای گذراندن برخی از دروس را داشته باشد، پس از پذیرش در مدرسه می‌تواند فقط یک بار طبق شرایط ذیل در امتحانی که مدرسه حداکثر دو هفته بعد از شروع سال تحصیلی برگزار می‌کند، شرکت نماید و در صورت موفقیت، نمره آن درس ثبت می‌شود:

(۱) منوط نبودن آن درس به درس پیش نیاز؛

(۲) حداکثر تا سقف ۱۵۰۰ ساعت درسی^(۱)؛

(۳) مطابقت داشتن حداقل ۸۰ درصدی درس‌های گذرانده شده با محتوا و ساعات دروس با تشخیص گروه علمی - تربیتی مربوطه در مدرسه؛

(۴) ارائه گواهی گذراندن موفق درس‌ها نزد استاد معتبر حوزوی یا گواهی رسمی از مراکز آموزش عالی؛

(۵) صلاح دید و موافقت گروه علمی - تربیتی مدرسه.

تبصره: نمره قبولی امتحان مذکور ۱۶ می‌باشد.

ماده ۱۷۷: شرکت در دوره تابتسانی فقط جهت حضور در جلسه امتحان (بدون شرکت در کلاس) در دروس تجدیدی^(۲) و دروسی که جهت کسری معدل^(۳) اخذ شده است، بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۷۸: طرح سؤال‌های امتحانی در تمام موسم‌های امتحانی (اصلی، تجدیدی و...)،

۱. شورای مدرسه می‌تواند سقف مجاز دروس برای امتحان ارتقایی ورودی را به دروس سال اول تحصیلی محدود نماید.

۲. شرکت در امتحانات تجدیدی در دوره تابتسانی مربوط به طلابی می‌باشد که دروس نیم سال دوم همان سال تحصیلی را تجدید شده‌اند و امتحانات نیم سال اول دو هفته پس از پایان امتحانات همان نیم سال برگزار می‌گردد.

۳. آیین نامه نحوه حضور طلاب در امتحانات جهت جبران کسری معدل مذکور در بخش پنجم همین آیین نامه، آمده است.

برعهده استاد مدرسه در همان درس و براساس اصول و ضوابط ارائه شده از سوی معاونت آموزش ستاد می باشد.

تبصره ۱: معاونت آموزش ستاد می تواند با اطلاع رسانی قبلی، نسبت به طراحی سؤال یک پارچه و متمرکز برای تعدادی از دروس اقدام نماید.

تبصره ۲: تأیید نهایی تمام سؤالات امتحان های رسمی در هر مدرسه بر عهده گروه علمی- تربیتی مربوطه می باشد.

تبصره ۳: در صورت تعدد یک درس و اساتید آن در مدرسه با تصویب گروه علمی - تربیتی، ضمن رعایت تبصره یک همین ماده، ارائه سؤال مشترک مجاز خواهد بود.

ماده ۱۷۹: تصحیح اوراق امتحانی تمام دروس در همه موسم های امتحانی برعهده استاد دارای حکم یا مجوز تدریس آن مدرسه، طبق اصول و ضوابط ارائه شده از سوی معاونت آموزش ستاد می باشد.

ماده ۱۸۰: معاونت آموزش مدیریت های استانی و ستاد در هر موسم امتحانی تعدادی از سؤالات امتحانی و اوراق تصحیح شده در مدارس را، به صورت تصادفی، مورد بررسی و ارزیابی (ابتدایی یا بازبینی) قرار خواهد داد.

ماده ۱۸۱: در صورت عدم مطابقت سؤال های امتحانی و تصحیح آن ها با اصول و ضوابط ابلاغی ستاد و یا احراز تخلف، مراتب حسب مورد در شورای آموزش استان و یا معاونت آموزش ستاد بررسی شده و پس از آن، استمرار مجوز مدرسه یا استاد در طرح سؤال یا تصحیح اوراق منوط به تصمیم شورای آموزش استان یا معاونت آموزش ستاد خواهد بود.

تبصره ۱: شورای آموزش استان یا معاونت آموزش ستاد می تواند برای مدارس مذکور، امکامی از قبیل تذکر کتبی، لغو حکم تدریس استاد، اعمال محدودیت های آموزشی برای مدرسه و ابطال نمرات را در نظر بگیرند.

تبصره ۲: معاونت آموزش می تواند برای مدارس که در ارزیابی های صورت گرفته،

شرایط و ضوابط طراحی و تصمیح سؤالات امتحانی را با کیفیت مناسب رعایت نموده‌اند،
مشوق‌هایی در نظر بگیرد.

ماده ۱۸۲: در مدت زمان مجاز نبودن یک مدرسه یا استاد برای طرح یا تصحیح آزمون‌ها،
مدیریت استان در مورد طرح سؤال یا تصحیح اوراق مربوطه توسط استاد رسمی
دیگر یا مدرسه تحت پوشش دیگر تدبیر لازم را اتخاذ می‌نماید.
ماده ۱۸۳: نمره قبولی در هر درس، ۱۲ می‌باشد.

ماده ۱۸۴: تعیین ملاک‌های نهایی نمره دهی در تمام درس‌ها و هم‌چنین محاسبه نهایی
نمره‌ها بر عهده استاد همان درس یا گروه علمی - تربیتی مدرسه و بر اساس
ضوابط ابلاغی می‌باشد.

ماده ۱۸۵: در هر سال تحصیلی در صورتی که تنها در یک ماده درسی نمره نهایی کمتر
از ۱۲ بوده ولی کمتر از ۱۰ نباشد، به شرط اینکه طلبه در همان سال تحصیلی
دروس موظفی خود را گذرانده باشد و معدل آن سال تحصیلی به ۱۲ برسد، با
درخواست طلبه آن درس قبول به حساب می‌آید.

ماده ۱۸۶: در صورتی که طلاب پس از حضور مستمر در کلاس، موفق به کسب نمره
قبولی نشوند یا در جلسه امتحان، غیبت موجّه داشته باشند، تنها برای یک مرتبه
حق شرکت در موسم بعدی امتحانات (تجدیدی) (۱) را دارند؛ در غیر این صورت
طبق نظر شورای مدرسه به یکی از دو صورت ذیل اقدام می‌شود:

(۱) انتخاب درس به صورت حضوری در نیم‌سال تحصیلی بعدی با استادیار و
شرکت در امتحان آن، در صورت صلاحدید و اجازه شورای مدرسه یا مهمان
شدن در مدرسه دیگر برای همان درس مطابق ضوابط؛

(۲) انتخاب درس و حضور مستمر در کلاس، در صورت عدم موفقیت در مرحله

---

۱. امتحان تجدیدی هر درس حداکثر دو هفته پس از امتحان اصلی آن درس برگزار می‌گردد و تعیین زمان آن بر
عهده مدرسه می‌باشد.

گذشته، طبق ضوابط، با محاسبه ساعات درس در اولین نیم سال بعدی ارائه درس به صورت رسمی.

تبصره ۱: تشفیص موجه بودن غیبت برعهده معاون آموزش مدرسه است.

تبصره ۲: ساعات درس فوانده شده با استاد یار، جزو سقف ساعات انتفاب درس محاسبه نمی‌گردد.

تبصره ۳: ارائه درس و افذ امتحان به صورت استادیار توسط مدرسه، پس از تأیید معاون آموزش استان بلامانع فواهد بود. هم‌چنین نظارت بر ساعات ارائه، کیفیت محتوای ارائه شده و ... در دروس استادیاری بر عهده معاون آموزش استان است.

ماده ۱۸۷: تعداد ساعات درس استادیاری از حداقل ۵۰ درصد ساعات مصوب درسی نباید تقلیل یابد.

تبصره: تشفیص و تعیین مقدار ساعت‌های درس استاد یاری برعهده شورای مدرسه و مسب مورد است.

ماده ۱۸۸: نمرهٔ اخذ شده توسط طلبة در فعالیت‌های کلاسی (اعم از پژوهش درسی و فعالیت درسی)، در امتحان مرحله تجدیدی و استادیاری هم لزوماً لحاظ می‌گردد و امتحان درس استادیاری یا تجدیدی از ۱۵ نمره محاسبه خواهد شد.

ماده ۱۸۹: انصراف از جلسه امتحان یا غیبت به منزله نمره صفر می‌باشد.

تبصره: در صورت تشفیص غیرموجه بودن غیبت، طلبة از امتحان مجدد (تجدیدی و استادیاری) در آن درس مبروه می‌گردد و در اولین موسم ارائه آن درس ملزم به انتفاب آن درس و شرکت در کلاس و امتحانات آن درس می‌باشد.

ماده ۱۹۰: کسانی که طبق ضوابط در امتحان یک درس قبول شده‌اند، نمی‌توانند مجدداً در امتحان آن درس شرکت نمایند.

تبصره: مضور در امتحانات جبران کسری معدل مطابق ضوابط مربوطه بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۹۱: افرادی که حذف درس، غیبت غیرموجه یا انصراف در جلسه امتحان دارند

موظف هستند در اولین نیم‌سال تحصیلی بعدی ارائه درس، ضمن حضور مستمر در کلاس، در امتحان آن درس شرکت کنند.

ماده ۱۹۲: ورود نمره هر درس از روز امتحان آن درس تا ۱۰ روز، مجاز می‌باشد.

ماده ۱۹۳: درخواست تجدیدنظر، حداکثر تا یک هفته پس از اعلام نتایج، طبق ضوابط و از طریق سامانه پذیرفته می‌شود.

تبصره: پس از نهایی شدن نمرات در مدرسه، ورود و ویرایش نمرات مجاز نمی‌باشد و در صورت نیاز به باز شدن دسترس، تصمیم‌گیری بر عهده مدیریت استان می‌باشد.

ماده ۱۹۴: تقاضای تجدیدنظر در مورد نمرات بین ۸ تا ۱۴ پذیرفته می‌شود.

تبصره: پذیرش درخواست تجدیدنظر در غیر موارد فوق، بر عهده شورای مدرسه است.

ماده ۱۹۵: نمرات همه دروس، اعم از قبولی و عدم قبولی، جزو سوابق تحصیلی طلبه ثبت و در معدل آن نیم‌سال و سال تحصیلی محاسبه شده و معدل نهایی سطح تحصیلی تنها از دروس قبولی طلبه، محاسبه می‌گردد.

تبصره: نمره‌های عدم قبولی، در معدل کل پایه و سطح تمصیلی مورد محاسبه قرار نمی‌گیرد.

ب) امتحانات شفاهی

مقدمه

به منظور ارتقاء توانمندی و سنجش علمی، ارتقای سطح علمی و آموزشی طلاب و هم‌چنین ارزیابی قدرت بیان و تجزیه و تحلیل مطالب، از طلاب واجد شرایط در برخی از دروس بر اساس شرایط و ضوابطی که در ادامه آمده است، علاوه بر امتحان کتبی، امتحان شفاهی نیز اخذ می‌گردد:

ماده ۱۹۶: در تعدادی از دروس، در سطح یک حسب آیین‌نامه مربوطه، امتحان شفاهی به عمل خواهد آمد و نمره نهایی آن دروس، معدل آزمون‌های کتبی و شفاهی آن درس خواهد بود.

ماده ۱۹۷: برگزاری امتحان شفاهی برعهده مدیریت مدرسه و توسط اساتید دارای مجوز مربوطه از معاونت آموزش حوزه های علمیه، می باشد.

ماده ۱۹۸: برگزاری امتحان شفاهی در مدارس فاقد مجوز برگزاری امتحان شفاهی، برعهده مدیریت استانی و در شهر قم برعهده معاونت امور مدارس سطح یک قم می باشد.

تبصره: تعیین و ابلاغ شرایط، ارزیابی و صدور مجوز امتحان شفاهی برای استاد و برگزار کننده، برعهده معاونت آموزش ستاد می باشد.

ماده ۱۹۹: اطلاع رسانی، نحوه ثبت نام، تعیین زمان و مکان امتحان و... برعهده برگزار کننده امتحان شفاهی می باشد.

ماده ۲۰۰: طلاب پس از گذراندن کامل ساعات هر درس مجاز به شرکت در امتحان شفاهی آن درس می باشند.

ماده ۲۰۱: بررسی شرایط متقاضیان و ثبت نام کنندگان در آزمون برعهده برگزار کننده امتحان شفاهی می باشد.

ماده ۲۰۲: دروس دارای امتحان شفاهی در سطح یک به همراه کد درس های آنها به شرح ذیل می باشد:

کد درس	عنوان درس ^(۱)	محدوده آزمون
۱۰۸۷۹۹	تجوید	کل محدوده مصوب درس تجوید
۱۱۰۹۱۴	بلاغت ۲	کل محدوده مصوب دروس بلاغت ۱ و ۲
۱۱۰۹۱۱	نحو ۱۰	کل محدوده مصوب دروس نحو ۷ الی ۱۰
۱۱۰۹۴۴	اصول ۶	کل محدوده مصوب دروس اصول ۵ و ۶
۱۱۰۹۵۰	فقه ۱۲	کل محدوده مصوب دروس فقه ۹ تا ۱۲

تبصره ۱: تغییر محدوده آزمون به کل دروس آن موضوع و یا تعیین محدوده در همان درس برعهده استاد ممتحن می باشد.

۱. طلابی که امتحان شفاهی درس منطق آنها از سابق مانده باشد، از امتحان شفاهی آن معاف می باشد.

تبصره ۲: نمره امتحان شفاهی هر درس با نمره امتحان کتبی آن درس (اعم از کتبی پایان نیم سال، فعالیت کلاسی و ...) جمع شده و معدل آن، نمره آن درس محسوب می‌شود.

ج) برگزاری آزمون و اعلام نتایج

ماده ۲۰۳: رعایت نکات ذیل در خصوص جلسه آزمون امتحان شفاهی ضروری می‌باشد:

۱) مشخص کردن محدوده آزمون توسط استاد و ارائه زمان مورد نیاز برای مرور

مباحث به طلاب؛

۲) عدم استفاده از کتاب و جزوات دارای شرح، ترجمه و ...؛

۳) رعایت نکات مرسوم جلسات آزمون؛

۴) ضبط جلسات؛

۵) مد نظر قرار دادن کل محدوده مصوب در هنگام امتحان؛

۶) ثبت نمره و امتیاز مستقل به ازای هریک از معیارها (عبارت خوانی، فهم مطلب،

تطبیق و سؤالات علمی).

ماده ۲۰۴: حضور دو ممتحن در جلسه امتحان شفاهی الزامی می‌باشد.

ماده ۲۰۵: تکمیل فرم ارزیابی به صورت مستقل توسط هر استاد برای هر طلبه ضروری

بوده و جمع‌بندی امتیازات نهایی و ثبت در سامانه توسط برگزارکننده امتحان

انجام می‌شود.

ماده ۲۰۶: معیار محاسبه نمره شفاهی براساس جدول ذیل می‌باشد:

جمع کل	معیار محاسبه نمره				
	سوال علمی	تطبیق با متن	فهم و توضیح مطلب	عبارت خوانی ^(۱)	عناوین درس
۲۰	۵	-	-	۱۵	تجوید ^(۲)
۲۰	۳	۵	۵	۷	نحو ۱۰
۲۰	۳	۵	۵	۷	بلاغت ۲
۲۰	۳	۷	۷	۳	اصول ۶
۲۰	۳	۷	۷	۳	فقه ۱۲

ماده ۲۰۷: حداقل نمره برای قبولی در امتحان شفاهی، ۱۲ می باشد.

ماده ۲۰۸: زمان بندی اعلام نتایج نهایی و رسیدگی به اعتراضات برعهده برگزارکننده امتحان شفاهی می باشد.

ماده ۲۰۹: طلاب متقاضی بررسی مجدد نتایج امتحان با داشتن شرایط ذیل می توانند، درخواست مکتوب خود را به برگزارکننده امتحان ارائه نمایند:

(۱) کسب نمره ۸ تا ۱۴؛

(۲) گذشتن حداکثر سه روز از زمان اعلام نتایج.

ماده ۲۱۰: بررسی مجدد نتیجه امتحان توسط یک استاد ممتحن شفاهی غیر از اساتید ممتحن برگزاری جلسه انجام می شود.

ماده ۲۱۱: در بررسی مجدد، نظر استاد سوم ملاک عمل خواهد بود و پس از اتمام زمان ثبت اعتراض انصراف از آن پذیرفته نیست.

ماده ۲۱۲: در صورت عدم حضور یا ترک جلسه امتحان بدون عذر موجه، یک نوبت

۱. مراد از هر یک از قلمروهای امتحان شفاهی به صورت ذیل می باشد:

الف) عبارت خوانی: شامل صحیح خواندن متن عربی درس با رعایت نکات ادبی به همراه آگاهی از قواعد ادبی آن؛

ب) فهم و توضیح مطلب: درک صحیح و دقیق مطالب ارائه شده در متن، همراه با توانایی بیان آن؛

ج) تطبیق با متن: ترجمه و مقابله توضیحات ارائه شده، بر بخش مربوطه، از متن علمی مورد امتحان؛

د) سؤالات علمی: سؤالات علمی تعیین شده مربوط به محدوده درسی.

۲. از مجموع ۱۵ نمره اختصاص یافته به عبارت خوانی، ۵ نمره به تصحیح قرائت نماز اختصاص داده شود.

امتحانی محاسبه شده و طلبه به مدت سه ماه از ثبت نام امتحان شفاهی محروم و در صورت تکرار (عدم حضور یا ترک جلسه) مدت محرومیت به یک سال افزایش می‌یابد. (۱)

تبصره ۱: تشخیص موجه بودن غیبت برعهده معاون آموزش مدرسه است.

تبصره ۲: در صورت منع یا انصراف از تمصیل، اذ امتحان شفاهی منوط به بررسی وضعیت آموزشی در شورای مدرسه می‌باشد.

تبصره ۳: تقاضای تعویق یا انصراف از امتحان شفاهی تا ده روز قبل از برگزاری، بلامانع است.

ماده ۲۱۳: در صورت عدم کسب نمره قبولی و یا غیبت در جلسه امتحان (۲) به ترتیب مراحل ذیل عمل می‌شود:

مرحله اول: حضور در جلسه امتحان شفاهی تجدیدی (۳) حداکثر تا دو هفته؛

مرحله دوم (۴): در صورت عدم موفقیت در مرحله قبل، انتخاب درس (۵) به صورت حضوری در نیم سال تحصیلی بعدی با استادیار، در صورت صلاحدید و اجازه شورای مدرسه، و شرکت در امتحان شفاهی مجدد؛ (۶)

مرحله سوم: انتخاب درس و حضور مستمر در کلاس طبق ضوابط با محاسبه ساعات درس در اولین نیم سال بعدی ارائه درس به صورت رسمی.

تبصره ۱: ساعات درسی فوانده شده در مرحله دوم، جزو سقف ساعات انتخاب درس محاسبه نمی‌گردد.

۱. به کلیه پیش آمدهایی که از لحاظ روحی، جسمی یا اخلاقی موجب شود فرد امکان شرکت در جلسه امتحان نداشته باشد عذر موجه اطلاق می‌شود.

۲. طلاب واجد شرایط جزء کسانی محسوب می‌شوند که حداقل یک بار در آزمون شرکت کرده‌اند و قبول نشده‌اند.

۳. مراحل و ضوابط ثبت نام از متقاضیان حضور در امتحانات تجدید شفاهی مانند دیگر طلاب می‌باشد.

۴. مراحل دوم و سوم در حکم کارگاه آموزشی برای طلاب مذکور می‌باشد.

۵. منظور دروسی است که دارای امتحان شفاهی می‌باشد.

۶. تعیین استادیار بر اساس ضوابط ابلاغی معاونت آموزش حوزه‌های علمیه برعهده مدیر مدرسه می‌باشد.

تبصره ۲: تشفیص و تعیین مقدار ساعت‌های درس استادیاری مسبب مورد (با رعایت این نکته که تعداد ساعات درس از حداقل ۵۰ درصد ساعات مصوب درسی نباید تقلیل یابد) برعهده گروه علمی- تربیتی مربوطه در مدرسه است.

تبصره ۳: اذ تمقیق کلاسی، برای طلاب مذکور، الزامی نمی‌باشد ولی سایر موارد فعالیت‌های کلاسی همانند دیگر طلاب، الزامی می‌باشد.

ماده ۲۱۴: نظارت بر حسن اجرای امتحان شفاهی برعهده مدیریت استانی می‌باشد و در قم برعهده معاونت امورمدارس سطح یک قم می‌باشد.

فصل پنجم: ارزیابی پیشرفت تحصیلی

ماده ۲۱۵: شیوه معدل گیری از دروس در این برنامه آموزشی به صورت زیر می باشد:

الف) معدل نیم سال و سال تحصیلی، از نمرات همه درس ها، اعم از قبولی و مردودی، محاسبه می شود؛

ب) معدل هر سطح تحصیلی، از نمرات قبولی همه درس های آن سطح، محاسبه می شود.

ماده ۲۱۶: شیوه محاسبه معدل، به روش ذیل است:

$$\text{معدل} = \frac{++++ (\text{مقدار ساعت هر درس} * \text{نمره همان درس}) + (\text{مقدار ساعت هر درس} * \text{نمره همان درس})}{\text{مجموع ساعات درسی}}$$

ماده ۲۱۷: طلابی که میانگین نمرات ایشان در پایان سطح حداقل ۱۴ باشد، می توانند مطابق ضوابط، جهت اخذ مدرک اقدام کنند.

ماده ۲۱۸: در صورتی که معدل سطح طلبه کمتر از ۱۴ باشد، در مدت مجاز تحصیل می تواند از درس هایی که نمره کمتر از ۱۴ دارد انتخاب درس کند و فقط در امتحان آن درس شرکت کند تا میانگین کل نمرات خود را جبران نماید. تبصره: بالاترین نمره از میان نمره های افذ شده، به عنوان نمره نهایی و ملاک محاسبه معدل سطح خواهد بود.

بخش چهارم: خدمات آموزشی

فصل اول: مرخصی تحصیلی

ماده ۲۱۹: طلاب در مواقع ضروری می‌توانند مطابق ضوابطی که در ادامه آمده است، از

مرخصی تحصیلی استفاده نمایند. (۱)

ماده ۲۲۰: استفاده از مرخصی حداکثر تا ۱۰ روز در هر نیم سال تحصیلی در موارد ضروری

و پس از اخذ مجوز از معاون آموزش مدرسه، مجاز می‌باشد.

ماده ۲۲۱: مرخصی بیش از ۱۰ روز (تا کمتر از یک نیم سال تحصیلی) برای یک یا چند

۱. در جدول ذیل میزان مرخصی و مرجع تأیید کننده آن جهت اختصار آمده است:

ردیف	میزان مرخصی درخواست شده	مرجع تأیید کننده
۱	کمتر از ده روز	مدیر مدرسه
۲	از ده روز تا کمتر از یک نیم سال	شورای مدرسه
۳	یک نیم سال کامل	شورای مدرسه
۴	دو نیم سال کامل	شورای مدرسه
۵	بیش از دو نیم سال	شورای استان

درس و هم چنین مرخصی تا حداکثر دو نیم سال (متوالی یا غیرمتوالی) در سطح یک و هم چنین دو نیم سال متوالی یا غیرمتوالی در مجموع سطح دو و سه در طول مدت تحصیلی، در صورت ضرورت و با مجوز شورای مدرسه امکان پذیر است.

تبصره ۱: تا قبل از رسیدگی به درخواست مرفعی و تأیید آن، طلبه موظف به شرکت در کلیه برنامه های آموزشی مدرسه به صورت منظم می باشد.

تبصره ۲: در سال اول تمصیلی، مرفعی تمصیلی مجاز نیست.

تبصره ۳: مرجع تشفیص ضرورت، شورای مدرسه است.

ماده ۲۲۲: شورای مدرسه می تواند در خصوص حذف درس یا عدم آن به دلیل عدم حضور در کلاس درس در مدت مرخصی تصمیم گیری نماید.

ماده ۲۲۳: مرجع تصمیم گیری در خصوص درخواست مرخصی بیشتر از موارد مذکور، تمدید و یا اضافه کردن مرخصی (تا حداکثر یک سال دیگر) شورای آموزش استان می باشد.

ماده ۲۲۴: مدت زمان مرخصی جزء حداکثر سنوات مجاز تحصیل محسوب می گردد.

ماده ۲۲۵: در صورت استفاده از مرخصی نیم سال یا سالانه، امکان حضور در امتحانات وجود ندارد.

تبصره: با مجوز شورای رسیدگی کننده به مرفعی نیم سال تمصیلی طلاب، شرکت در امتحانات دروس که مهم (مطالعاتی) بلا مانع می باشد.

ماده ۲۲۶: شرایط استفاده از مرخصی نیم سال به شرح ذیل می باشد:

(۱) فعال بودن پرونده تحصیلی؛

(۲) گذشتن حداقل یک سال تحصیلی موفقیت آمیز بعد از پذیرش رسمی؛

(۳) عدم استفاده از مرخصی تحصیلی به مقدار مجاز در سنوات گذشته در آن سطح؛

(۴) نداشتن موارد منع از تحصیل. (۱)

فصل دوم: انتقالات

ماده ۲۲۷: انتقال طلبه از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر، با شرایط ذیل امکان پذیراست:

الف) فعال بودن پرونده تحصیلی؛

ب) اشتغال به تحصیل، حداقل به مدت یک سال تحصیلی در مدرسه مبدأ؛

ج) موافقت مدیرمدرسه مبدأ و مقصد و تأیید مدیریت استان مبدأ و مقصد^(۱).

ماده ۲۲۸: درخواست انتقال در سطح یک، برای یک مرتبه بلامانع می‌باشد و در صورت

ضرورت، مرجع تصمیم‌گیری شورای آموزش استان مبدأ می‌باشد.

ماده ۲۲۹: انتقال طلاب تحت پوشش برنامه جاری آموزشی به مدارس مجری برنامه جدید

آموزشی و بالعکس، پس از تأیید درخواست توسط شورای آموزش استان و براساس

جدول تطبیق دروس (مندرج در فصل سوم همین بخش) امکان پذیر می‌باشد.

تبصره ۱: انتقال این طلاب تنها براساس مدرک تمصیلی متناسب (سیکل به مدارس سیکل

و دیپلم و دانشگاهی به مدارس دیپلم و دانشگاهی) مجاز است.

تبصره ۲: در صورت ضرورت انتقال افراد مذکور، به مدارس با مدرک تمصیلی غیرمتناسب،

مرجع تصمیم‌گیری شورای آموزش استان می‌باشد.

تبصره ۳: انتقال طلاب مذکور به مدارس سایر مقاطع پس از سال سوم تمصیلی، با تأیید

شورای آموزش استان بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۳۰: زمان انتقالات، از پایان امتحانات نیم‌سال دوم و تا پیش از شروع سال تحصیلی

جدید است.

ماده ۲۳۱: طلبه تا پیش از نهایی شدن انتقال و تغییر کد محل تحصیل، از طلاب مدرسه

مبدأ محسوب می‌شود و طبق ضوابط باید حضور مستمر در درس داشته و از کلیه

مزایای آموزشی و خدماتی در مدرسه مبدأ برخوردار است.

ماده ۲۳۲: انتقال به مدارس متفرقه و خارج از برنامه مرکز مدیریت به منزله ترک تحصیل

۱. اعلام موافقت‌ها از طریق سامانه به صورت تیک انجام می‌پذیرد.

بوده و نمرات و سایر سوابق آموزش تولید شده در این مدارس در مدت مذکور کان
لم یکن تلقی شده و در صورت صدور مجوز ادامه تحصیل، طلبه موظف به شرکت
مجدد در امتحانات، مطابق ضوابط مربوطه می باشد.

ماده ۲۳۳: انتقال طلبه از مرکز مدیریت حوزه های علمیه به مراکز مدیریت حوزه های
علمیه خراسان و اصفهان و بالعکس فقط از طریق معاونت آموزش ستاد صورت
می پذیرد.

ماده ۲۳۴: طلابی که پرونده آن ها به جهت موارد منع از تحصیل در شورای مربوطه مورد
رسیدگی قرار می گیرد پس از اخذ مجوز ادامه تحصیل، حداقل به مدت یک سال
مجاز به انتقال به خارج از استان نمی باشند.

تبصره: در صورت درخواست طلبه و موافقت مدیریت استانی مبدا و مقصد، انتقال طلاب
مذکور بلامانع می باشد.

ماده ۲۳۵: انتقال اجباری طلاب مجاز نبوده و در صورت لزوم و پس از بررسی در شورای
تصمیم گیرنده^(۱)، همان شورا موظف به یافتن مدرسه جدید برای طلبه مذکور
می باشد.

فصل سوم: شیوه نامه تطبیق سازی دروس در انتقالات

ماده ۲۳۶: انتقال طلاب بین برنامه های آموزشی جدید و جاری حوزه های عملیه براساس ضوابط مربوطه بلامانع می باشد.

ماده ۲۳۷: جداول تطبیق سازی دروس گذرانده شده طلاب متقاضی انتقال بین برنامه های آموزشی جدید و جاری حوزه های عملیه به شرح ذیل می باشد:

عنوان درس در برنامه آموزشی جاری	عنوان درس در برنامه آموزشی جدید	ملاحظات (مخصوص تکمیل نواقص)	ملاحظات (مخصوص انتقال)
صرف ۱	صرف ۱ و ۲	نیاز به ارائه صرف ۱ وجود ندارد. فقط صرف ۲ کفایت می کند.	در صورت انتقال از برنامه جدید به جاری در صورت تکمیل صرف ۱ و ۲ و ۳
صرف ۲	صرف ۳		
نحو ۱	نحو ۱ و ۲		
نحو ۲	نحو ۳	نیاز به ارائه نحو ۲ وجود ندارد. فقط نحو ۳ کفایت می کند.	
احکام ۱	احکام ۱		
احکام ۲	احکام ۲		
عقاید ۱	معارف و عقاید ۱		
تجوید	تجوید ۱ و ۲	مقطع دیپلم و دانشگاه فقط تجوید ۲	مقطع دیپلم و دانشگاه فقط تجوید ۲
اخلاق نظری ۱	اخلاق اسلامی ۱ و ۲		
منطق ۱	منطق ۱		
تاریخ ۱	تاریخ اسلام ۱	فقط امتحان بدون کلاس	
قرآن ۱	آشنایی محتوایی با قرآن ۱	فقط امتحان بدون کلاس	
نحو ۳	نحو ۴		
نحو ۴			
نحو ۵	نحو ۵		
نحو ۶			
منطق ۲	منطق ۲		
منطق ۳			
منطق ۴	منطق ۳		
عقاید ۲	معارف و عقاید ۲		
اخلاق نظری ۲	اخلاق اسلامی ۳ و ۴		
تاریخ ۲	تاریخ اسلام ۱	فقط امتحان بدون کلاس	

عنوان درس در برنامه آموزشی جاری	عنوان درس در برنامه آموزشی جدید	ملاحظات (مخصوص تکمیل نواقص)	ملاحظات (مخصوص انتقال)
قرآن ۲	آشنایی محتوایی با قرآن ۲	فقط امتحان بدون کلاس	
اخلاق نظری ۳	اخلاق اسلامی ۵		
بلاغت ۱	بلاغت ۱ و ۲		
بلاغت ۲	بلاغت ۳		
تاریخ ۳	تاریخ اسلام ۲		
تجزیه و ترکیب	تجزیه و ترکیب ۱ و ۲	در صورت انتقال از جدید به جاری گذراندن یکی از تجزیه و ترکیب ها در برنامه جدید کفایت می کند و با کل تجزیه و ترکیب برنامه جاری تطبیق می خورد.	
عقاید ۳	عقاید ۳		
عقاید ۴	عقاید ۴		
قرآن ۳	آشنایی محتوایی با قرآن ۳		
نحو ۷	نحو ۶		
نحو ۸			
نحو ۹			
نحو ۱۰			
اصول فقه ۱	اصول فقه ۱ بخش ۱		
اصول فقه ۲	اصول فقه ۱ بخش ۲		
تاریخ ۴	تاریخ اسلام ۲		
عقاید ۵	معارف و عقاید ۵ (جلد ۱)		
عقاید ۶			
نهج البلاغه ۱	نهج البلاغه		
قرآن ۴	آشنایی محتوایی با قرآن ۴		
تاریخ ۵	تاریخ اسلام ۲		
قرآن ۵	آشنایی محتوایی با قرآن ۵		
آیین نگارش	زبان و ادبیات فارسی		
تاریخ ۶	معارف و عقاید ۵ (ج ۲)		
علوم قرآن	علوم قرآنی		
حکومت اسلامی	تاریخ انقلاب		
علوم حدیث	علوم حدیث		
آشنایی با فلسفه	حکمت اسلامی		
اصول فقه ۲	اصول فقه ۲		

عنوان درس در برنامه آموزشی جاری	عنوان درس در برنامه آموزشی جدید	ملاحظات (مخصوص تکمیل نواقص)	ملاحظات (مخصوص انتقال)
اصول فقه ۴	اصول فقه ۳		
اصول فقه ۵			
اصول فقه ۶	اصول فقه ۴		
فقه ۱	فقه ۳ (بخش ۱) {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۲			
فقه ۳	فقه ۳ (بخش ۲) {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۴			
فقه ۵	فقه ۴ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۶	فقه ۵ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۷	فقه ۶ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۸	فقه ۷ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۹	فقه ۸ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۱۰	فقه ۹ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۱۱	فقه ۱۰ {دیپلم و دانشگاهی}		
فقه ۱۲			
فقه ۱	فقه ۳ (بخش ۱) {سیکل}		
فقه ۲	فقه ۳ (بخش ۲) {سیکل}		
فقه ۳	فقه ۴ {سیکل}		
فقه ۴			
فقه ۵	فقه ۵ {سیکل}		
فقه ۶	فقه ۶ {سیکل}		
فقه ۷	فقه ۷ {سیکل}		
فقه ۸	فقه ۸ {سیکل}		
فقه ۹	فقه ۹ {سیکل}		
فقه ۱۰	فقه ۱۰ (بخش ۱) {سیکل}		
فقه ۱۱	فقه ۱۰ (بخش ۲) {سیکل}		
فقه ۱۲			

ماده ۲۳۸: کارنامه تطبیق سازی دروس گذرانده شده طلاب متقاضی انتقال بین برنامه های آموزشی جدید و جاری حوزه های عملیه در مقاطع ورودی سیکل، دیپلم و دانشگاهی به شرح ذیل می باشد:

کارنامه تطبیقی برنامه جاری جدید (مقطع سیکل) بر اساس جدول تطبیق		فرم شماره ۱ محل الصاق عکس
نام:	نام خانوادگی:	نام پدر:
ت: ۱۳ / /	ش: _____	محل صدور:
		ش پ تحصیلی:
		کد ملی:

س. ۱	برنامه جاری	۱ احکام	۲ احکام	۱ اخلاق	۱ تاریخ	۱ قرآن	تجوید	۱ صرف	۲ صرف	۱ عقاید	۱ منطق	۱ نحو	۲ نحو
	برنامه جدید	۱ احکام (بخش ۱ و ۲)	۲ احکام	۲ اخلاق و ۱	تاریخ اسلام	۱ آشنایی با قرآن	تجوید ۲ و ۱	صرف ۲ و ۱	صرف ۳	معارف و عقاید	۱ منطق	نحو ۱ و ۲ (بخش ۲ و ۳)	۳ نحو
	نمره												
	تاریخ												

س. ۲	برنامه جاری	۲ اخلاق	۲ تاریخ	۲ عقاید	۲ منطق	۳ منطق	۴ منطق	۳ نحو	۴ نحو	۵ نحو	۵ نحو	۶ نحو	۲ قرآن
	برنامه جدید	۴ اخلاق و ۳	تاریخ اسلام	معارف و عقاید	۲ منطق	منطق ۳	منطق ۴	نحو ۴ (بخش ۱)	نحو ۴ (بخش ۲)	نحو ۵	نحو ۵	آشنایی با قرآن	۲ قرآن
	نمره												
	تاریخ												

س. ۳	برنامه جاری	۳ اخلاق	۳ بلاغت	۲ بلاغت	۲ تاریخ	۳ تجزیه و ترکیب	۲ عقاید	۲ عقاید	۴ قرآن	۳ نحو	۷ نحو	۸ نحو	۹ نحو	۱۰ نحو	منطق شفاهی	نحو شفاهی	قرائت شفاهی
	برنامه جدید	۵ اخلاق	۲ بلاغت و ۱	۳ بلاغت	تاریخ اسلام	تجزیه و ترکیب ۲ و ۱	۲ عقاید	۴ عقاید	آشنایی با قرآن ۳	نحو ۶ بخش ۱	نحو ۶ بخش ۲	نحو ۷	نحو ۸	نحو ۹	منطق شفاهی	نحو شفاهی	قرائت شفاهی
	نمره																
	تاریخ																

س. ۴	برنامه جاری	۱ اصول	۲ اصول	۴ تاریخ	۵ عقاید	۵ عقاید	۶ عقاید	۱ فقه	۲ فقه	۳ فقه	۴ فقه	نهیج البلاغه	۴ قرآن
	برنامه جدید	۱ اصول (بخش ۱)	۱ اصول (بخش ۲)	تاریخ اسلام	۵ عقاید (ج ۱)	۵ عقاید (ج ۲)	۵ عقاید (ج ۳)	فقه ۱ (بخش ۱)	فقه ۳ (بخش ۲)	فقه ۳	فقه ۴	نهیج البلاغه	آشنایی با قرآن
	نمره												
	تاریخ												

س. ۵	برنامه جاری	۳ اصول	۴ اصول	۵ تاریخ	۷ عقاید	۸ عقاید	۵ فقه	۶ فقه	۷ فقه	۸ فقه	نهیج البلاغه	۵ قرآن
	برنامه جدید	۲ اصول	۳ اصول	تاریخ اسلام	۶ عقاید	۶ عقاید	۵ فقه	۶ فقه	۷ فقه	۸ فقه	نهیج البلاغه	آشنایی با قرآن
	نمره											
	تاریخ											

س. ۶	برنامه جاری	این نگارش	۵ اصول	۶ اصول	۶ تاریخ	علوم قرآن	حکومت اسلامی	علوم حدیث	۹ فقه	۱۰ فقه	۱۱ فقه	۱۲ فقه	آشنایی با فلسفه	فقه شفاهی	اصول شفاهی
	برنامه جدید	زبان و ادبیات	۳ اصول	۴ اصول	۵ عقاید (ج ۳)	علوم قرآنی	تاریخ انقلاب	علوم حدیث	فقه ۹	فقه ۱۰ (بخش ۱)	فقه ۱۰ (بخش ۲)	حکمت اسلامی	نهیج البلاغه	فقه شفاهی	اصول شفاهی
	نمره														
	تاریخ														

توضیحات:	مهر و امضای مدیر مدرسه	مهر و امضای مدیریت استان
----------	------------------------	--------------------------

فرم شماره ۱ محل الصاق عکس		کارنامه تطبیقی برنامه جاری جدید (مقطع دیپلم و دانشگاهی) بر اساس جدول تطبیق															
نام:	نام خانوادگی:	نام پدر:	ش پ تحصیلی:			ش ش:					ت.ت.:						
		محل صدور:			کد ملی:					۱۳ / /							
۱۳۰۴	برنامه جاری	احکام ۱	احکام ۲	اخلاق ۱	تاریخ ۱	قران ۱	تجوید	صرف ۱	صرف ۲	عقاید ۱	منطق ۱	نحو ۱	نحو ۲				
	برنامه جدید	احکام ۱	احکام ۲	اخلاق ۱ و ۲	تاریخ اسلام ۱	اشنایی با قران ۱	تجوید ۲	صرف ۱ و ۲	صرف ۳	معارف و عقاید ۱	منطق ۱	نحو ۱ و ۲	نحو ۳				
	نمره																
	تاریخ																
۱۳۰۵	برنامه جاری	اخلاق ۲	تاریخ ۲	عقاید ۲	منطق ۲	منطق ۳	منطق ۴	نحو ۳	نحو ۴	نحو ۵	نحو ۶	قران ۲					
	برنامه جدید	اخلاق ۳ و ۴	تاریخ اسلام ۱	معارف و عقاید ۲	منطق ۲	منطق ۳	منطق ۴	نحو ۳	نحو ۴	نحو ۵	نحو ۶	اشنایی با قران ۲					
	نمره																
	تاریخ																
۱۳۰۶	برنامه جاری	اخلاق ۳	بلاغت ۱	بلاغت ۲	تاریخ ۳	تجزیه و ترکیب	عقاید ۲	عقاید ۴	قران ۳	نحو ۷	نحو ۸	نحو ۹	نحو ۱۰	بلاغت شفاهی	منطق شفاهی	نحو شفاهی	قرانت شفاهی
	برنامه جدید	اخلاق ۵	بلاغت ۱ و ۲	بلاغت ۳	تاریخ اسلام ۲	تجزیه و ترکیب ۱ و ۲	عقاید ۲	عقاید ۴	اشنایی با قران ۳	نحو ۶	نحو ۷	نحو ۸	نحو ۹	بلاغت شفاهی	منطق شفاهی	نحو شفاهی	قرانت شفاهی
	نمره																
	تاریخ																
۱۳۰۷	برنامه جاری	اصول ۱	اصول ۲	تاریخ ۴	عقاید ۵	عقاید ۶	فقه ۱	فقه ۲	فقه ۳	فقه ۴	نهیج البلاغه ۱	قران ۴					
	برنامه جدید	اصول ۱ (بخش ۱)	اصول ۱ (بخش ۲)	تاریخ اسلام ۲	عقاید ۵ (ج ۱)	عقاید ۵ (ج ۲)	فقه ۳ (بخش ۱)	فقه ۳ (بخش ۲)	فقه ۳ (بخش ۳)	فقه ۳ (بخش ۴)	نهیج البلاغه	اشنایی با قران ۴					
	نمره																
	تاریخ																
۱۳۰۸	برنامه جاری	اصول ۳	اصول ۴	تاریخ ۵	عقاید ۷	عقاید ۸	فقه ۵	فقه ۶	فقه ۷	فقه ۸	نهیج البلاغه ۲	قران ۵					
	برنامه جدید	اصول ۲	اصول ۳	تاریخ اسلام ۲	عقاید ۶	عقاید ۷	فقه ۴	فقه ۵	فقه ۶	فقه ۷	نهیج البلاغه	اشنایی با قران ۵					
	نمره																
	تاریخ																
۱۳۰۹	برنامه جاری	این نگارش	اصول ۵	اصول ۶	تاریخ ۶	علوم قران	حکومت اسلامی	علوم حدیث	فقه ۹	فقه ۱۰	فقه ۱۱	فقه ۱۲	اصول شفاهی				
	برنامه جدید	زبان و ادبیات	اصول ۳	اصول ۴	عقاید ۵ (ج ۲)	علوم قرانی	تاریخ انقلاب	علوم حدیث	فقه ۸	فقه ۹	فقه ۱۰	فقه ۱۱	اصول شفاهی				
	نمره																
	تاریخ																
توضیحات:													مهر و امضای مدیر مدرسه	مهر و امضای مدیریت استان			

فصل چهارم: مهمان

ماده ۲۳۹: اخذ درس به صورت مهمان، در صورت اضطرار و با موافقت مدیر مدرسه و مدیریت استان مبدأ و مقصد، در برخی از درس‌ها یا همه آن‌ها حداکثر در چهار نیم‌سال تحصیلی بلامانع می‌باشد. (۱)

تبصره ۱: مهمان شدن طلبه در یک مدرسه، مشروط به گذراندن حداقل یک نیم‌سال تحصیلی در مدرسه مبدأ است.

تبصره ۲: طلبه مهمان، موظف به تمصیل مضوری و طبق ضوابط در تمام دروس انتفاعی مدرسه مبدأ و مقصد است.

تبصره ۳: مجموع ساعات انتفاع دروس طلبه مهمان (در مدرسه‌های مبدأ و مقصد) نباید از سقف مجاز تجاوز کند.

تبصره ۴: اضافه کردن مجوز اخذ درس به صورت مهمان تا دو نیم‌سال دیگر با مجوز شورای مدرسه مبدأ و موافقت مدرسه مقصد بلامانع خواهد بود.

ماده ۲۴۰: طلبه موظف به انتخاب درس و حضور در کلاس و شرکت در امتحانات در مدرسه مقصد مطابق آیین‌نامه آموزشی است.

ماده ۲۴۱: ثبت و نگهداری همه اسناد و اطلاعات آموزشی طلبه در سامانه، توسط مدرسه مقصد انجام می‌شود.

ماده ۲۴۲: طلبه مهمان موظف به رعایت همه قوانین مدرسه مقصد می‌باشد.

ماده ۲۴۳: بهره‌مندی طلبه مهمان از مزایا و خدمات حوزوی در همان مدرسه مبدأ استمرار می‌یابد.

فصل پنجم: منع و انصراف از تحصیل

الف) منع از تحصیل

ماده ۲۴۴: در موارد آموزشی ذیل طلبه از ادامه تحصیل منع می‌شود:

- ۱) حذف کلیه دروس یک نیم‌سال به دلیل غیبت؛
- ۲) غیبت در کلیه امتحانات دروس انتخابی یک نیم‌سال؛
- ۳) عدم قبولی در هیچ یک از دروس انتخابی در دو نیم‌سال متوالی یا سه نیم‌سال غیرمتوالی؛
- ۴) عدم رشد تحصیلی مناسب (عدم قبولی حداقل به مقدار ۱۵۰۰ ساعت - در طول ۶ نیم‌سال)؛
- ۵) عدم حضور و ترک تحصیل بیش از یک نیم‌سال بدون اطلاع قبلی و بدون عذر موجه.

تبصره ۱: در صورت منع طلبه از تمصیل، ادامه تمصیل وی منوط به بررسی وضعیت آموزشی

او در شورای مربوطه و مطابق ضوابط مندرج در جدول ذیل می‌باشد:

ملاحظات	عنوان حکم صادره	مرجع تصمیم‌گیری	توضیحات و علت	موضوع
شورا می‌تواند نسبت به صدور حکم مبنی بر «منع از تحصیل» و یا «اخذ تعهد مبنی بر ادامه تحصیل به شرط جبران عدم رشد تحصیلی تا حداکثر دو نیم‌سال دیگر» اقدام نماید و در صورت ادامه وضعیت «عدم رشد تحصیلی»، حکم «منع از تحصیل» برای طلبه صادر می‌شود.	حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه	شورای مدرسه	تحقق هر یک از موارد ۱ تا ۴	تحقق هر یک از موارد ۱ تا ۴
	منع از تحصیل	.	تحقق مورد ۴ بعد از اخذ تعهد کتبی و گذشت دو نیم‌سال دیگر	
	منع از تحصیل	-	عدم عذر موجه برای ترک تحصیل	تحقق مورد ۵

تبصره ۲: در صورت تحقق هر یک از موارد مذکور مدیر مدرسه می‌تواند مسبب مورد طلبه را تا قبل از تعیین تکلیف ملزم به فعالیت‌های تمصیلی نماید و در صورت صدور مجوز ادامه تمصیل به فعالیت‌های درسی وی ترتیب اثر داده خواهد شد.

ماده ۲۴۵: در صورت تحقق هر یک از موارد منع موقت، مدیر مدرسه موظف به تنظیم و ارائه گزارش به شورای مدرسه می‌باشد.

ماده ۲۴۶: در مواردی که عنوان حکم عبارت «حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه»، ذکر شده است، مرجع رسیدگی کننده می‌تواند نسبت به صدور حکم مبنی بر «جواز ادامه تحصیل مشروط یا غیرمشروط و یا منع از تحصیل» اقدام نماید.

تبصره: در صورت صدور حکم منع از تمصیل توسط شورای مدرسه، لازم است مکم صادره به تأیید معاونت آموزش استان برسد.

ب) انصراف از تحصیل

ماده ۲۴۷: انصراف از تحصیل فقط به درخواست خود طلبه صورت می‌پذیرد و هرگونه تقاضای انصراف از تحصیل باید به صورت کتبی به شورای مدرسه ارائه شود و پس از تأیید، انصراف قطعی خواهد شد.

ماده ۲۴۸: هیچ واحد آموزشی و یا مدیریتی نمی‌تواند نسبت به اجبار طلبه به انصراف از تحصیل اقدام نماید.

ماده ۲۴۹: تحصیل هم‌زمان طلاب در سایر نهادهای آموزشی در سطوح تحصیلات تکمیلی بدون اخذ مجوزهای لازم، انصراف از تحصیل تلقی می‌شود.

ماده ۲۵۰: بازپس‌گیری تقاضای انصراف از تحصیل حداکثر تا یک ماه پس از تاریخ درخواست، بلامانع است.

تبصره ۱: در صورت درخواست بازگشت به تمصیل قبل از رسیدن غیبت‌ها به سقف مجاز، مدیر مدرسه می‌تواند نسبت به ادامه تمصیل تصمیم‌گیری نماید و در صورت تجاوز مدت مذکور از مد مجاز، مطابق شرایط مذکور در بند «ج» (بازگشت به تمصیل) در همین فصل اقدام می‌شود.

تبصره ۲: مدرسه موظف به اعلام انصراف طلبه به مدیریت استان می‌باشد.

ج) بازگشت به تحصیل

ماده ۲۵۱: تقاضای بازگشت به تحصیل در صورت عدم تکمیل مقطع تحصیلی با

رعایت شرایط ذیل در شورای مربوطه مورد بررسی قرار می‌گیرد:

- ۱) دارا بودن حداقل یک سال تحصیلی موفقیت‌آمیز قبل از انفصال؛
- ۲) برخورداری از رشد تحصیلی مناسب در سنوات تحصیلی قبل از انفصال (نداشتن هیچ یک از موارد منع از تحصیل)؛
- ۳) وجود انگیزه کافی برای بازگشت؛
- ۴) وجود عذر موجه برای انفصال؛
- ۵) نداشتن مشکل صیانتی؛
- ۶) نداشتن مشکل نظام وظیفه.

ماده ۲۵۲: تقاضای بازگشت به تحصیل پس از انفصال تا حداکثر چهار نیم‌سال

تحصیلی در شورای مدرسه مطرح و حسب شرایط طلبه تصمیم‌گیری می‌شود.

ماده ۲۵۳: رأی نهایی طلاب دارای شرایط بازگشت به تحصیل، پس از قبولی طلبه در

آزمون علمی صادر خواهد شد.

تبصره: «ارزیابی علمی» به صورت شفاهی و توسط معاونت آموزش مدیریت‌های استانی

مطابق ضوابط ابلاغی برگزار می‌گردد.

ماده ۲۵۴: تقاضای بازگشت به تحصیل پس از انفصال پنج نیم‌سال تحصیلی به بالا

با شرایط ذیل در شورای مدرسه و در صورت نداشتن شرایط ذیل در شورای آموزش

استان بررسی و حسب شرایط طلبه تصمیم‌گیری می‌شود:

- ۱) اشتغال به تبلیغ تمام وقت؛
- ۲) تدریس در مراکز حوزوی؛
- ۳) بیماری مانع از تحصیل (بیماری خود یا بیماری بستگان درجه اول).

ماده ۲۵۵: احکام باید به استناد مدارک معتبر و رسمی و هم‌چنین پوشش دهنده تمام زمان انفصال صادر شود.

ماده ۲۵۶: در صورت صدور حکم بازگشت به تحصیل در اثناء سال تحصیلی، در صورتی که مدت عدم حضور بیش از مجموع سقف مجاز غیبت و مرخصی باشد، مرجع تعیین جواز حضور طلبه در ادامه جلسات درس و یا امتحان، شورای رسیدگی کننده می‌باشد.

ماده ۲۵۷: بعد از صدور مجوز بازگشت به تحصیل در صورت تحقق مجدد هر یک از موارد منع از تحصیل، پرونده طلبه جهت رسیدگی، به شورای آموزش استان ارجاع می‌گردد.

ماده ۲۵۸: در صورت صدور مجوز ادامه تحصیل، طلبه موظف به حضور منظم در کلاس و عمل مطابق با حکم شورا بوده و پس از گذشت یک سال در صورت رشد تحصیلی مناسب و عمل به تعهدات آموزشی خود می‌تواند مطابق ضوابط درخواست انتقال به استانی دیگر داشته باشد.

تبصره: در صورت صدور حکم به انتقال و تغییر محل تمصیل، انتقال پس از هماهنگی‌های لازم با مدرسه و مرکز مدیریت استان مقصد توسط شورای صادر کننده حکم و با رعایت ضوابط انتقال صورت می‌پذیرد.

ماده ۲۵۹: بازگشت به تحصیل پس از اتمام هر مقطع در صورت انفصال از تحصیل، تابع ضوابط مربوط به ثبت نام و پذیرش می‌باشد.

فصل ششم: رسیدگی به امور تحصیلی طلاب

مقدمه:

در مواردی از آیین‌نامه‌های آموزشی، بررسی و تصمیم‌گیری در خصوص وضعیت تحصیلی طلاب (مانند صدور حکم منع از تحصیل، بررسی درخواست‌های مربوط به مرخصی، انصراف و بازگشت به تحصیل طلاب) نیاز به تشکیل جلسات مشورتی و تخصصی دارد. از همین رو در ذیل آیین‌نامه‌های مربوطه، نحوه رسیدگی به درخواست‌های طلاب ذکر شده است. لذا انتظار می‌رود مدیران مدارس علمیه و مدیریت‌های استانی، جهت تسهیل و تسریع در رسیدگی به امور تحصیلی طلاب، خصوصاً برخی از موارد خاص، مطابق آیین‌نامه‌های مربوطه، اقدام نمایند.

در این فصل برخی از موارد مشترک در همه آیین‌نامه‌های تحصیلی، ارائه شده تا ضمن تأکید بر رسیدگی به موقع و دقیق نسبت به وضعیت تحصیلی طلاب، مواردی که نیاز به توضیح بیشتر داشته است ذکر گردد.

شوراها و کمیسیون‌های مرتبط با دستورالعمل رسیدگی به امور تحصیلی طلاب:

ماده ۲۶۰: برخی از درخواست‌های تحصیلی و آموزشی طلاب باید در شورای مدرسه و یا شورای آموزش استان بررسی شود از همین رو تشکیل جلسات «شورای مدرسه» و «شورای آموزش استان» مطابق ضوابط و آیین‌نامه‌های ابلاغی، ضروری می‌باشد.

ماده ۲۶۱: تمام احکام صادره در شورای مدرسه در خصوص امور تحصیلی طلاب، به معاونت آموزش استان ارسال می‌شود.

ماده ۲۶۲: جهت رسیدگی به امور تحصیلی طلاب در معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، کمیسیونی با حضور معاون آموزش حوزه‌های علمیه (به عنوان رئیس)، مدیر امور تحصیلی، مدیر سنجش و پذیرش، و دو نفر از کارشناسان آموزشی با تأیید معاون آموزش، تشکیل می‌گردد.

تبصره : مضمون سایر کارشناسان، مسبب مورد با تأیید رییس کمیسیون، بدون حق رأی،
بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۶۳: نظارت بر حسن اجرا و عملکرد در همه موضوعات تحصیلی طلاب حسب
مورد برعهده مدیریت استان می‌باشد.

مراحل رسیدگی و صدور حکم در شورای مدرسه و شورای آموزش استان:

ماده ۲۶۴: مراجع تصمیم‌گیری در خصوص امور تحصیلی طلاب، به ترتیب شورای
مدرسه، شورای آموزش استان و کمیسیون آموزش ستاد خواهند بود.

تبصره: کلیه موارد فراتر از شرح وظایف ذکر شده، پس از افزودن گزارش از شورای مدرسه و
شورای آموزش استان، در کمیسیون آموزش ستاد، بررسی خواهد شد.

ماده ۲۶۵: مدت زمان گردش کار رسیدگی به یک پرونده و صدور حکم در شوراها
و کمیسیون آموزش ستاد، نباید به گونه‌ای باشد که اصل موضوع پرونده را
تحت الشعاع خود قرار دهد، در غیر این صورت مرجع تصمیم، مدیر استان می‌باشد.
ماده ۲۶۶: احکام صادره باید مطابق ضوابط و آیین‌نامه‌های ابلاغی باشد در غیر این
صورت احکام صادره در شورای مربوطه باطل و رسیدگی به احکام ارجاعی به
شورای مذکور، در مرجع بالاتر بررسی می‌گردد.

ماده ۲۶۷: احکام صادره حداکثر تا یک هفته پس از صدور، توسط شورای رسیدگی
کننده به طلبه و واحدهای مربوطه ابلاغ می‌گردد و واحد مربوطه موظف است
ظرف یک ماه پس از دریافت آن، نتیجه اقدامات خود را به شورای صادرکننده
اعلام نماید.

ماده ۲۶۸: حکم صادره توسط کمیسیون آموزش و یا شوراها، برای مجموعه‌ها، شوراها
و افراد تابعه لازم‌الاجرا است.

ماده ۲۶۹: طلبه می‌تواند حداکثر ظرف مدت ۵ روز از تاریخ دریافت حکم شورا،
اعتراض خود را همراه مستندات به دبیر شورا جهت رسیدگی در شورا تسلیم کند.

ماده ۲۷۰: در صورت لزوم، شوراها موظف‌اند جهت تکمیل پرونده از واحدهای مربوطه استعلام لازم را انجام دهند.

ماده ۲۷۱: کلیه مدارک مربوط به امور تحصیلی طلاب، جزء اسناد محسوب شده و لازم است با رعایت مقررات، بایگانی و نگهداری شود.

ماده ۲۷۲: مسائلی که باید مطابق مصوبه ۹۹۸ شورای عالی حوزه‌های علمیه (آیین نامه انضباطی) پی‌گیری شود، صرفاً از طریق مفاد مصوبه مذکور اقدام می‌شود.

بخش پنجم تکمیل سطح و فرغ تحصیلی

الف) مقاطع و سطوح حوزوی

ماده ۲۷۳: دروس علوم اسلامی در پنج مقطع یا سطح حوزوی (سطح یک تا پنج) و به تناسب اهداف هر سطح ارائه می‌گردد.

ماده ۲۷۴: سطح یک حوزه‌های علمیه، طی دو برنامه آموزشی و درسی؛ جاری (۱) و جدید (۲) ارائه می‌گردد.

ماده ۲۷۵: در سطح دو، سه و چهار حوزه‌های علمیه، دروس علوم اسلامی با دورویکرد عمومی و تخصصی ارائه می‌گردد. در سطوح تخصصی، رشته‌ها و گرایش‌های تخصصی علوم اسلامی در حوزه‌های دانشی مختلف، برنامه‌ریزی و ارائه می‌گردد.

ماده ۲۷۶: برنامه آموزشی سفیران هدایت، مطابق مصوبه ۹۳۶ شورای عالی، یکی از

---

۱. عناوین دروس برنامه آموزشی جاری سطح یک حوزه‌های علمیه، بر اساس مصوبه ۳۹ شورای عالی و دیگر مصوبات و تصمیمات مربوطه مورد تأیید این شورا، تدوین و برنامه‌ریزی می‌شود.

۲. عناوین دروس برنامه آموزشی جدید سطح یک حوزه‌های علمیه، بر اساس مصوبه ۸۴۸ شورای عالی، تدوین و برنامه‌ریزی می‌شود.

برنامه‌های آموزشی رسمی حوزه‌های علمیه می‌باشد که در دو مقطع (سطح دو و سطح سه حوزه‌های علمیه)، اجرا می‌گردد.

تبصره ۱: سطح دو، اولین مقطع از این برنامه آموزشی می‌باشد که داوطلبان ورود به موزه‌های علمیه با داشتن مدرک دیپلم و بالاتر، می‌توانند در این برنامه آموزشی ثبت‌نام کنند.

تبصره ۲: سطح سه این برنامه آموزشی به صورت تفصیلی و در چندین گرایش برگزار می‌گردد و اختصاص به فارغ التحصیلان سطح دو این برنامه دارد.

ب) فارغ التحصیلی از سطح یک

ماده ۲۷۷: طلبه موظف به تکمیل سطوح تحصیلی و ادامه تحصیل در سطح دو به صورت حضوری است.

تبصره: چنانچه طلبه‌ای به دلیل اشتغال تمام وقت، امکان تکمیل مضموری نداشته باشد،

ادامه تکمیل وی، بعد از اتمام سطح یک طبق ضوابط به صورت آموزش غیرمضموری است.

ماده ۲۷۸: شرط ارتقاء از یک سطح به سطح دیگر، گذراندن همه دروس آن سطح مطابق برنامه مصوب و براساس آیین‌نامه آموزشی می‌باشد.

ماده ۲۷۹: طلبه در صورت کسب حداقل معدل ۱۴ در هر سطح، آن سطح را به پایان رسانده و می‌تواند برای دریافت مدرک تحصیلی اقدام کند.

ماده ۲۸۰: در صورتی که معدل طلبه به ۱۴ نرسد^(۱)، وی موظف است حداکثر طی دو

نیم‌سال نسبت به جبران آن با شرکت در امتحان ارتقای معدل اقدام کند^(۲) و در

صورت عدم موفقیت پس از دو نیم‌سال مذکور، ادامه تحصیل او منوط به اخذ مجوز

از شورای آموزش استان است.

۱. معدل سطح از نمرات قبولی دروس محاسبه می‌گردد.

۲. انتخاب درس مورد امتحان با پیشنهاد طلبه و تأیید معاون آموزش مدرسه بوده و پیش شرط دیگری ندارد.

تبصره: ساعات انتقاب درس جهت جبران کسری معدل، جزء مد نصاب سقف انتقاب درس در هر نیم سال نیست.

ماده ۲۸۱: مرکز مدیریت حوزه های علمیه به متقاضیان واجد شرایط در سطح یک، پس از احراز صلاحیت های لازم، طبق ضوابط این آیین نامه مدرک علمی اعطا می کند. تبصره: تعیین ملاک امراز صلاحیت ها بر عهده شورای مدارک علمی و مرجع تأیید صلاحیت های عمومی مرکز امور صیانتی می باشد.

ماده ۲۸۲: اعطای مدرک در سطح یک منوط به موفقیت در دروسی است که در زمان امتحان، جزء برنامه درسی سطح یک محسوب می شده و نسبت به طلابی که قبلاً دروس سطح مذکور را گذرانده اند، برنامه های درسی جدید ملاک نخواهد بود. ماده ۲۸۳: طلاب پس از پایان کلیه دروس هر سطح تحصیلی می توانند برای ادامه تحصیل در سطح بعد اقدام نمایند.

تبصره ۱: ثبت نام و پذیرش در واحدهای آموزشی مجری سطح بالاتر، تابع دستورالعمل ابلاغی خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که درسی از دروس سطح یک طلبه باقی مانده باشد، طلبه موظف است ابتدا نسبت به انتقاب آن درس اقدام نماید.

ماده ۲۸۴: در صورتی که طلبه قصد ادامه تحصیل در سطح بعدی تحصیلات حوزوی را داشته باشد، موظف است قبل از آغاز سال تحصیلی جدید نسبت به ثبت نام در واحد آموزشی رسمی دارای مجوز اقدام نماید.

ماده ۲۸۵: در صورت عدم ثبت نام طلبه برای ادامه تحصیل در سطح بالاتر، پرونده حوزوی طلبه به عنوان فارغ التحصیل سطح قبل به بخش فارغ التحصیلان منتقل شده و ارائه خدمات حوزوی به او براساس ضوابط مربوطه خواهد بود.

بخش هشتم: پیوست ها

پیوست ۱: شرایط نظام وظیفه

نکات قابل توجه در خصوص شرایط نظام وظیفه:

۱) افرادی که قبل از سن مشمولیت (۱۸ سالگی) در مقطع یازدهم یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل شده‌اند، ظرف مدت ۶ ماه از زمان ورود به سن مشمولیت مجاز به ثبت نام در حوزه می‌باشند.

۲) محاسبه وضعیت سنی نظام وظیفه دانش‌آموزان مدارس شبانه و یا آموزش از راه دور همانند دانش‌آموزان روزانه محاسبه می‌گردد.

۳) با توجه به این که تحصیل هم زمان در حوزه و دانشگاه، مغایر با قوانین سازمان وظیفه عمومی می‌باشد لذا فرد موظف است در صورت پذیرش در حوزه علمیه پس از طی مراحل پذیرش و گزینش، اصل مدرک فارغ التحصیلی و یا انصراف رسمی خود را ارائه نماید. در غیر این صورت پذیرش آنان ملغی خواهد شد.

۴) کلیه فارغ‌التحصیلان و یا کسانی که قصد انصراف از دانشگاه را دارند، در صورتی مجاز به پذیرش می‌باشند که از تاریخ فارغ‌التحصیلی یا انصراف آنان بیش از یک سال نگذشته باشد.

۵) مطابق با قانون نظام وظیفه ترخیص سربازان حین خدمت، فارغ‌التحصیل مقطع دیپلم و بالاتر، به شرط نداشتن غیبت اولیه و هم‌چنین رعایت شرط سنی برای تحصیل در حوزه‌های علمیه امکان‌پذیر می‌باشد.

۶) افراد دارای برگه آماده به خدمت «بدون غیبت و اضافه خدمت» که تاریخ اعزام آن‌ها بعد از شروع سال تحصیلی باشد، مجاز به ثبت نام می‌باشند.

۷) افرادی که در دوران تحصیل در مقطع دیپلم یا دانشگاه، از تحصیل انصراف داده‌اند و مجدداً مشغول به تحصیل شده‌اند، اگر برای ورود به حوزه مجدداً از تحصیل انصراف دهند، نیازمند ارائه پایان خدمت و یا معافیت دائم هستند.

۸) افرادی که به دلایلی مانند مشروط شدن، از دانشگاه اخراج شده‌اند برای ورود به حوزه نیاز به ارائه پایان خدمت و یا معافیت دائم دارند.

۹) افرادی که از حداکثری سنوات تحصیل خود (سنوات ارفاقی) استفاده کرده‌اند نیاز به ارائه پایان خدمت و یا معافیت دائم دارند.

پیوست ۲: دستورالعمل اجرایی مشاوره

مقدمه

مشاوره در حال حاضر یکی از روش‌های مهم و قابل توجه در دستیابی به اطلاعات است. از طریق مشاوره می‌توان اطلاعات منحصر به فرد تخصصی و مطالب جالب مستندی را که به راحتی به دست نمی‌آیند جمع‌آوری کرد. با توجه به اهمیت جذب نیروهای شایسته از نظر توانایی‌های علمی، اخلاقی و روان‌شناختی در حوزه علمیه، آزمون روانی و مشاوره با دستورالعمل و فرآیند مشخص از افراد پذیرش شده در آزمون کتبی ورودی انجام می‌پذیرد.

مرحله اول مشاوره: آزمون‌های روان‌شناختی

آزمون‌های روان‌شناختی (جهت سنجش شخصیت، سلامت روان، هوش و توانمندی‌های فردی):

در این بخش برای ورودی‌های سیکل (پایین‌تر از ۱۶ سال) تست نئو(فرم کوتاه) و برای ورودی‌های دیپلم و بالاتر تست کتل یا تست شخصیت بومی حوزه اخذ می‌شود.

مرحله دوم مشاوره: مصاحبه روان‌شناختی

در این مرحله خصوصیات شخصیتی، سلامت روان، هوش و توانمندی‌های فردی بررسی می‌شود.

مهم‌ترین موضوعات کلیدی در مصاحبه روان‌شناختی عبارتند از:

(۱) سلامت روان که شامل: اضطراب، افسردگی، وسواس، خشم و پرخاشگری، دو قطبی، اختلال شخصیت و سایکوز(میزان تأثیرگذاری هر کدام از مؤلفه‌های فوق برای پذیرش به تشخیص مصاحبه‌گرمی باشد)؛

(۲) معنویت و دینداری؛

(۳) انگیزه و هدفمندی؛

(۴) توانایی‌های شناختی؛

(۵) پایداری هیجانی/عاطفه؛

- ۶) وظیفه شناسی؛
- ۷) درونگرایی / برونگرایی؛
- ۸) هوش و حافظه؛
- ۹) انسجام فکری؛
- ۱۰) پشتکار / تلاش؛
- ۱۱) انرژی روانی / سرزندگی؛
- ۱۲) انعطاف پذیری؛
- ۱۳) خلاقیت؛
- ۱۴) هوش اجتماعی؛
- ۱۵) عزت نفس / اعتماد به نفس.

هم چنین طرز رفتار فرد در مشاوره (شامل کلیه حرکات و سکنات فرد اعم از نوع صحبت، نوع نشستن، نوع نگاه کردن، ورود و خروج فرد به اتاق مشاوره، طرز بیان، تن صدا، نوع لباس و رنگ آن و ...) دارای اهمیت است و باید مورد بررسی قرار گیرد.

نتیجه:

نظر استاد مشاور در فرم ذیل درج می‌گردد:

بنابراین نظر نهایی استاد مشاور در قالب یکی از این ۳ گزینه درج می‌گردد:

۱) قبول (۷۱-۱۰۰)

۲) مشروط (۶۱-۷۰)

الف: بررسی بیشتر در مرکز مشاوره حوزه

ب: بررسی بیشتر در طرح میثاق

عدم قبول (۰-۶۰)

شرایط اساتید مشاور شرکت کننده در مصاحبه روان شناختی:

فرم مصاحبه (مشاوره)

شماره پیونده مصاحبه: .....

شماره ملی: ..... استان: .....

نام خانوادگی: ..... شماره ملی: ..... استان: .....

شهرستان: ..... تاریخ: ۱۴ / /

مركز مدیریت حوزه های علمی
معاونت تهذیب و تربیت
مدیریت مشاوره و خانواده

شهرستان: ..... تاریخ: ۱۴ / /

ضمنا نظرات خود را در جدول با نمره مشخص نمایید

ردیف	عنوان	عالی (۹-۱۰)	خوب (۷-۸)	متوسط (۴-۶)	ضعیف (۰-۳)
۱	میزان انگیزه ورود به حوزه (هدف‌مندی، آینده‌نگری، علاقه، توانمندی و ...)				
۲	توانایی‌های شناختی (خوش‌کلامی و عددی، توانایی درک مطلب، توانایی تجزیه و تحلیل و استدلال در قضاوت‌های اخلاقی، توانایی ارزیابی و مقایسه گزینه‌ها، احساس توانمندی در تفکر و علم‌آموزی)				
۳	وظیفه شناسی (در ارزش‌ها، در اجرای اهداف در برنامه‌ها و روش‌ها، پشتکار در کارهای طولانی مدت، توجه به جزئیات، نظم و پاکیزگی)				
۴	انعطاف پذیری (کنار آمدن با شرایط سخت، توانایی درک افکار و احساسات دیگران، سازگاری با اطرافیان، بخشایش، کلی‌نگری، علاقه به علاقه به تعخیل)				
۵	وضیعت عاطفی (تجربه عمیق احساسات، نیاز به ارتباط و صمیمیت، نوع دوستی، زیبا دوستی، توجه به الهامات و احساسات درونی، تمرکز در زمان حال، توانایی تحمل فراق عاطفی)				

ردیف	عنوان	عالی (۴۱-۵۰)	خوب (۳۱-۴۰)	متوسط (۲۱-۳۰)	ضعیف (۰-۲۰)
۶	سلامت روان				

توضیحات:

.....

.....

.....

.....

.....

<p>تذکر استاد مشاور:</p> <p>۱. قبول (۷۱-۱۰۰) ☐</p> <p>۲. مشروط (۶۱-۷۰) ☐ الف: بررسی بیشتر در مرکز مشاوره حوزه ☐ ب: بررسی بیشتر در طرح میثاق ☐</p> <p>۳. عدم قبول (۰-۶۰) ☐ نام استاد مشاور: _____ امضاء و تاریخ _____</p>	<p>مربوط به مصاحبه اولیه</p>
<p>نظر استاد مشاور ارشد:</p> <p>۱- واجد انگیزه و صلاحیت جهت تحصیل در حوزه علمیه (پذیرش) ☐</p> <p>۲- نیاز به بررسی بیشتر ☐ ۲- فاقد انگیزه و صلاحیت جهت تحصیل در حوزه علمیه (عدم پذیرش) ☐</p> <p>توضیحات بیشتر: .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>نام استاد مشاور ارشد: _____ امضاء و تاریخ _____</p>	<p>مربوط به دوره میثاق طلبگی (۱)</p>

- حداقل مدرک کارشناسی ارشد روان‌شناسی یا مشاوره و یا مرتبط و یا گذراندن دوره‌های مقدماتی، تکمیلی و تخصصی معاونت تهذیب حوزه؛
  - حداقل ۳ سال سابقه مشاوره داشته باشد؛
  - تسلط بر تفسیر تست‌های ورودی حوزه و شیوه‌های مصاحب؛
  - شرکت منظم در دوره‌های دانش افزائی اساتید مصاحبه‌گرا داشته باشد.
- تبصره: امرار این شرایط به عهده معاونت تهذیب است

پیوست ۳: دستورالعمل اجرایی مصاحبه

۱) تعریف مصاحبه

ماده ۱: مصاحبه عبارت است از گفتگوی حضوری نظام‌مند و برنامه‌ریزی شده با داوطلبان به منظور بررسی و شناخت شخصیت و عملکرد آنان با هدف احراز صلاحیت در ابعاد اعتقادی، سیاسی، اجتماعی، اخلاقی، خانوادگی، شخصیتی و انگیزشی.

ماده ۲: مصاحبه بر اساس شرح وظایف معاونت آمار و بررسی، توسط کمیسیون مشترک و با دبیری معاونت آمار و بررسی انجام می‌شود.

ماده ۳: مصاحبه می‌بایست فقط در صورت دارا بودن شرایط تشکیل پرونده و کامل بودن مدارک آن انجام شود.

۲) شرایط و ویژگی‌های مصاحبه‌گر

ماده ۴: مصاحبه‌گر فردی است که آموزش‌های تخصصی در موضوع گزینش را طی کرده و مهارت و تجربه کافی در تشخیص صلاحیت‌های لازم داوطلبان را دارد.

ماده ۵: شرایط و ویژگی‌های مصاحبه‌گران عبارت‌اند از:

۱. اهل تقوا و رازدار باشد.
۲. دارای شخصیتی متعادل و منطقی باشد.
۳. خوش برخورد، گشاده رو، با ادب و صبور باشد و دارای رفتار مؤدبانه و گفتار صادقانه باشد.
۴. در ایجاد رابطه‌ی همدلانه و صمیمی توانمند باشد.
۵. دارای سلامت جسمی و روانی بوده و ظاهر مناسبی داشته باشد.
۶. در حفظ متانت و آرامش خود در موقعیت‌های ناخوشایند مسلط باشد تا بتواند از واکنش‌های تند و غیرمنطقی پرهیز کند.
۷. دارای اعتماد به نفس بالایی باشد تا دیدگاه‌ها و نظریات خود را به ویژه در

موقعیت‌هایی که احتمال فشارروانی و مخالفت با نظریاتش وجود دارد، به راحتی بیان نماید و درمقابل انتقادات و مخالفت‌ها دچار آشفتگی روانی، عصبانیت و درهم ریختگی شخصیت نشود.

۸. اززودباوری، دیرباوری، احساساتی بودن، خشک و غیرمنعطف بودن، سوءظن و خودبزرگ بینی مبرا باشد.

۹. ازپیش‌داوری، مسامحه‌کاری، تندروری و تعمیم‌دادن مسائل برخی افراد به کل مصاحبه شونده‌ها، مبرا باشد.

۱۰. تیزبین، نکته‌سنج و دارای مهارت درارتباط دادن اطلاعات به دست آمده و تحلیل آن‌ها باشد.

۱۱. درطرح سؤالات موقع شناس باشد.

۱۲. درمقابل پاسخ‌های نادرست و غیرمعمول عکس‌العمل خاصی نداشته باشد.

۱۳. برفنون مصاحبه مانند: مهارت گوش دادن و مهارت سکوت بجا و شکستن سکوت نابجا مسلط باشد.

۱۴. به قوانین، مقررات و دستورالعمل‌های گزینش‌آشنایی کافی داشته باشد.

۱۵. علاوه بر تسلط برفنون مصاحبه و ارزشیابی علمی، اصول هدایت‌گری در جلسه مصاحبه از قبیل راهبردهای مواجهه با افراد پرگو، کم‌گو و پراکنده‌گو را بداند.

۱۶. با آداب و رسوم و فرهنگ منطقه‌آشنایی کافی داشته باشد.

۱۷. با کارکردهای حوزه و شئون روحانیت‌آشنایی کافی داشته باشد.

۱۸. حداقل مدرک تحصیلی سطح ۲ حوزه و حداقل ۳۰ سال سن داشته باشند.

تبصره ۱: کمیسیون مشترک استانی می‌بایست از بین اساتید و روحانیون واجد شرایط استان، اساتید مصاحبه‌گر را تعیین کند.

تبصره ۲: مصاحبه می‌بایست با مضور حداقل دو مصاحبه‌گر انجام شود.

تبصره ۳: لازم است جهت مسن انجام وظایف مصاحبه‌گران، دوره‌های آموزشی فاصی همچون موارد ذیل، برای آن‌ها در نظر گرفته شود:

۱. آموزش مباحث روان‌شناختی و مهارت‌های ارتباطی مؤثر؛
۲. آشنایی با روش‌ها و فنون تشخیص و تحلیل خصوصیات و شخصیت افراد؛
۳. آشنایی با روش‌ها و فنون مصاحبه؛
۴. آشنایی با معایب، خطاها و اشکالاتی که ممکن است در فرآیند مصاحبه و ارزیابی پیش آید.

۲۳ اصول و ویژگی‌های مصاحبه

ماده ۶: مصاحبه می‌بایست دارای شرایط و ویژگی‌های ذیل باشد:

۱. اهداف تعیین شده از انجام مصاحبه را تأمین کند.
۲. موجب تکریم مصاحبه‌شونده باشد و او را به استعدادها و توانمندی‌هایش راهنمایی کند.
۳. با فضایی آرام، صمیمی و توأم با حس اعتماد انجام شود.
۴. حالت بازجویی نداشته باشد؛ البته باید توجه داشت که جلسه مصاحبه جلسه راهنمایی و مشاوره هم نیست.
۵. نظم و سیرمنطقی داشته باشد و درعین حال خشک و کسل‌کننده نباشد.
۶. براساس دانش، دقت و رابطه‌ی عاطفی و همدلانه باشد و مطابق مقیاس‌های علمی انجام شود.
۷. از آسیب‌های احتمالی مبرا باشد و از متغیرهای مداخله‌گر مانند: خستگی، کسالت و اضطراب به دور باشد.
۸. تشخیص و قضاوت در مصاحبه مبتنی بر نشانه‌ها و قراین قابل اعتماد باشد و نه حدس و گمان.
۹. ویژگی هر دوره سنی و مسائل فرهنگی، اجتماعی و اقلیمی موردتوجه باشد.
۱۰. سخنان مصاحبه‌گرو متقاضی زمان‌بندی و مدیریت شوند.

۱۱. در گفتار و رفتار مصاحبه‌گران هیچ گونه تبعیضی بین افراد نباشد.

۱۲. مراحل مصاحبه به گونه‌ای طی شود که کرامت افراد به طور کامل حفظ گردد؛ از این رو به هیچ عنوان نباید مصاحبه شونده با الفاظ سبک خطاب شود و یا به جهت نوع پاسخ‌هایش تحقیر شود.

۱۳. مصاحبه می‌بایست دارای جامعیت و همه‌جانبه‌نگری و پرهیز از نگاه تک‌بعدی باشد و تمامی جوانب و مؤلفه‌های مؤثر در گزینش افراد ملاحظه شود.

۱۴. در فرآیند مصاحبه گفته‌های داوطلب با توجه به سایر اطلاعات جمع‌آوری شده ارزیابی، تحلیل و تفسیر شوند.

ماده ۷: مهم‌ترین نکاتی که می‌بایست در انجام مصاحبه مراعات شود عبارت‌اند از:

۱. شروع مصاحبه می‌بایست با خوش اخلاقی و خوش‌رویی آغاز شود.

۲. مصاحبه‌گران تلاش کنند در ابتدا با ایجاد ارتباط صمیمی و گشاده‌رو بودن با مصاحبه شونده موجب همراهی بیشتر وی شوند و حالتی را ایجاد کنند که مصاحبه شونده احساس کند که گفتگو با اساتید مصاحبه موفقیت‌آمیز و رضایت‌بخش خواهد بود و به شخصیت او لطمه‌ای وارد نمی‌شود و چیزی از ارزش‌هایش کاسته نمی‌شود.

۳. فضای مصاحبه نباید بسیار صمیمی یا خیلی خشک و جدی باشد و از ایجاد حالت بازجویی، طرح مسائل چالشی پرونده در ابتدای مصاحبه که باعث مقاومت و موضع‌گیری فرد و یا موجب اثرات روانی منفی و اضطراب در ابتدای مصاحبه می‌شود اجتناب گردد.

۴. جهت‌گیری در گفتار و چهره مصاحبه‌گر نباشد و از الفاظ، ایمانات، اشارات و نیز رفتارهای مایوس‌کننده یا تحقیرکننده پرهیز کند و از تهدید، تحقیر، تمسخر و سرزنش داوطلب به خاطر خطاها، شکست‌ها و کمبودهایش اجتناب کند.

۵. مصاحبه‌گرا از اظهار تعجب نسبت به گفته‌های داوطلب اجتناب کند و نسبت به اظهار عقاید و افکارش احترام بگذارد.
۶. رفتار مصاحبه‌گر نباید به گونه‌ای باشد که داوطلب وی را شخص بسیار مهم و بانفوذی تلقی کند.
۷. مصاحبه‌گر با شناخت وارد گفتگو شود و قبل از مصاحبه، پرونده، پرسش‌نامه‌ها و فرم‌های مربوطه را به دقت مطالعه کند.
۸. از پرسش‌ها و سؤالات صریح و مستقیم کمتر استفاده شود.
۹. نباید در مورد مسائل یا موضوعاتی که داوطلب مقاومت می‌کند یا تمایل به پاسخ ندارد، اصرار نمود؛ بلکه باید سعی شود با شیوه‌ها و سؤالات غیرمستقیم وضعیت فرد را روشن کرد.
۱۰. باید به این اصل توجه داشت که غالباً موضوعاتی که مقاومت را در فرد برمی‌انگیزند، اهمیت بالایی دارند و گاهی خود این موضوعات، محور برخی مشکلات شخصی برای داوطلب هستند. بنابراین مصاحبه‌گر می‌بایست در طرح این نوع مسائل، با ذکر موارد مثبت، عدم تویخ فرد به خاطر خطاهایش، خوب گوش دادن به دفاعیات او و طرح مشکل به صورت غیرمستقیم، اعتماد او را جلب نموده و سپس به موضوعاتی از این قبیل اشاره کند.
۱۱. باید دقت کرد که داوطلب به کدام سؤال‌ها با شوق و به تفصیل جواب می‌دهد و به کدام یک با بی‌میلی و کوتاه پاسخ می‌گوید، سپس سعی کرد به طور غیرمستقیم علت یابی شود.
۱۲. مصاحبه‌گر باید سؤال‌های خود را به طور صریح و روشن، بیان کند و از به کار بردن کلمات کلی، مبهم، چندپهلوی، نامأنوس و اصطلاحات خاص پرهیزد و مطمئن شود داوطلب کاملاً منظورش را درک کرده و سؤال را به درستی فهمیده است.
۱۳. در هر بار پرسش، فقط یک سؤال مطرح شود؛ زیرا طرح دو یا چند سؤال به طور

هم زمان داوطلب را متحیر کرده و باعث اضطراب وی می‌گردد و یا پاسخ‌گویی دقیق را با مانع مواجه خواهد ساخت.

۱۴. مصاحبه‌گران باید سعی کنند کاملاً هماهنگ با یکدیگر عمل نمایند، بخش‌های مربوط به خود را بدانند، سؤال‌های همدیگر را تکرار نکنند و در زمینه موضوعات مورد سؤال با یکدیگر به بحث و جدل نپردازند.

۱۵. جهت پاسخ به سؤالات و توضیح ابهامات می‌بایست به مصاحبه‌شونده، به اندازه کافی فرصت داده شود، به نحوی که حداقل دو سوم از زمان مصاحبه، به صحبت‌های داوطلب اختصاص داده شود.

۱۶. در انتهای مصاحبه می‌بایست مصاحبه‌گر کم‌کم موضوع بحث را عوض کند و ضمن تشکر از داوطلب اجازه داده شود که اگر سؤالی یا مطلبی دارد بیان کند.

۱۷. شرایطی فراهم شود که داوطلب در صورت رد یا قبول شدن در گزینش نهایی، خاطره‌ای خوش از مصاحبه، شخصیت اساتید و حوزه علمیه در ذهن داشته باشد.

۱۸. در آخر بدرقه کردن و احترام گذاشتن به داوطلب هنگام خروج از اتاق مصاحبه نیز بسیار مهم است.

ماده ۸: مجموعه اقداماتی که قبل از برگزاری جلسه مصاحبه باید انجام شود، به شرح زیر می‌باشد:

۱. برای انجام یک مصاحبه دقیق، باید سؤال‌های مصاحبه از قبل آماده باشد تا مصاحبه‌گر بتواند در جلسه، بیشتر به طرز بیان، رفتار، حرکات و حالات مختلف داوطلب توجه کند.

۲. اگر قرار است مصاحبه‌شوندگان منتظر نوبت باشند، محل مناسبی برای آن‌ها در نظر گرفته شود و تا حد امکان وسایل راحتی آن‌ها فراهم گردد.

۳. متصدیانی که قبل از تشکیل جلسه مصاحبه، با مصاحبه‌شوندگان تماس

می‌گیرند یا آنان را در سالن راهنمایی می‌کنند، باید رفتاری محترمانه و توأم با نزاکت داشته باشند.

۴. پرونده و اطلاعات دریافت شده از داوطلب، پیش از تشکیل جلسه در اختیار مصاحبه‌گر قرار گیرد تا فرصت کافی برای مطالعه پرونده را داشته باشد. البته بهتر است هنگام مصاحبه تمامی برگه‌های مربوط به داوطلب روی میز مصاحبه‌گر نباشد.

۵. بهتر است در وقت مناسبی از داوطلب پذیرایی شود و در برنامه پذیرایی، تبعیضی بین مصاحبه‌گران و متقاضی در میان نباشد.

۴) زمان و مکان مصاحبه

ماده ۹: زمان مصاحبه‌ها می‌بایست هر ساله مطابق دستورالعمل اجرایی معاونت آمار و بررسی همان سال برگزار شود.

ماده ۱۰: مدت زمان مصاحبه‌ها متناسب با شخصیت و ویژگی‌های داوطلب و در حدی باشد که اهداف مصاحبه را تأمین کند؛ مدت زمان مصاحبه معمولاً ۳۰ الی ۴۵ دقیقه است.

ماده ۱۱: مدت زمان مشخص شده برای مصاحبه طوری با سؤالات تنظیم گردد که بشود تمام سؤالات را در وقت پرسید، نه این که کل وقت به پاسخگویی یک یا دو سؤال صرف شود.

ماده ۱۲: مصاحبه‌گر نباید در زمان کوتاهی با تکیه بر فراست خود برداشت‌های سریع و اولیه داشته باشد و بلافاصله مصاحبه را تمام کند؛ بلکه باید مصاحبه را در وقت معمولش ادامه داده و از تصمیم عجولانه و سریع پرهیز نماید.

ماده ۱۳: لازم است مصاحبه‌ها در موعد مقرر انجام شود؛ در مواردی که به عللی نمی‌توان جلسه مصاحبه را در زمان اعلام شده تشکیل داد، می‌بایست به مصاحبه شونده‌گان اطلاع داده شود.

ماده ۱۴: درباره مکان مصاحبه می‌بایست موارد ذیل مورد توجه قرار گیرد:

۱. مکان مصاحبه باید نشاطبخش، تمیز، آراسته، ساده و مرتب باشد تا تمام توجه داوطلب معطوف به مصاحبه باشد.
۲. محیط مصاحبه باید آرام و بدون مزاحمت باشد و هیچ چیز نباید مصاحبه را قطع کند؛ بنابراین به جهت جلوگیری از حواس پرتی و قطع شدن روند مصاحبه، محل مصاحبه نباید مورد اشراف و رفت و آمد زیاد باشد و حتی المقدور در اتاق مصاحبه تلفن نباشد.
۳. سرمایه‌ش و گرمایش اتاق متعادل باشد تا تمرکز مصاحبه‌گر و مصاحبه شونده به هم نریزد.
۴. هنگام مصاحبه، داوطلب خیلی دور یا خیلی نزدیک به مصاحبه‌گر نباشد و نحوه‌ی نشستن دو طرف مصاحبه به لحاظ فاصله و اختلاف سطح به گونه‌ای باشد که در ایجاد تفاهم و ارتباط صحیح اثر مثبت داشته باشد.
۵. مصاحبه‌گر نباید میزمدیریتی داشته باشد و میز و صندلی‌های اتاق مصاحبه به گونه‌ای چیده شوند که ارتباط افراد به سهولت انجام گیرد.

(۵) ویژگی‌های سؤالات در مصاحبه

ماده ۱۵: سؤالاتی که در مصاحبه مطرح می‌شود بایستی دارای شرایط ذیل باشند:

۱. هدفمند، روشن و بدون ابهام باشند.
۲. وارد حریم خصوصی افراد نشوند.
۳. برای همه‌ی افراد به صورت یکنواخت و ثابت نباشند و متنوع و دارای نشاط باشند.
۴. متناسب با شرایط سنی، خانوادگی، تحصیلی، فرهنگی و اقلیمی افراد باشند.
۵. باعث القاء شبهه نشوند و اگر شبهه‌ای مطرح شد به صورت کامل پاسخ داده شود.

۶. جهت‌دار نباشند و به گونه‌ای طرح نشوند که پاسخ خاصی را به داوطلب القا نمایند.

۷. پیوسته، مرتبط و دارای سیر منطقی و مناسب باشند.

۸. قابل تحلیل بوده و به صورت بسته نباشند.

۹. جامع مسائل اعتقادی، اخلاقی، سیاسی و اجتماعی باشند.

۱۰. حتی الامکان به صورت غیرمستقیم باشند.

۱۱. از سؤال‌هایی که درگزینش داوطلب اثر چندانی ندارد نباشند.

۱۲. از کلی به جزئی، از غیر حساس به حساس و از ساده به پیچیده تنظیم شوند.

تبصره ۱: مموها و سؤالات مصامبه به منظور هماهنگی هسته‌های گزینش و ایجاد رویه واحد در فرآیند مصامبه، توسط مدیریت گزینش معاونت آمار و بررسی تعیین می‌شود.

تبصره ۲: سؤالات جهت راهنمایی مصامبه‌گر می‌باشد؛ بنابراین این مصامبه‌گر در صورت

ضرورت و به تشخیص خود می‌تواند در هر ممو علاوه بر سؤال‌های مزبور سؤال نماید.

تبصره ۳: لازم است قبل از برگزاری مصامبه عناوین و مموهای مصامبه به فوبی مطالعه

شوند تا بیشتر وقت صرف بررسی و ارزیابی داوطلب شود.

ماده ۱۶: اگر مصاحبه‌گر متوجه ضعفی از داوطلب شد، با توجه به یکسان نبودن

ضعف‌های افراد، سؤالات باید به گونه‌ای طرح شود که نتایج زیرآنها به دست

آید:

۱. آیا عمل وی به دلیل ضعف فرهنگی، غفلت، کم توجهی و عدم آگاهی بوده

است یا به صورت آگاهانه رخ داده است؟

۲. در صورتی که عمل ذکرشده به عده‌ای منتسب باشد، نقش فرد و میزان

مشارکت او در شکل‌گیری عمل مذکور چگونه بوده است؟

۳. عمل مورد نظر را در چه زمانی انجام داده و آیا تکرار شده است؟

۴. انگیزه و عوامل مؤثر در ارتکاب عمل مذکور چه اموری بوده است؟

۵. آیا در رفتار و گفتار و آثاری از ندامت و پشیمانی ملاحظه شده است و زمینه ارشاد دارد؟

۶) ثبت اطلاعات مصاحبه

ماده ۱۷: مصاحبه کنندگان می‌بایست خلاصه‌ی سؤالات و پاسخ‌ها و امتیازات را در فرم مصاحبه ثبت نمایند؛ در قسمت ملاحظات نیز موارد ضروری و جمع امتیازات را ثبت نموده و در قسمت توضیحات، نکات لازم و نقاط قوت و ضعف داوطلب را نوشته و امضا کنند.

ماده ۱۸: نظر به اینکه از مهم‌ترین مراحل مصاحبه، ثبت اظهارات داوطلب در فرم مصاحبه است، جهت جلوگیری از تضييع حق داوطلب یا نظام حوزه، برای ثبت نتایج مصاحبه، رعایت چند نکته توسط مصاحبه‌گران ضروری است:

۱. فرم مصاحبه، باید تنها توسط شخص مصاحبه‌گر در اسرع وقت و به طور کامل و دقیق تکمیل شود.

۲. مصاحبه‌گر نباید از یک مسئله جزئی، برداشت کلی نموده و ثبت نماید؛ هم‌چنین از خوش بینی یا بدبینی پرهیز کرده و برداشت‌های شخصی خود را وارد فرم نکند.

۳. نتیجه مصاحبه باید مستدل و منطقی باشد.

۴. مصاحبه‌گر می‌بایست در ثبت نتیجه مصاحبه، میزان و موارد صداقت در ابعاد مختلف: اعتقادی، اخلاقی، سیاسی، اجتماعی و شخصیتی را دقیقاً تبیین نماید.

۵. در نتیجه‌گیری، همه جوانب شخصیتی و عملکردی داوطلب اعم از مثبت و منفی ذکر شود.

۶. فرم مصاحبه باید به زبان رسمی کشور و با نگارش صحیح، بدون خط خوردگی، خوانا و بدون غلط نوشته شود.

۷. اصل بر این است که تمام مطالب، به فرم مصاحبه منتقل گردد، ولی بهتر

است در حین مصاحبه فقط خلاصه نکات مهم یادداشت شود و پس از انجام مصاحبه، تکمیل گردد.

۸. گاهی دو مصاحبه‌گر نظرات و برداشت‌های متفاوتی نسبت به داوطلب دارند؛ اگر بعد از جلسه مصاحبه به نظر واحدی رسیدند همان یادداشت می‌شود، وگرنه نظر هر کدام به صورت جداگانه و با ذکر دلیل یادداشت می‌گردد. البته نباید هیچ کدام تحت تأثیر دیگری قرار بگیرد، چون گاهی این تفاوت نظرات باعث می‌شود تا داوطلب برای مصاحبه مجدد دعوت شود.

۹. گاهی اطلاعات و نکاتی به دست می‌آید که محرمانه است، می‌توان با هماهنگی مسئولین گزینش این موارد را به صورت کد درج نمود.

پیوست ۴: کمیسیون پذیرش استان

مقدمه

اهمیت سنجش و پذیرش در حوزه‌های علمیه برکسی پوشیده نیست و به جرأت می‌توان گفت از دیربازیکی از مهمترین و اساسی‌ترین مسائل حوزه‌های علمیه بوده و دارای حساسیتهای منحصر به فردی می‌باشد که غفلت و کوتاهی از اصول آن موجب بروز خسارات عدیده و جبران ناپذیری خواهد شد، از آنجایی که هرساله شاهد هستیم عده‌ای از متقاضیان و داوطلبین مستعد، مومن و متعهد به دلیل نداشتن برخی شرایط جزئی و تعریف شده، امکان ثبت نام پیدا ننموده و از این فیض عظیم محروم می‌شوند لذا لازم است با عنایت به سیاست کیفی گزینی، وضعیت و شرایط این دسته از افراد، بررسی و نسبت به پذیرش ایشان در چاقوب ضوابط تعیین شده تسهیل گردد. از این رو در مدیریت‌های استانی کمیسیونی تحت عنوان کمیسیون پذیرش، با هدف گزینش بهتر داوطلبان و مطابق با این دستورالعمل تشکیل و انجام وظیفه خواهد نمود.

امید است گامی موثر در راستای تحقق اهداف بلند حوزه و رفع موانع حضور متقاضیان شایسته و واجد شرایط، همراه با حفظ کرامت داوطلبان و شان و جایگاه حوزه باشد.

تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱. واژه‌های کلیدی و کلماتی که در این دستورالعمل به کار برده شده، بدین شرح است:

مدرسه علمیه: واحد آموزشی است که با مجوز فعالیت آموزشی از شورای گسترش مرکز مدیریت حوزه‌های و مطابق با آئین نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی فعالیت می‌کند و به اختصار مدرسه نامیده می‌شود.

داوطلب: به فردی گفته می‌شود که متقاضی پذیرش و تحصیل علوم دینی در مدارس علمیه تحت پوشش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه می‌باشد.

فرایند: به سلسله مراحل و فعالیت‌هایی گفته می‌شود که براساس ضوابطی معین و مشخص از بدو درخواست تا اعلام نتیجه به داوطلب، صورت می‌گیرد.

گروه آموزشی: به تقسیم بندی داوطلبان و متقاضیان ورود به حوزه با توجه به مقطع تحصیلی آنها گفته می‌شود که دارای سه گروه آموزشی و به شرح ذیل می‌باشد:

تقسیم‌بندی گروه‌های تحصیلی		
گروه	پایه و مقطع تحصیلی	توضیحات
اول:	۱- پایه هشتم و نهم دوره اول متوسطه، ۲- پایه دهم دوره دوم متوسطه؛	تذکر: دانش آموزان دارای قبولی پایه‌های ۸، ۹، ۱۰ و ۱۱ فقط مجاز به شرکت در مدارس مجری برنامه آموزشی جاری و جدید می‌باشند و مابقی پایه‌های تحصیلی (دارای قبولی پایه ۱۲ و بالاتر) علاوه بر مدارس دارای برنامه آموزشی جاری و جدید، می‌توانند برنامه آموزشی سفیران هدایت را نیز انتخاب نمایند؛
دوم:	۱- پایه یازدهم و دوازدهم دوره دوم متوسطه ۲- دانشجوی دارای ۳۰ واحد و کمتر از آن؛	
سوم:	۱- دانشجوی دارای بیش از ۳۰ واحد ۲- فارغ التحصیلان مقطع کاردانی و بالاتر.	

ساختار کمیسیون

ماده ۲. کمیسیون پذیرش استان ذیل شورای تخصصی استان تشکیل و یکی از وظایف آن رسیدگی به درخواست پذیرش داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه می‌باشد.

ماده ۳. ترکیب اعضای این کمیسیون به شرح ذیل می‌باشد:

- مدیرحوزه علمیه استان (رئیس)؛
- معاون آموزش استان (دبیر و نائب رئیس)؛
- معاون تهذیب و تربیت مدیریت استانی؛
- معاون تهذیب و تربیت مدیریت استانی
- مدیر امور طلاب و دانش‌آموختگان استان؛
- نماینده امور صیانتی در استان؛

• سه نفر از مدیران و مشاوران مدارس استان در مقاطع مختلف به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال؛

• دو نفر از اساتید استان به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال؛

ماده ۴. جلسات کمیسیون با حضور رئیس یا نائب رئیس و حداقل نیمی از اعضای دیگر رسمیت یافته و تصمیمات آن با رای اکثریت حاضرین، معتبر می باشد. تبصره ۱: در صورت تساوی آراء، رجحان با رای رئیس کمیسیون خواهد بود. تبصره ۲: با تشخیص دبیر کمیته از کارشناسان و صاحب نظران دیگر بدون دازا بودن حق رای برای حضور در جلسات دعوت به عمل می آید.

ماده ۵. نظارت بر حسن اجرا و عملکرد در موضوعات مربوط به این دستورالعمل بر عهده معاونت آموزش حوزه های علمیه می باشد.

ماده ۶. در صورت صلاح دید مدیر استان، واگذاری بررسی درخواست های کمیسیونی به شورای مدرسه همراه گزارش، اعلام نظر و ارائه به کمیسیون استان جهت تأیید و ثبت در سامانه بلامانع است.

موارد قابل رسیدگی در کمیسیون

ماده ۷. داوطلبانی که برخی شرایط اولیه ثبت نام را ندارند، می توانند درخواست خود را جهت طرح در کمیسیون پذیرش ارائه نمایند.

زمان پذیرش درخواست از طریق کمیسیون

ماده ۸. امکان پذیرش از طریق کمیسیون های استانی در طول سال فراهم می باشد و مدیریت زمان بندی بررسی درخواست ها به عهده مدیریت استان است.

تبصره ۱: لازم است زمان بندی ها به گونه ای تنظیم شود که قبل از شروع هر نیم سال، نتایج بررسی های کمیسیون، مصامبه و دوره میثاق داوطلبان مشخص و در سامانه ثبت شده باشد.

تبصره ۲: لازم است تعداد افراد پذیرش شده در ابتدای هر نیم سال تمصیلی، به مد نصاب تشکیل یک کلاس مستقل برسد.

شرایط ارائه درخواست به کمیسیون

ماده ۹. جهت طرح درخواست در کمیسیون علاوه بر شرایط عمومی داشتن شرایط زیر نیز لازم است.

۱. نداشتن منع قانونی نظام وظیفه. (پیوست شماره ۱)

۲. دارا بودن شرط سنی (پیوست شماره ۲)

۳. دارا بودن حداقل معدل (پیوست شماره ۳)

۴. دارا بودن حداقل تحصیلات جهت تحصیل در:

الف) دوره بلند مدت: قبولی در پایه هشتم (دوره اول متوسطه) و یا سوم (اهنمائی).

ب) دوره سفیران هدایت: قبولی در پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه و یا داشتن دیپلم نظام قدیم آموزش متوسطه.

۵. سپردن تعهد کتبی در خصوص قبول تبعات ناشی از عدم پذیرش نهایی، عدم احراز شرایط و یا کشف خلاف.

۶. عدم سابقه اخراج انضباطی و یا تحصیلی از مراکز حوزوی (مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان رضوی و مرکز مدیریت حوزه علمیه اصفهان)

تبصره ۱: اضافه سن حداکثر ۳ سال مشروط به داشتن پایان خدمت و یا معافیت دائم بلا مانع است.

تبصره ۲: پایین تر بودن میانگین معدل‌ها نسبت به جدول معدل تا ۲ نمره مشروط به اینکه کمتر از ۱۲ نباشد بلا مانع است.

تبصره ۳: در صورت کسر معدل نسبت به جدول لازم است داوطلب حداقل یکی از ویژگی‌های مندرج در آیین نامه پذیرش و یا یک ویژگی به تشخیص کمیسیون پذیرش را داشته باشد.

مراحل پیگیری درخواست

ماده ۱۰: مراحل ارائه درخواست به شرح ذیل می باشد:

- ۱- تکمیل ثبت نام و ثبت درخواست در سامانه پذیرش.
- ۲- بررسی و کارشناسی شرایط اولیه توسط کارشناس پذیرش.
- ۳- طرح و بررسی در کمیسیون پذیرش و صدور حکم.
- ۴- ثبت نتیجه کمیسیون همراه با انتخاب گروه و برنامه آموزشی و مدرسه در سامانه.

ماده ۱۱: در صورتی که در هر یک از مراحل پذیرش و یا پایان آن مشخص شود فردی شرائط لازم را نداشته، پذیرش وی منتفی شده و لازم است به خود متقاضی و سایر مراجع ذی صلاح با ذکر دلیل اطلاع رسانی شود.

تبصره: پذیرش افرادی که پس از اخذ مجوز تا پایان اولین نیم سال تمصیلی (دوره میثاق آموزشی) موفق به گذراندن تمام مراحل پذیرش و امراز شرائط لازم در هر مرحله نشوند ملغی بوده و اعتراض ایشان پذیرفته نیست.

مراحل رسیدگی و صدور رای

ماده ۱۲. کلیه درخواست ها در کمیسیون پذیرش مطابق با این دستورالعمل رسیدگی و تصمیم گیری می شود.

ماده ۱۳. کلیه موارد پیش بینی نشده در این دستورالعمل و همچنین مواردی که رسیدگی به موضوع و صدور حکم از حیطه اختیارات کمیسیون مذکور خارج است پس از بررسی، ارائه گزارش و همچنین اعلام نظر جهت تصمیم گیری به معاونت آموزش حوزه های علمیه ارجاع می شود.

ماده ۱۴. احکام صادره حداکثر تا دوازده روز پس از صدور، به متقاضی و واحدهای مربوطه اعلام می گردد و واحد مربوطه موظف است ظرف یک هفته پس از دریافت آن، نتیجه اقدامات خود را اعلام نماید.

ماده ۱۵. احکام صادره توسط کمیسیون پذیرش برای مجموعه‌ها و افراد تابعه لازم‌الاجرا است.

ماده ۱۶: لازم است تمامی مدارک در سامانه بارگذاری شود.

ماده ۱۷. احکام صادره نباید خارج از ضوابط و مصوبات ابلاغی ستاد باشد.

ماده ۱۸. در صورت موافقت دبیر کمیسیون، اعتراض متقاضی نسبت به رای صادره جهت بررسی مجدد به کمیسیون ارائه می‌گردد.

ماده ۱۹. پس از بررسی درخواست و صدور مجوز پذیرش، داوطلب موظف است در تمامی مراحل پذیرش (مصاحبه، دوره‌های میثاق تربیتی و آموزشی، تحقیقات میدانی و تست سلامت) شرکت و حداقل امتیاز لازم را کسب نماید.

خاتمه

۱- کمیسیون پذیرش در موضوعات مربوطه موظف به اجرای دقیق مفاد این دستورالعمل می‌باشند.

۲- مواردی که این دستورالعمل ابهام داشته و یا ساکت است، مرجع رفع ابهام معاونت آموزش حوزه‌های علمیه است.

۳- از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، کلیه دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های مغایر، باطل و از درجه اعتبار ساقط است.

این دستورالعمل در ۱۹ ماده و ۹ تبصره در تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۰ تنظیم و ابلاغ گردید.

پیوست ۵: دستورالعمل برگزاری دوره میثاق تربیتی

مقدمه

در قرآن کریم، معیارهای متعددی برای گزینش آمده است و معیار اساسی گزینش یعنی «صلاحیت و شایستگی» با عنوان «اهلیت» یاد شده است؛ خداوند متعال می‌فرماید: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا^(۱)؛ همانا خداوند شما را امر می‌کند که امانت‌ها را به صاحبانش بازگردانید.» بنابراین، رعایت اصل «احراز شرایط و شایستگی» افراد برای واگذاری امور خاص به آنان لازم است. با توجه به محدودیت فضاها و امکانات آموزشی حوزه جهت حضور تمامی افراد متقاضی تحصیل در حوزه‌های علمیه، به ناچار باید افراد دارای صلاحیت و توان بیشتر گزینش گردند. به علاوه آن که تمامی افراد در تحقق بخشیدن به اهداف مورد نظر حوزه که تفقه در دین، تبلیغ معارف الهی و ارشاد افراد جامعه از جمله آن هاست توانمند و مستعد نیستند و هزینه کردن سرمایه‌های مادی و معنوی در تربیت آنان بی‌فایده و یا کم‌فایده است. از این رو، گزینش صحیح داوطلبان ورود به حوزه و تشخیص و ارزیابی ویژگی‌های اخلاقی و شخصیتی آنان از اهمیت بالایی برخوردار است.

از سوی دیگر، انتخاب هدف صحیح و مسیر رسیدن به آن برای داوطلبان ورود به حوزه نیز مهم است و برای این منظور آشنایی آنان با نظام آموزشی و تربیتی حوزه و رسالت‌های روحانیت، نیز ضروری است و لازم است داوطلبان اطلاعات و آگاهی‌های لازم را کسب کنند تا پس از ورود به حوزه، دچار چالش‌ها و آسیب‌های انتخاب ناآگاهانه نشوند.

لذا با هدف شناسایی و ارزیابی داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه و آشنایی بیشتر آن‌ها با حوزه علمیه، دوره‌ای تحت عنوان میثاق تربیتی از سوی معاونت تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه طراحی گردید تا افراد واجد صلاحیت، با آگاهی و

آمادگی کامل، به حوزه‌های علمیه وارد شده و عهد و میثاق خود را جهت ادامه راه انبیاء و ائمه طاهرین علیهم السلام اعلام دارند.

تعریف دوره

دوره میثاق تربیتی، دوره‌ای اخلاقی تربیتی است که داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه در این دوره با اهداف و رسالت‌های حوزه و روحانیت، بخش‌ها و ظرفیت‌های موجود در حوزه، زئ طلبگی و ... آشنا می‌شوند و پس از ارزیابی‌های انجام شده در این دوره، افراد واجد صلاحیت‌های اخلاقی و تربیتی جهت ادامه فرآیند پذیرش معرفی شده و افراد فاقد شرایط از ادامه مسیر پذیرش کنار گذاشته می‌شوند.

اهداف

- ۱) شناخت و ارزیابی دقیق داوطلبان جهت ورود به حوزه؛
- ۲) کمک به داوطلبان برای رسیدن به تصمیم درست در انتخاب طلبگی؛
- ۳) آشناسازی داوطلبان با نظام تعلیم و تربیت حوزه؛
- ۴) تبیین اجمالی اهداف، رسالت‌ها، وظایف و زئ طلبگی؛
- ۵) آشناسازی داوطلبان با فرصت‌ها و چالش‌ها در مسیر طلبگی؛
- ۶) تصحیح و تقویت انگیزه داوطلبان در ورود به حوزه؛
- ۷) آشنایی با معیارها و روش‌های صحیح انتخاب اساتید و مربیان اخلاقی.

زمان برگزاری دوره

این دوره در تابستان پس از اعلام نتایج آزمون کتبی توسط معاونت آموزش و انجام مصاحبه توسط مرکز امور صیانتی و قبل از آغاز نیم سال اول در مدت زمان هفت روز برگزار می‌شود.

نکته: طلابی که پس از شروع نیم سال اول پذیرش می‌شوند باید قبل از آغاز نیم سال دوم این دوره را بگذرانند.

مخاطبین: تمامی داوطلبان ورود به حوزه‌های علمیه

مجری: مدیریت حوزه‌های علمیه استانی^(۱)

۱. مسئول برگزاری دوره مدیران حوزه‌های علمیه استانی و مدیر اجرایی آن، معاونان تهذیب و تربیت استانی می‌باشند.

شیوه اجرا

با توجه به تنوع اقدامات و فعالیت‌ها در برگزاری این دوره، مجموعه عملیات اجرایی آن در سه بخش قبل، حین و بعد از اجرا تنظیم شده است:

الف. اقدامات قبل از برگزاری دوره:

- دریافت لیست نهایی داوطلبان قبول شده در مصاحبه از مرکز امور صیانتی و دعوت از ایشان (یادآوری شود که زمان حضور در دوره، کارت ملی و یک قطعه عکس ۳*۴ همراه داشته باشند)؛
- تعیین زمان مناسب جهت برگزاری دوره (در صورت امکان به تفکیک سیکل، دیپلم و بالاتر از دیپلم)؛
- تعیین مکان مناسب جهت برگزاری دوره به صورت متمرکز (اولویت با انتخاب مدارس علمیه دارای امکانات مناسب دوره می‌باشد)؛
- برآورد هزینه و پیگیری جهت تأمین هزینه‌های دوره (تغذیه و پذیرایی، مکان، تهیه کتب آموزشی دوره، وسایل ورزشی، حق الزحمه اساتید، مشاوران و کادرا اجرایی، ایاب و ذهاب و...)
- تأمین هزینه‌های دوره: که از ردیف‌های برنامه‌های تهذیبی استانی، ردیف‌های حمایتی مرکز امور طلاب و دانش‌آموختگان و ردیف‌های ستادی معاونت تهذیب و تربیت تأمین خواهد شد. ردیف‌های حمایتی مرکز امور طلاب و ردیف‌های ستادی به تناسب تعداد نفرات و فعالیت‌ها، تسهیم و به مدیریت‌های استانی ابلاغ خواهد گرفت.

۶) تهیه لوازم مورد نیاز در دوره:

- بنر و پوستر با محتوای اخلاقی و تربیتی جهت فضاسازی؛
- کلیپ و فیلم‌های اخلاقی و تربیتی مناسب با محتوای دوره؛
- وسایل مورد نیاز برای کلاس‌ها (تخته وایت برد، مازیک، ویدئو پروژکتور و...)

- وسایل پذیرایی؛
  - وسایل و تجهیزات ورزشی؛
  - دوربین عکاسی، فیلم برداری و ضبط صوت و ... .
- ۷) تهیه کتاب‌های آموزشی دوره از انتشارات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه (هزینه کتاب‌ها به عهده داوطلبان می‌باشد)
- کتاب رسم طلبگی (میثاق طلبگی - دفتر اول)؛ تألیف محمد عالم زاده نوری.
  - کتاب اخلاق و آداب طلبگی (میثاق طلبگی - دفتر دوم)؛ تألیف کاظم علی محمدی.
  - کتاب آشنایی با نظام تعلیم و تربیت حوزه‌های علمیه (میثاق طلبگی - دفتر سوم)؛ تألیف علی اصغر همتیان.
- ۸) تعیین اساتید اخلاق، اساتید کتب آموزشی دوره، مشاور ارشد، مشاوران و مسئولان گروه‌ها:
۱. اساتید اخلاق:

تعیین اساتید اخلاق با پیشنهاد مدیریت حوزه علمیه استان و تأیید ستاد انجام می‌شود.
  ۲. اساتید کتب آموزشی دوره:

شرایط اساتید:

    - ۱) برخوردار از صلاحیت‌های اخلاقی و تربیتی؛
    - ۲) توانمند در تدریس و کلاس داری کتب آموزشی دوره؛
    - ۳) آشنایی با مهارت‌های ارتباط مؤثر و مشاوره تحصیلی؛
    - ۴) گذراندن دوره توجیهی - آموزشی ابلاغی از سوی ستاد.
  ۳. مشاور ارشد:

مشاور ارشد توسط ستاد تعیین و به استان معرفی می‌شود.

شرح وظایف:

- ۱) حضور تمام وقت در دوره؛
- ۲) مصاحبه افراد و بررسی تست؛
- ۳) تکمیل بخش مربوط به دوره میثاق طلبگی (بخش تربیتی) در فرم مصاحبه (مشاوره)؛
- ۴) حضور در تیم ارزیابی نهایی؛
- ۵) برگزاری کارگاه سبک زندگی؛
- ۶) ارائه مشاوره به افراد ارجاع شده از سوی مسئول دوره، اساتید، مشاوران و مسئولان گروه‌ها؛
- ۷) ارجاع داوطلبانی که پذیرش آن‌ها مشروط به درمان می‌باشد به مرکز مشاوره استان یا مرکز مشاوره حوزه‌های علمیه جهت درمان و ارسال لیست این افراد به ستاد.

۴. مشاوران:

- ۱) متناسب با تعداد شرکت کنندگان دوره تعدادی از مشاوران استان جهت ارائه مشاوره فردی و همیاری مشاور ارشد به دوره دعوت می‌شوند.
- ۲) در صورتی که از مشاوران به عنوان مسئولان گروه‌ها استفاده می‌گردد، وظایف مسئول گروه نیز توسط ایشان انجام می‌شود.
- ه. مسئولان گروه‌ها (حلقات تربیتی): مسئولان گروه‌ها حتی الامکان از بین مشاوران استان انتخاب شوند.

شرایط مسئولان گروه‌ها:

- ۱) اتمام سطح ۲ حوزه؛
- ۲) متأهل؛
- ۳) ملبّس؛

- ۴) حضور تمام وقت در دوره؛
- ۵) توانمند در مدیریت و ارزیابی افراد گروه؛
- ۶) آشنا با اقتضائات مقاطع سنی مخاطبین (سیکل، دیپلم و بالاتر از دیپلم)؛
- ۷) توانمند در پاسخ‌گویی و یا ارجاع به موقع به مشاور ارشد؛
- ۸) متخلّق، خوش برخورد، بانشاط، خوش فکر، دارای آراستگی ظاهری، منظم، قانون مدار و دارای روحیه تربیتی و اجتماعی.
- تبصره: در صورت عدم امکان استفاده از طلاب با مدرک سطح دو، استفاده از طلاب با مدرک سطح یک با تأیید مدیر موزه استان بلا مانع می‌باشد.
- ۹) اخذ تست شخصیت از داوطلبان (در زمان مصاحبه پذیرش)
- ۱۰) اعلام برگزاری دوره به ستاد: پس از فراهم شدن مقدمات برگزاری دوره و نهایی شدن اساتید و...، نامه اعلام برگزاری، همراه با فرم شماره ۱ به معاونت تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه (ستاد) ارسال می‌شود.
- ۱۱) تنظیم جدول زمان بندی برنامه‌ها: جدول زمان بندی کلاس‌ها و دیگر برنامه‌های دوره و در صورت نیاز آیین نامه داخلی دوره را تنظیم و در مکان‌های مناسب نصب می‌گردد. هم‌چنین جدول زمان بندی مصاحبه داوطلبان (بررسی وضعیت شخصیتی و روان شناختی داوطلبان) توسط مشاور ارشد در عرض دیگر برنامه‌های دوره تنظیم شود.
- ۱۲) گروه بندی داوطلبان: داوطلبان با توجه به مقطع سنی، محل تولد، گرایش‌های شخصی و شخصیتی و... در گروه‌های ۱۰ الی ۱۵ نفره جهت حلقه‌های تربیتی تقسیم می‌شوند.
- ۱۳) جلسه توجیهی خانواده‌ها: با هدف آشنایی خانواده‌ها با حوزه علمیه و دوره میثاق تربیتی و تقویت نقش حمایتی و همراه سازی خانواده‌ها در محورهای اخلاقی، تربیتی و تحصیلی، جلسه توجیهی برای خانواده‌های داوطلبان، قبل یا حین دوره و در صورت عدم امکان، بعد از دوره برگزار می‌شود.

ب. اقدامات حین برگزاری دوره:

(۱) پذیرش داوطلبان:

در این مرحله مناسب است از داوطلبان در بهترین شکل ممکن استقبال شده و مسئولین دوره با خوش رویی و عبور دادن داوطلبان از زیر قرآن، فضایی معنوی و صمیمی را به نمایش بگذارند.

لازم است در زمان پذیرش، از تمامی داوطلبان رضایت نامه‌ای دال بر این که مسئولیت حضور در این دوره به عهده خود فرد می‌باشد، اخذ شود.

(۲) برگزاری جلسه افتتاحیه:

اجرای این برنامه‌ها در مراسم افتتاحیه پیشنهاد می‌شود:

• تلاوت قرآن؛

• بیان خیرمقدم، اهمیت، ضرورت و اهداف دوره توسط مدیر حوزه استان؛

• معرفی مدیر، عوامل اجرایی، مسئولان گروه‌ها و ارائه برنامه‌ها و اهمّ مقررات

دوره؛

• تعیین افراد هر حجره با پیشنهاد خود افراد.

(۳) اجرای برنامه‌های معنوی (نماز جماعت، تهجد، جلسات قرآن، محافل دعا و

مناجات و...):

• جهت برگزاری نماز جماعت اول وقت، پخش مناجات درسحر، تهجد و برگزاری

مراسم دعا در مدت زمان دوره برنامه‌ریزی مناسب انجام می‌شود.

(۴) برگزاری دروس اخلاق:

• لازم است به صورت روزانه به مدت ۳۰ دقیقه، به ارائه مطالب و مباحث اخلاقی

اختصاص داده شود.

• موضوعات دروس اخلاق متناسب با نیازها، اقتضائات و آسیب‌های منطقه تعیین

شود.

- یک جلسه از دروس اخلاق، به تبیین منشور اخلاقی پرداخته شود.
  - در صورت امکان استاد اخلاق، به صورت تمام وقت در دوره حضور داشته باشد.
- ۵) برگزاری کلاس‌ها:
- بر اساس جدول زمان بندی، سه متن زیر توسط اساتید تدریس می‌شود:
  - رسم طلبگی (دفتر اول): مدت زمان پیشنهادی برای ارائه مطالب این کتاب ۱۵ ساعت می‌باشد.
  - اخلاق و آداب طلبگی (دفتر دوم): مدت زمان پیشنهادی برای ارائه مطالب این کتاب ۱۰ ساعت می‌باشد.
  - آشنایی با نظام تعلیم و تربیت حوزه‌های علمیه (دفتر سوم): مدت زمان پیشنهادی برای ارائه مطالب این کتاب ۵ ساعت می‌باشد.
- تذکره:** در صورت امکان جلسه هماهنگی بین اساتید جهت تعیین میزان ورود به محورها و موضوعات تعیین شده در کتب تشکیل شود تا برای ارائه مطالب خود مرزبندی‌های بهتری را داشته باشند و از ارائه مطالب تکراری پرهیز نمایند.
- ۶) برگزاری کارگاه سبک زندگی اسلامی: این کارگاه در موضوعات مدیریت زمان، تنظیم خواب، تحرک و ورزش توسط مشاور ارشد برگزار می‌شود. زمان مورد نیاز برای این برنامه ۳ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای می‌باشد.
  - ۷) برگزاری جلسات حلقه‌های تربیتی (بر اساس شرح وظایف مسئولان گروه‌ها)
  - ۸) بررسی وضعیت شخصیتی و روان‌شناختی داوطلبان:
- توسط مشاور ارشد جهت تمامی داوطلبان به صورت فرد فرد در مدت زمان دوره - طبق جدول زمان بندی که در عرض دیگر برنامه‌های دوره تنظیم شده - انجام می‌شود.
- ۹) انجام برنامه‌های ورزشی و گروهی:
- یکی از بسترهای بروز و ظهور خلیات فردی، شرکت در برنامه‌ها و فعالیت‌های گروهی و ورزشی است. در این برنامه علاوه بر ایجاد تنوع در دوره، رفتارهای

فردی و شیوه ابراز خلیات (عصبانیت، بد زبانی و...) می‌تواند فرآیند شناسایی و ارزیابی داوطلبان را تسریع نماید.

۱۰) ارزیابی اخلاق و آداب داوطلبان:

توسط مسئولان گروه‌ها (حلقات تربیتی) و بر اساس شرح وظایف مسئولان گروه‌ها در مدت زمان برگزاری دوره انجام می‌شود و نتیجه آن در فرم شماره ۲ ثبت می‌گردد.

۱۱) ارائه مشاوره فردی به داوطلبان:

مشاورانی در این دوره‌ها جهت راهنمایی داوطلبان در انتخاب مسیر صحیح، حضور داشته باشند و موارد خاص را به مشاور ارشد ارجاع دهند.

۱۲) زیارت قبور امام زادگان، علما و شهدا (در صورت امکان):

یکی از برنامه‌های مفید که می‌تواند روح کلی و حاکم بردوره را تحت تأثیر خود قرار دهد، حضور دسته جمعی داوطلبان در حرم‌های امام زادگان و مزار علما و شهداست. این برنامه در تقویت روحیه معنوی و انگیزه افراد مؤثر می‌باشد.

۱۳) تحلیل مسائل روز با رویکرد دشمن‌شناسی:

در مدت زمان برگزاری دوره، یک جلسه به مدت حداکثر ۹۰ دقیقه جهت آشنایی داوطلبان با اوضاع جهان اسلام و کشور و تحلیل مسائل روز برگزار می‌شود. لازم است جهت دعوت از اساتید این جلسات با دفتر سیاسی و اجتماعی حوزه‌های علمیه هماهنگی لازم صورت پذیرد.

۱۴) برگزاری اردوی یک روزه (در صورت امکان):

در صورتی که شرایط برگزاری اردوی یک روزه در استان وجود دارد می‌توان از این ظرفیت جهت شناخت و ارزیابی بهتر داوطلبان، با همراهی تمام مسئولین دوره بهره برد تا در ضمن رصد نهایی بعضی از زوایای پنهان شخصیت داوطلبان، خاطره خوشی از انتهای دوره در ذائقه آن‌ها ایجاد شود.

۱۵) ضبط تمامی برنامه‌ها (دروس اخلاق، کلاس‌ها، کارگاه‌ها و ...) و ارائه به ستاد جهت ارزیابی.

۱۶) جمع‌آوری فرم شماره ۲ که توسط مسئولان گروه‌ها تکمیل می‌شود.

۱۷) جمع‌آوری فرم شماره ۳ که توسط شرکت‌کنندگان در دوره تکمیل می‌شود.

۱۸) برگزاری مراسم اختتامیه دوره و قرائت میثاق نامه به صورت دسته جمعی.

متن میثاق نامه طلبگی (بخش تربیتی)

بسم الله الرحمن الرحيم

اکنون که در پرتو الطاف بی‌کران الهی و همراه با عشق و آگاهی و انگیزه، به محیط مبارک حوزه علمیه قدم می‌گذارم و به شاگردی مکتب امام صادق (علیه السلام) و سربازی حضرت ولی عصر (ارواحنا فداه) مفتخر می‌شوم، با نیتی خالص و تصمیمی راسخ در پیشگاه پروردگار متعال عهد می‌بندم: تا حد توان، همیشه، همه حال و در همه جا خداوند سميع و بصیر را ناظر بر افکار و اعمالم بدانم و در دام غفلت و دوری از یاد خداوند گرفتار نگردم.

ارزش‌ها و منش‌های این مکتب نورانی را بشناسم و پاسدار حرمت‌ها و حریم‌های آن باشم.

درفراگیری علوم و معارف الهی و اخلاق و معنویت، منظم و خستگی ناپذیر باشم و در ترویج و تبلیغ خالصانه آن بکوشم.

همواره در عبادت و بندگی، تهجد و سحرخیزی، توسل به ساحت مقدس معصومین (علیهم السلام) خصوصاً

امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و خدمت خالصانه به مردم کوشا باشم.

با روحیه‌ای جهادی و انقلابی ارزش‌های انقلاب و آرمان‌های شهدا دفاع نمایم.

ج. اقدامات بعد از برگزاری دوره:

۱) بایگانی فرم‌های شماره ۲ داوطلبان (فرم ارزیابی آداب و اخلاق) در امور صیانتی استان؛

۲) جمع‌بندی فرم‌های شماره ۳ (فرم نظرسنجی شرکت کنندگان) و ارسال نتایج آن به معاونت تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه (ستاد)؛

۳) تکمیل فرم‌های شماره ۴ داوطلبان توسط معاون تهذیب استان با همفکری مشاور ارشد و مسئولان گروه‌ها و ارسال تصویر آن به معاونت تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه (ستاد) و بایگانی اصل آن در پرونده افراد در امور صیانتی استان؛

۴) تأیید میثاق تربیتی افراد واجد صلاحیت ورود به حوزه علمیه، در سامانه پیشخوان حوزه؛

۵) برگزاری جلسه (حضور یا غیرحضور) مشاور ارشد با مدیر مدرسه جهت ارائه ویژگی‌های شخصیتی و توانمندی‌های افراد معرفی شده به مدرسه در راستای برنامه‌ریزی جهت موفقیت بیشتر؛

تهیه گزارش کامل از دوره و ارسال آن به معاونت تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه (ستاد).

بسمه تعالی

فرم مشخصات دوره میثاق طلبگی (بخش تربیتی)

سال تحصیلی: ..... مدیریت حوزه علمیه استان: .....

تاریخ برگزاری:		نام مدیر اجرایی دوره:		تلفن همراه:	
آدرس مکان برگزاری:					
تعداد کل داوطلبان:		تعداد داوطلبان سیکل:		تعداد داوطلبان بالاتر از دیپلم:	
مشخصات اساتید اخلاق و اساتید کتب آموزشی دوره					
اخلاق	نام و نام خانوادگی:	تحصیلات:	شماره پرونده:	ت.ت:	تلفن همراه:
	سوابق و اشتغالات:				
اساتید کتب	نام و نام خانوادگی:	تحصیلات:	شماره پرونده:	ت.ت:	تلفن همراه:
	سوابق و اشتغالات:				
	نام و نام خانوادگی:	تحصیلات:	شماره پرونده:	ت.ت:	تلفن همراه:
سوابق و اشتغالات:					

بسمه تعالی

فرم ارزیابی آداب و اخلاق شرکت کنندگان در دوره میثاق طلبگی (بخش

تربیتی)

سال تحصیلی: ..... مدیریت حوزه علمیه استان: .....

مشخصات		
نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	تاریخ تولد:
صادره:	کد ملی:	کد داوطلب:
بلند مدت ☐ سفیران هدایت ☐		مقطع تحصیلی: سیکل ☐ دیپلم ☐ بالاتر از دیپلم ☐

محورهای کلی ارزیابی					موارد ارزیابی	نیاز به بررسی بیشتر	ضعیف	متوسط	خوب	عالی
انگیزه و علاقه مندی ☐ عالی ☐ خوب ☐ متوسط ☐ ضعیف نیاز به بررسی ☐ بیشتر					هدفمندی، آینده نگری و برنامه ریزی جهت نیل به آن*					
					مشارکت در فعالیت‌های گروهی (ورزشی و فرهنگی و...)					
					حضور فعال و پویا در مجالس دعا و نیایش عمومی					
					تصور صحیح از طلبگی و انگیزه تحصیل در حوزه علمیه					
					توجه، تمرکز و دقت در امور					
					توجه به قوانین و توصیه‌ها در طول دوره					
					نشاط، سرزندگی، شادابی و آرامش					
					روحیه علمی و علاقمندی به مطالعه					
وظیفه شناسی ☐ عالی ☐ خوب ☐ متوسط ☐ ضعیف نیاز به بررسی ☐ بیشتر					نظم‌پذیری در امور و توجه به انضباط فردی و اهتمام به آن*					
					مشورت‌گرایی (عدم خود محوری)					
					تعهدات فردی، وظیفه‌شناسی و مسئولیت‌پذیری*					
					رعایت آداب فردی (علم‌آموزی، غذا خوردن، نظافت، تفریح، خوابیدن و...)					

محورهای کلی ارزیابی					موارد ارزیابی				
نیاز به بررسی بیشتر	ضعیف	متوسط	خوب	عالی					
					نقدپذیری				
					مدارا، سازش و انعطاف‌پذیری در تعامل با افراد*				
					کنترل خشم*				
					تواضع و احترام به دیگران				
					دلسوزی و اهتمام نسبت به امور دیگران				
					حسن ظن				
					میزان و شیوه انتقاد کردن				
					اهتمام به نماز اول وقت و جماعت*				
					میزان درک و فهم، توانایی تجزیه و تحلیل و تیزبینی*				
					حیا و نجابت در گفتار و رفتار*				
					صبر و تحمل در برابر کمبودها و کاستی‌ها				
					اعتدال در برقراری ارتباط (عدم وابستگی و دوستی‌های افراطی)*				

یادآوری:

۱) موارد ارزیابی در ردیف "موارد کلی" بنا بر برداشت مسئول گروه، در سه محور "انگیزه و علاقه‌مندی"، "وظیفه‌شناسی" و "سازگاری"، مورد استفاده قرار گیرد.

۲) در احراز موارد ستاره‌دار «*» دقت و توجه بیشتری شود.

پیوست ۶: نحوه برگزاری دوره «میثاق آموزشی» به صورت مستقل

مقدمه:

مدارسی که براساس ضرورت و مجوز شورای آموزش استان، درخواست برگزاری دوره «میثاق آموزشی» را به صورت مستقل دارند، می‌توانند دوره مذکور را مطابق این دستورالعمل اجرا نمایند:

ماده ۱: ارکان اجرایی دوره

۱) مدیریت استان؛

۲) مدیریت مدرسه؛

۳) استاد.

تبصره: کلیه امور اجرایی دوره، با محوریت مدیریت موزه علمیه هر استان و توسط مدرسه انجام می‌گیرد.

ماده ۲: زمان برگزاری دوره «میثاق طلبگی» با محتوای آموزشی-تهدیبی پس از قبولی افراد در مصاحبه و پیش از آغاز سال تحصیلی است.

ماده ۳: طول دوره «میثاق آموزشی» حداقل ۲۰ و حداکثر ۴۵ روز می‌باشد و با توجه به شرایط خاص هر منطقه با هماهنگی مدیریت استان توسط مدرسه برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود.

تبصره: حضور در این مرحله، برای کسانی که دوره «میثاق تربیتی» را نگذرانده‌اند، با مجوز معاونت تهذیب استان، بلامانع می‌باشد.

ماده ۴: در صورت برگزاری دوره «میثاق آموزشی» به صورت مستقل، آغاز سال تحصیلی برای تمام طلاب جدیدالورود از اول مهرماه می‌باشد.

تبصره: مدارس می‌توانند با هماهنگی مدیریت استان دروس نیم‌سال اول سال تحصیلی را بلافاصله پس از دوره «میثاق آموزشی» و پیش از اول مهر آغاز کنند که دستورالعمل اجرایی آن در ابتدای همین آیین‌نامه آمده است.

ماده ۵: مدیریت استان می‌تواند این دوره را به صورت متمرکز (استانی یا مجموعه چند مدرسه) یا مدرسه‌ای برگزار نماید.

ماده ۶: ملاک قبولی و اخذ امتیاز لازم از این دوره، کسب نمره قبولی از عناوین درسی ذیل و کسب حداقل معدل ۱۴ از کلیه دروس نیم سال اول خواهد بود.
تبصره: افزایش سایر عناوین درسی نیم سال اول به جداول ذیل، با تأیید گروه علمی- تربیتی مدرسه بلامانع می باشد.

ماده ۷: جدول درسی دوره «میثاق آموزشی» به صورت مستقل، به شرح ذیل می باشد:

کد درس	عنوان درس	نوع درس	ساعات	
			نظری	عملی
۱۱۰۱۰۴	احکام ^(۱)	نظری	۳۶	۰
۱۱۰۱۰۳	تجوید (روانخوانی) ^(۲)	نظری- عملی	۲۰	۲۰
جمع ساعات			۵۶	۲۰
جمع			۳۶	۴۰

ماده ۸: کلیه سؤال های امتحانی این دوره اعم از اصلی و تجدیدی، از سوی اساتید مدرّس همان دوره به صورت کتبی طرح می گردد.

تبصره: ده نمره از درس تجوید، به ارزیابی عملی (روان خوانی تجوید و صّمت قرائت نماز تعلق می گیرد).

ماده ۹: نمره قبولی در همه درس های دوره، ۱۲ می باشد.

ماده ۱۰: کسی که در دوره «میثاق آموزشی» نمره قبولی درسی را کسب نکند، دو هفته فرصت دارد تا در امتحان مجدد همان درس شرکت نماید و چنانچه در امتحان مجدد نیز نمره قبولی را اخذ نکند، پذیرش او منتفی خواهد شد.

ماده ۱۱: دریافت کد تحصیلی رسمی و تثبیت پذیرش داوطلب، پس از اخذ امتیازات لازم از شاخصه های تهذیبی آموزشی و اعلام نظر مساعد مرکز امور صیانتی، مطابق آیین نامه های مربوطه صورت می گیرد.

۱. درس اول تا پانزده از کتاب درسنامه فقه (درسنامه فقه، فلاح زاده، نشر مرکز مدیریت حوزه های علمیه، ۱۳۹۶، کد کتاب ۱/۲۵۱۱/۳) تدریس می شود.

۲. برای این درس، کتاب آموزش قرائت قرآن کریم ۱ (آموزش قرائت قرآن، شهیدی پور و قاسمی، نشر مرکز مدیریت حوزه های علمیه، ۱۳۹۶، کد کتاب ۱/۱۸۱۱/۳) تدریس می شود. ضمناً ۱۰ ساعت از ساعات این درس به کار عملی در خصوص تصحیح قرائت نماز، اختصاص می یابد.

پیوست ۷: شورای تخصصی آموزش استان

مقدمه

به منظور استفاده از ظرفیت‌های کارشناسی و تخصصی در حوزه آموزش، ایجاد هماهنگی و انسجام مدیریتی، تسریع در بررسی و رفع مسائل آموزشی در سطح مدیریت استان و تصویب طرح‌ها و آیین‌نامه‌ها، آیین‌نامه شورای آموزش استان که به اختصار «شورا» نامیده می‌شود، به شرح ذیل تدوین شده است.

ماده ۱: این شورا به استناد بند ۲۱ مصوبه ۸۱۳ شورای عالی حوزه‌های علمیه تشکیل می‌گردد.

ماده ۲: اهداف

- ۱) ارتقای سطح نظام کارشناسی و تصمیم‌گیری در امور آموزشی استان؛
- ۲) ایجاد انسجام و هماهنگی میان بخش‌های آموزشی در مدیریت استان و مدارس استان در امور آموزشی.

ماده ۳: وظایف شورا

- ۱) پیشنهاد سیاست‌ها، طرح‌ها و برنامه‌های راهبردی بلند مدت، میان مدت و سالانه در سطح استان؛
- ۲) بررسی طرح‌ها و برنامه‌های آموزشی خاص مدارس یا کلان در سطح استان و توسعه آن‌ها؛
- ۳) برنامه‌ریزی اجرایی برای اجرای کردن شاخص‌ها و معیارها و استانداردهای ابلاغی در عرصه‌های تخصصی آموزشی و ارزیابی مستمر آن‌ها؛
- ۴) تصویب دستورالعمل‌های اجرایی در سطح استان؛
- ۵) بررسی درخواست‌های مربوط به تأسیس، توسعه و انحلال واحدهای آموزشی استان^(۱)؛
- ۶) بررسی گزارش‌های نظارتی و ارزیابی در حوزه آموزشی و اتخاذ تصمیم مناسب؛

۱. مصوبات مربوط به این بند باید به تصویب مراجع قانونی بالاتر مانند شورای گسترش و ... برسد.

۷) بررسی و تصویب آیین نامه ها و ضوابط آموزشی و پیشنهاد آن به معاونت آموزش حوزه های علمیه؛

۸) تعیین سیاست ها و تصویب سقف و سهمیه پذیرش داوطلبان تحصیل در واحدهای آموزشی استان؛

۹) بررسی مسائل و مشکلات آموزشی مدارس، اساتید و طلاب و ارائه راهکارهای مناسب.

ماده ۴: ترکیب شورا^(۱)

۱) مدیر حوزه علمیه استان (رئیس)؛

۲) معاون آموزش مدیریت استانی (دبیر و نایب رئیس)؛

۳) معاون پژوهش مدیریت استانی؛

۴) سه نفر از مدیران مدارس استان در مقاطع مختلف، به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال؛

۵) دو نفر از اساتید سطوح عالی استان به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال؛

۶) دو نفر از اساتید سطح یک استان به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال.

تبصره ۱: شرکت سایر اعضای شورای معاونین مدیریت استانی با حق رأی بلامانع می باشد.

تبصره ۲: دعوت از کارشناسان و صاحب نظران بدون حق رأی با تشفیم رئیس یا دبیر شورا

بلامانع است.

۱. اعضای شورای مدارس حوزه علمیه قم عبارتند از:

سطح یک: مدیر دفتر هماهنگی امور مدارس حوزه علمیه قم (به عنوان رئیس)، نمایندگان معاونت های ستادی آموزش، پژوهش، تهذیب و تبلیغ، نماینده مرکز امور صیانتی ستاد، سه نفر از مدیران مدارس قم به تفکیک مقاطع و به انتخاب رئیس شورا، دو نفر از اساتید سطح یک به انتخاب رئیس شورا.

سطوح عالی: مسئول امور سطوح عالی حوزه علمیه قم (به عنوان رئیس)، نمایندگان معاونت های ستادی آموزش، پژوهش، تهذیب و تبلیغ، نماینده مرکز امور صیانتی ستاد، معاون آموزش امور سطوح عالی، چهار نفر از اساتید سطوح عالی قم به انتخاب رئیس شورا.

تبصره ۳: دستورجلسات و مصوبات شورای آموزشی استان برای تمام اعضا ارسال می‌گردد.

ماده ۵: وظایف و اختیارات رئیس شورا

- ۱) ریاست و اداره جلسات؛
- ۲) تأیید دستورجلسات؛
- ۳) تأیید اعضای حقیقی شورا؛
- ۴) تأیید نهایی مصوبات شورا.

ماده ۶: وظایف و اختیارات دبیرشورا

- ۱) پیشنهاد دستورجلسات به رئیس شورا؛
- ۲) پیشنهاد تقویم جلسات سالانه به شورا؛
- ۳) دعوت از اعضای شورا؛

۴) تنظیم تصمیمات و مصوبات شورا؛

۵) ارسال مصوبات شورا به واحدهای ذی ربط جهت اجرا پس از تأیید و ابلاغ مدیر حوزه علمیه استان؛

۶) پیگیری اجرای مصوبات شورا و ارائه گزارش فصلی و سالانه به رئیس شورا؛

۷) پیشنهاد اعضای حقیقی شورا به رئیس شورا.

ماده ۷: برگزاری جلسات شورا

۱) جلسات شورا با حضور حداقل نیمی از اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات با رأی اکثریت حاضرین در جلسه، مصوب محسوب شده و در صورت تساوی آراء، پیشنهاد موافق با نظر رئیس شورا مصوب محسوب می‌شود.

۲) جلسات شورا به صورت ماهانه برگزار می‌گردد و در صورت ضرورت به تشخیص رئیس یا دبیرشورا، جلسات فوق العاده تشکیل خواهد شد.

۳) مصوبات شورا در حوزه وظایف مدیریت استان و ابلاغ مدیر حوزه علمیه

استان لازم‌الاجرا خواهند بود و در مواردی که نیاز به تأیید مراجع بالاتر می‌باشد، مصوبات و تصمیمات به آن مرجع ارسال خواهد شد.

۴) دعوت‌نامه تشکیل جلسات و مصوبات شورا به اعضای شورای معاونین مدیریت استان ارسال می‌گردد.

پیوست ۸: تقویم تحصیلی

مقدمه

پیرو مصوبه شورای عالی حوزه‌های علمیه در خصوص لزوم اصلاح تقویم تحصیلی و تأکید شورای تخصصی آموزش، معاونت آموزش حوزه‌های علمیه پس از مشورت با کارشناسان، «تقویم تحصیلی حوزه‌های علمیه» را مورد بازبینی قرار داد.

در این طرح علاوه بر حفظ و تقویت شاخص‌های عمومی در برنامه‌ریزی آموزشی، ملاحظات و سیاست‌های ذیل مد نظر قرار گرفته است:

۱) توجه به جایگاه محوری متن در فرآیند تحصیلی؛ در حوزه‌های علمیه همواره، متون محور آموزش بوده‌اند و در فرآیند آموزشی در کنار علم آموزی، تحلیل محتوا و تطبیق آن‌ها بر متن یک اصل بوده است. هم اکنون نیز در بخش مهمی از دروس این سنت حفظ شده و تدریس متن، تطبیق و تحلیل آن از سوی استاد و اهتمام طلبه به فراگیری آن‌ها در فرآیند آموزشی لازم شمرده می‌شود. از همین رو توجه به این نکته در برنامه‌ریزی و طراحی تقویم تحصیلی و فراهم آوردن قابلیت تطبیق و تحلیل متنی با در اختیار قرار گرفتن زمان مناسب لازم می‌نماید.

۲. اختصاص یافتن ساعات درسی به اندازه مورد نیاز؛ در کنار نکته فوق، توجه به مسائلی مانند شرایط یادگیری، روش‌های تدریس، ویژگی‌های خاص منطقه‌ای، مدارس و... انعطاف‌پذیری حجم ساعات درسی را طلب می‌کند. برای مثال درسی که ارزش ساعتی آن ۸۰ ساعت است ممکن است با توجه به شرایط ایام تحصیلی یا شرایط یادگیری طلاب و یا ویژگی‌های استاد، نیاز به اختصاص مقدار ساعات کمتر و یا بیشتری در طول سال تحصیلی داشته باشد، هر چند التزام به یک ارزش ساعتی ثابت به عنوان ملاک محاسبه رشد تحصیلی و ارزیابی وضعیت علمی لازم است. از همین رو در طراحی تقویم تحصیلی امکان انعطاف در ساعات مورد

نیاز برای تدریس و یادگیری دروس با قابلیت کاستن یا افزایش ساعات مورد نیاز تدریس، مورد توجه بوده است.

۳. قابلیت تناسب ایام تحصیلی و درسی با رسالت‌های حوزوی و مناسبت‌های خاص مورد اهتمام حوزویان؛ از جمله مهم‌ترین رسالت‌های حوزویان، توجه به تبلیغ معارف دین، خصوصاً در ایام خاص تبلیغی می‌باشد. هم‌چنین پاسداشت مقام و منزلت ائمه اطهار علیهم‌السلام و برخی از مناسب‌های ملی، از جمله موارد مورد تأکید در حوزه‌های علمیه می‌باشد.

متناسب‌سازی ایام تحصیلی با این مسئله از یک سو و توجه به توسعه نیافتن تعطیلات به منظور عدم اختلال در برنامه‌های آموزشی از سویی دیگر ضروری است.

۴. انطباق ایام تحصیلی با شرایط بومی جغرافیایی، اجتماعی و ... مدارس علمیه در هر منطقه؛ توجه به وضعیت آب و هوایی، کیفیت و کمیت امکانات مدارس علمیه، مناطق زندگی طلاب و دوری از محل سکونت آن‌ها و نکاتی از این دست در طراحی «تقویم تحصیلی» اجتناب ناپذیر است.

به عنوان نمونه در برخی از مناطق کشور در کلیه ایام سال، امکان برگزاری کلاس‌های درسی وجود دارد ولی در برخی از مناطق امکان برگزاری کلاس‌های درسی حتی به شکل متداول نیز یا وجود ندارد و یا به سختی امکان پذیر می‌باشد.

لحاظ این شرایط در طراحی تقویم تحصیلی و دستورالعمل‌های مربوطه، مدنظر قرار گرفته است.

۵. قابلیت انعطاف‌پذیری براساس شیوه‌ها و روش‌های آموزشی؛ طراحی تقویم تحصیلی بدون در نظر گرفتن روش‌های آموزشی و شیوه‌های تدریس امری ناممکن است. تنوع در روش‌های تدریس، میزان استفاده از ابزارهای آموزشی، نحوه بکارگیری طلاب در فرآیند یادگیری و آموزش دهی و ... می‌تواند در تعیین زمان، طراحی ایام

درسی و... تأثیر بسزایی داشته باشد. چه بسا استفاده از برخی از شیوه‌های آموزشی منجر به توسعه و یا تقلیل در زمان آموزش و ساعات اختصاص یافته به دروس شود که این تقویم، قابلیت این بهره‌گیری را فراهم می‌آورد.

۶. اهتمام به اجرایی کردن واقعی آیین‌نامه‌های آموزشی؛ برخی از مفاد و مواد آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های آموزشی، در زمان اجرا، بعضاً مغفول مانده و به تدریج فراموش شده است و برخی نیز به شکل مناسبی اجرا نمی‌شود. برای مثال در مصوبه ۲۰۸ شورای عالی در خصوص برگزاری دروس سطح حوزه علمیه قم در روزهای پنجشنبه تأکید شده است ولی به صورت کامل به اجرا در نمی‌آید.

بنابراین با توجه به این نکته می‌توان به اهمیت اجرایی کردن واقعی آیین‌نامه‌های آموزشی و تأثیر آن در ارزیابی و برنامه‌ریزی پی برد.

۷. استفاده از ظرفیت‌های آموزشی تمام ایام سال؛ تأکید و سنت حوزه‌های علمیه بر بهره‌گیری از تمام روزهایی است که امکان آموزش در آن فراهم باشد؛ هرچند که برخی از طلاب در راستای سایر مأموریت‌ها یا بر اساس نیازها و یا ضرورت، امکان تحصیل و تدریس در همه ایام را نداشته باشند. از همین رو در طراحی تقویم تحصیلی به این نکته توجه شده که طلاب دارای شرایط بتوانند به صورت رسمی در مناسبت‌هایی همچون تابستان، ایام تبلیغی و مانند اینها به فعالیت‌های علمی و آموزشی خود ادامه دهند.

لذا با توجه به نکات فوق، معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، به منظور تسهیل در اجرایی کردن طرح مذکور، دستورالعمل «تقویم تحصیلی حوزه‌های علمیه» را با ملاک و محور قرار دادن مصوبات ۲۰۸ و ۸۹۶ شورای عالی، تنظیم و پس از تصویب در شورای تخصصی آموزش، به شرح ذیل ابلاغ می‌نماید.

آیین‌نامه تقویم آموزشی

ماده ۱: ایام تحصیلی و درسی حوزه‌های علمیه در هر سال تحصیلی در دو بخش اصلی

و اختیاری قابل برنامه‌ریزی است که بخش اصلی آن شامل دو نیم‌سال بوده و از اول شهریور ماه هر سال تا پانزدهم تیر ماه سال بعد و بخش اختیاری آن نیز که با عنوان دوره آموزشی تابستانی می‌باشد، از ۱۶ تیر ماه تا ۳۱ مرداد ماه قابل برنامه‌ریزی می‌باشد.

ماده ۲: برنامه‌ریزی و تدوین جزئیات تقویم تحصیلی در مواردی مانند شروع سال تحصیلی، ایام امتحانی، پایان هر نیم‌سال، با رعایت ضوابط ابلاغی، بر عهده مدارس علمیه می‌باشد.

ماده ۳: تقویم تحصیلی پس از تنظیم توسط مدیریت مدرسه، باید به تصویب شورای مدرسه برسد و پس از تأیید مدیریت حوزه علمیه استان لازم‌الاجرا می‌باشد. تبصره ۱: عدم پاسفگویی مدیریت موزه علمیه استان در مدت مداکثر دو هفته، به منزله تأیید تقویم پیشنهادی مدرسه می‌باشد.

تبصره ۲: مدارس علمیه مداکثر تا دو هفته قبل از شروع سال تحصیلی، موظف به اعلام تقویم آموزشی نیم‌سال اول و دوم سال تحصیلی خود به مدیریت استان هستند^(۱).

ماده ۴: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و مدیریت‌های استانی می‌توانند در آغاز هر سال تحصیلی، یک روز معین را به صورت نمادین برای آغاز سال تحصیلی انتخاب نموده و نسبت به برگزاری مراسم افتتاحیه و آغاز سال تحصیلی در آن روز اقدام نمایند که تطابق آغاز دروس مدارس با این روز الزامی نمی‌باشد.

الف) ایام تعطیلی در سال تحصیلی؛

ماده ۵: دروس رسمی در مناسبت‌های ذکر شده در ماده‌های ۶، ۷، ۸، ۱۰ و ۱۱ تعطیل می‌باشد.

۱. در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ مدارس حداکثر تا دو هفته بعد از شروع سال تحصیلی نیز مجاز به ارسال تقویم تحصیلی به مدیریت حوزه علمیه استان جهت تصویب خواهی هستند.

تبصره ۱: برگزاری مراسم‌های مذهبی و فرهنگی در مناسبت‌های مذکور توسط مدارس علمیه در این ایام بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: مدارس علمیه می‌توانند در سایر مناسبت‌های مذهبی و یا ملی، ضمن برگزاری دروس، ساعتی از روز را به برگزاری مراسم بزرگداشتی متناسب با آن روز اختصاص دهند.

ماده ۶: ایام تعیین شده در جدول ذیل به عنوان ایام تعطیلی دروس حوزه‌های علمیه می‌باشد:

ردیف	روز	مناسبت	تعداد روز
۱	۹ محرم	تاسوعای حسینی	۱
۲	۱۰ محرم	عاشورای حسینی	۱
۳	۲۰ صفر	اربعین حسینی	۱
۴	۲۸ صفر	رحلت حضرت رسول ﷺ و شهادت امام حسن مجتبیٰ (ع)	۱
۵	آخرین روز صفر	شهادت امام رضا (ع)	۱
۶	۸ ربیع الاول	شهادت امام حسن عسکری (ع)	۱
۷	۱۷ ربیع الاول	میلااد حضرت رسول ﷺ و امام جعفر صادق (ع)	۱
۸	۳ جمادی الثانی	شهادت حضرت زهرا (ع)	۱
۹	۱۳ رجب	میلااد امیرالمومنین (ع)	۱
۱۰	۲۷ رجب	مبعث پیامبر اعظم (ص)	۱
۱۱	۱۵ شعبان	میلااد امام عصر (ع)	۱
۱۲	۲۱ رمضان	شهادت امام علی (ع)	۱
۱۳	۱ و ۲ شوال	عید فطر	۲
۱۴	۲۵ شوال	شهادت امام صادق (ع)	۱
۱۵	۱۰ ذی‌الحجه	عید قربان	۱
۱۶	۱۸ ذی‌الحجه	عید غدیر	۱
۱۷	۱ تا ۴ فروردین	ایام نوروز	۴
۱۸	۱۲ فروردین	روز جمهوری اسلامی	۱
۱۹	۱۴ خرداد	رحلت حضرت امام خمینی (ع)	۱
۲۰	۱۵ خرداد	سالروز قیام ۱۵ خرداد	۱
۲۱	۲۲ بهمن	روز پیروزی انقلاب اسلامی	۱
۲۵	جمع		

ماده ۷: دروس سطوح عالی و خارج علاوه بر ایام ذکر شده در ماده ۶، در مناسبت‌های ذیل نیز برگزار نمی‌گردد:

ردیف	روز	مناسبت	تعداد روز
۱	آخر ذی القعدة	شهادت امام جواد (ع)	۱
۲	۷ ذی الحجة	شهادت امام باقر (ع)	۱
۳	۲۵ محرم	شهادت امام سجاد (ع)	۱
۴	۷ صفر	شهادت امام حسن مجتبی (ع)	۱
۵	۱۳ جمادی الاول	شهادت حضرت زهرا (س)	۱
۶	۳ رجب	شهادت امام هادی (ع)	۱
۷	۲۵ رجب	شهادت امام کاظم (ع)	۱
۸	۳ شعبان	ميلاد امام حسين (ع)	۱
جمع			۸

ماده ۸: دروس سطوح عالی و خارج حوزه‌های علمیه در ایام تبلیغی برای طلاب و اساتید طبق جدول ذیل، تعطیل می‌باشد.

ردیف	موضوع	زمان	تعداد روز
۱	ایام تبلیغی ماه محرم	از ۲۸ ذی‌الحجة تا ۱۳ محرم	۱۵
۲	ایام تبلیغی ماه صفر	از ۱۶ صفر تا دوم ربیع‌الاول	۱۶
۳	ایام تبلیغی فاطمیّه اول ^(۱)	۱۳ تا ۱۵ جمادی‌الاول	۳
۴	ایام تبلیغی فاطمیّه دوم	اول تا سوم جمادی‌الثانی	۳
۵	ایام تبلیغی ماه رمضان	از ۲۸ شعبان تا دوم شوال	۳۴
جمع			۷۱

تبصره: برگزاری دروس در ایام تبلیغی برای طلاب متقاضی بلا مانع می‌باشد.

۱. با نظر شورای آموزش استان، در صورت اعزام طلاب سطوح عالی و سفیران هدایت برای تبلیغ، غیبت آن‌ها در

تبصره ۲: تعطیلی دروس سطح یک در ایام تبلیغی، مجاز نمی‌باشد.

ماده ۹: دروس برنامه آموزشی مدارس سفیران هدایت (بجز طلاب سال اول تحصیلی) در ایام تبلیغی محرم و ایام فاطمیه اول و دوم برگزار نمی‌گردد و در این ایام طلاب شاغل به تحصیل در این برنامه می‌توانند جهت اعزام به تبلیغ، اقدام نمایند.

تبصره: آیین‌نامه طراحی تقویم تمصیلی برنامه آموزشی مدارس سفیران هدایت بجز موارد فوق، تابع آیین‌نامه سطح یک می‌باشد.

ماده ۱۰: تعطیلات تابستانی دروس حوزه‌های علمیه از ۱۶ تیرماه تا ۳۱ مرداد ماه هر سال می‌باشد و در این ایام مدارس و مدیریت‌های استانی می‌توانند به اجرای دوره آموزشی تابستانی اقدام نمایند.

ماده ۱۱: هرگونه تغییر در جداول مذکور، مجاز نمی‌باشد.

ب) روزهای مجاز به برگزاری دروس رسمی در سال تحصیلی؛

ماده ۱۲: حداقل تعداد ایام درسی در سطوح و مقاطع مختلف آموزشی و همچنین برنامه‌های آموزشی مختلف، مطابق آیین‌نامه‌های آموزشی و ضوابط ابلاغی، بر اساس جدول ذیل می‌باشد:

ردیف	مقطع تحصیلی	نیم‌سال اول		نیم‌سال دوم		جمع
		ایام امتحانی	ایام درسی	ایام امتحانی	ایام درسی	
۱	سطح یک	۷	۸۵	۷	۸۵	۱۸۴ روز
۲	سطوح عالی	۵	۷۰	۵	۷۰	۱۵۰ روز
۳	دروس خارج	۱۳۰ تا ۱۵۰ روز				

تبصره: لازم است در بانمایی ایام برگزاری دروس، به گونه‌ای عمل شود که ایام درسی از حداقل ذکر شده در جدول فوق، کمتر نشود.

دروس، امتحانات و... در روزهای دوازدهم جمادی‌الاول و چهارم جمادی‌الثانی، مجاز بوده و تأثیری در محاسبه غیبت‌ها نخواهد داشت.

ماده ۱۳: ایام درسی با رعایت مقدار حداقلی ذکر شده در ماده ۱۲، توسط مدارس علمیه و در بازه زمانی از اول شهریور ماه تا پانزدهم تیر ماه سال بعد، مشخص می‌گردد که پس از تأیید مدیریت حوزه علمیه استان، رعایت آن الزامی است.

ماده ۱۴: ضوابط مربوط به نظام آموزشی، ساعات برگزاری دروس، جدول برنامه‌ریزی دروس، افزایش و یا کاهش ساعات درسی و ... مطابق آیین‌نامه آموزشی می‌باشد.

ماده ۱۵: برگزاری دروس در روزهای پنجشنبه برای همه سطوح و مقاطع حوزه‌های علمیه الزامی می‌باشد.

تبصره ۱: در صورتی که واحدهای آموزشی ساعات الزامی هر درس را در سایر (روزها به مد نصاب لازم برسانند، ارائه دروسی مانند حدیث فوائی، افلاق و ... در روزهای پنج‌شنبه بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: در مقطع فارج، برگزاری دروس رسمی در روزهای پنجشنبه ضروری نبوده و افتصاص آن روز به برگزاری دروسی همچون افلاق و یا حدیث فوائی بلامانع است.

ج) روزهای امتحانی و جانمایی آن در سال تحصیلی؛

ماده ۱۶: در تدوین تقویم تحصیلی، تعیین روزهای امتحانی هر درس الزامی بوده و همراه تقویم سالانه ارائه می‌گردد.

ماده ۱۷: زمان برگزاری امتحان هر درس، بعد از پایان محدودۀ درسی و با رعایت ساعات تعیین شده برای آن می‌باشد و در غیر این صورت برگزاری امتحان آن درس مجاز نبوده و در صورت برگزاری امتحان، نمرات آن رسمیت ندارد.

تبصره: طلابی که مد نصاب لازم در فصول مقرر در کلاس‌های درسی را داشته باشند، مجاز به شرکت در امتحانات آن درس هستند.

ماده ۱۸: زمان برگزاری امتحانات به جز امتحاناتی که بر عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد، توسط مدارس علمیه تعیین می‌گردد.

ماده ۱۹: مطابق آیین‌نامه آموزشی، برنامه‌ریزی، برگزاری، طرح سؤال^(۱) و تصحیح اوراق امتحانی برعهده مدارس علمیه می‌باشد.

ماده ۲۰: برگزاری امتحانات دروسی که به صورت متمرکز از سوی معاونت آموزش ستاد طراحی می‌شود، در چهار نوبت در سال تحصیلی و در ایامی که کمترین اختلال را در برگزاری دروس داشته باشد، برنامه‌ریزی می‌گردد.

تبصره: زمان امتحانات دروس مذکور هر ساله توسط معاونت آموزش ستاد اعلام می‌گردد.
ماده ۲۱: فرآیند تدوین تقویم تحصیلی مراکز تخصصی و فقهی همانند مدارس علمیه و دیگر واحدهای آموزشی حوزه‌های علمیه می‌باشد و پس از تأیید توسط شورای آموزش استان، لازم‌الاجرا خواهد بود.

د) ایام برگزاری دورهٔ تابستانی و جانمایی آن در سال تحصیلی؛

ماده ۲۲: تعیین زمان برگزاری دورهٔ آموزشی تابستانی، بعد از تعیین زمان شروع و پایان سال تحصیلی و با لحاظ نیم‌سال‌ها و زمان برگزاری امتحانات هر دو نیم‌سال، می‌باشد.

ماده ۲۳: زمان برگزاری دوره آموزشی تابستانی از ۱۶ تیرماه تا ۳۱ مردادماه است.
تبصره: ضوابط و شرایط برگزاری دوره آموزشی تابستانی، مطابق آیین‌نامه‌های آموزشی ابلاغی است.

ماده ۲۴: با توجه به تنوع گونه‌ها و محتواهای دوره‌های آموزشی تابستانی، توجه به ضوابط و دستورالعمل‌های مربوطه در تعیین تقویم تحصیلی و زمان‌بندی دورهٔ تابستانی ضروری می‌باشد.

ه) روزهای قابل استفاده برای برنامه‌های تکمیلی (تبلیغی، پژوهشی، تهنیتی و...) در ایام غیر درسی در سال تحصیلی؛

ماده ۲۵: با توجه به اینکه تعداد ایام فعالیت تحصیلی می‌تواند بیش از مقدار حداقلی الزامی مشخص شده در جدول مندرج در ماده ۱۲ باشد، مدارس می‌توانند برخی

۱. به جز برخی از دروس خاص که برعهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

از دروس نیم سال بعد یا سایر برنامه‌های آموزشی^(۱)، پژوهشی، فرهنگی و تہذیبی خود را در این ایام برنامه‌ریزی کنند و یا اینکه با افزایش روزهای تحصیلی از حجم دروس روزانه کاسته و به این نوع از برنامه‌ها اختصاص دهند.

تبصره: الزامی کردن شرکت طلاب در برنامه‌های تکمیلی آموزشی و یا برنامه‌ها و دوره‌های مهارتی، تبلیغی، پژوهشی و ... با تصویب شورای مدرسه بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۶: ارائه هرگونه برنامه غیردرسی در ایام و ساعات درسی، مجاز نمی‌باشد و برنامه‌ریزی و برگزاری هرگونه برنامه، غیر از برنامه دروس رسمی، باید در ایام و ساعاتی غیر از ساعات اختصاصی دروس رسمی باشد.

ماده ۲۷: جداول کلی تعداد ایام درسی و تعطیلی در سال تحصیلی جدید:

ماده ۲۸: ایام درسی و تعطیلی حوزه‌های علمی در سال تحصیلی جدید به شرح ذیل می‌باشد که مدارس لازم است با لحاظ نکات ذکر شده در آیین نامه، به لحاظ جانمایی ایام تحصیلی، درسی و تعطیلی بپردازند.

الف) سطح یک؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۸۴ روز

سال تحصیلی	وضعیت	
	تعداد روزهای درسی	تعداد روزهای تعطیلی
۱۴۰۲-۱۴۰۳	۲۵۲	۸۲
تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی		۶۸ (روز مازاد)

ب) سطوح عالی؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۵۰ روز

سال تحصیلی	وضعیت	
	تعداد روزهای درسی	تعداد روزهای تعطیلی
۱۴۰۲-۱۴۰۳	۲۱۵	۱۱۹
تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی		۶۵ (روز مازاد)

ج) دروس خارج؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۳۰ تا ۱۵۰ روز (گزارش ذیل بر مبنای عدد ۱۵۰ روز درسی انجام شده است)

سال تحصیلی	وضعیت	
	تعداد روزهای درسی	تعداد روزهای تعطیلی
تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی		

۱. مثل تعمیق بخشی در مباحث ارائه شده در طول نیم سال.

۳۶ (روز مازاد)	۱۴۸	۱۸۶	۱۴۰۲-۱۴۰۳
----------------	-----	-----	-----------

بخش هشتم : پیوست‌ها

۱۸۰

پیوست ۹: دستورالعمل نحوه پذیرش طلاب فاقد تحصیلات تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

مقدمه:

به منظور ساماندهی پذیرش و گزینش طلابی که دروس حوزوی را به صورت آزاد یا در مدارس غیر از مدارس تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه^(۱) گذرانده‌اند و از سابقه تحصیلی رسمی و مطابق با ضابطه برخوردار نیستند، دستورالعمل نحوه پذیرش طلاب فاقد تحصیلات تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، مستند به مصوبه ۱۰۸۸ شورای عالی تدوین گردید.

ماده ۱: افرادی که دروس مقدمات و یا سطح یک را به صورت آزاد و خارج از برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه گذرانده‌اند، می‌توانند با شرایط مندرج در این دستورالعمل، حسب مورد در امتحانات مربوطه شرکت کرده و در صورت قبولی مطابق ضوابط، در حوزه علمیه پذیرش و کد تحصیلی دریافت نمایند.

شرایط ثبت نام، مدارک لازم و نحوه ثبت نام

ماده ۲: شرایط ثبت نام عبارت است از:

- ۱) گذراندن دروس مصوب مقدمات و یا سطح یک؛
- ۲) داشتن سلامت جسمی و روحی؛
- ۳) داشتن شرایط عمومی پذیرش^(۲)؛
- ۴) احراز صلاحیت گزینشی توسط مرکز امور صیانتی؛
- ۵) داشتن حداکثر ۴۰ سال سن؛
- ۶) عدم سابقه اخراج و انصراف از حوزه‌های علمیه.

۱. طلاب حوزه‌های علمیه اصفهان و خراسان مشمول این مصوبه نمی‌شوند.

۲. الف. برخورداری از صلاحیت‌های اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی. ب. اعتقاد و التزام عملی به ولایت فقیه و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران. ج. داشتن تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

ماده ۳: مدارک لازم جهت تشکیل پرونده عبارت است از:

- ۱) مدارک شناسایی (کپی شناسنامه، کارت ملی و عکس ۳×۴ جدید)؛
- ۲) حداقل مدرک تحصیلی سیکل؛
- ۳) ارائه سلامت جسمی و روحی از مرکز مشاوره حوزه‌های علمیه؛
- ۴) ارائه گواهی عدم مشمولیت (کارت معافیت یا پایان خدمت)؛
- ۵) ارائه گواهی معتبر از اساتید یا مدرسه؛
- ۶) تعهد مبنی بر عدم اشتغال تمام وقت رسمی حین پذیرش نهایی؛
- ۷) تکمیل فرم ثبت نام.

روش ثبت نام:

ماده ۴: طلاب جهت ثبت نام و تشکیل پرونده به مدیریت استان محل سکونت خود مراجعه نمایند.

تبصره: مدیریت‌های استانی قبل از تشکیل پرونده جهت آشنایی با وضعیت و سوابق تمصیلی متقاضی و صلاحیت عمومی، مصاحبه مضموری از داوطلب افذ نمایند.

ماده ۵: پس از بررسی شرایط و نهایی شدن ثبت نام متقاضی، پرونده جهت اخذ مجوز به معاونت آموزش ستاد ارسال می‌گردد.

ارزشیابی علمی

ماده ۶: ارزشیابی علمی مشتمل بر امتحان شفاهی و کتبی می‌باشد.

۱. ارزشیابی علمی شفاهی

الف: موضوعات مصاحبه و ارزشیابی علمی شفاهی متقاضیان مقطع مقدمات:

رتبه	موضوع ارزشیابی	نام کتاب	امتیاز
۱	تفسیر قرآن	تفسیر نمونه سوره مبارکه مائده	۱۵
۲	تجوید و روخوانی	روان خوانی و تجوید آقایان حبیبی و شهیدی	۱۵
۳	احکام	آموزش احکام استاد فلاح زاده	۱۰
۴	صرف و نحو	صرف ساده- شرح ابن عقیل- مغنی الادیب	۳۰
۵	بلاغت	جواهر البلاغه	۱۰
۶	منطق	المنطق مرحوم مظفر	۲۰
جمع امتیازات:			۱۰۰

ب: موضوعات مصاحبه و ارزشیابی علمی شفاهی متقاضیان مقطع سطح یک:

رتبه	موضوع ارزشیابی	نام کتاب و محدوده	امتیاز
۱	تفسیر قرآن	تفسیر نمونه سوره مبارکه مائده	۵
۲	تجوید و روخوانی	روانخوانی و تجوید آقایان حبیبی و شهیدی	۱۰
۳	احکام	آموزش احکام استاد فلاح زاده	۱۰
۴	صرف و نحو	صرف ساده- شرح ابن عقیل- مغنی الادیب	۱۵
۵	بلاغت	جواهر البلاغه	۱۰
۶	منطق	المنطق مرحوم مظفر	۱۰
۷	فقه	شرح لمعه	۲۰
۸	اصول	اصول الفقه مرحوم مظفر	۲۰
جمع امتیازات:			۱۰۰

ماده ۷: حداقل امتیاز قبولی برای متقاضیان، اخذ ۷۰ از ۱۰۰ امتیاز در جمع امتیازات می‌باشد.

ماده ۸: در صورت مردودی در ارزشیابی علمی شفاهی، داوطلب می‌تواند تنها برای یکبار دیگر و پس از دو سال مجدداً در ارزشیابی شرکت نماید.

تبصره ۱: افرادی که امتیاز ارزشیابی علمی شفاهی آن‌ها در ارزشیابی دوم، بین ۵۰ تا ۷۰ باشد، فقط برای یک مرتبه دیگر و پس از گذشت حداقل سه ماه، می‌توانند مجدداً در ارزشیابی علمی شرکت نمایند.

تبصره ۲: درخواست تمدید نظر نسبت به امتیاز علمی فقط برای یک مرتبه پذیرفته خواهد شد و پس از بازبینی فایل صوتی جلسه ارزیابی، توسط استاد دوم، میانگین نمره افذ شده توسط دو استاد ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۹: ایثارگران و خانواده‌های آنان مطابق «قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران» و هم‌چنین حافظان حداقل نصف قرآن کریم یا نهج البلاغه و یا صحیفه سجادیه در صورت عدم کسب نمره قبولی در ارزشیابی علمی شفاهی اول و دوم، فقط برای یک بار دیگر و پس از یک سال، می‌توانند در ارزشیابی علمی شفاهی با ارائه گواهی معتبر شرکت نمایند.

۲. ارزشیابی علمی کتبی

ماده ۱۰: در صورت اخذ امتیاز لازم در ارزشیابی علمی شفاهی، داوطلب موظف به شرکت در آزمون جامع کتبی مقطع ادبیات می‌باشد.

ماده ۱۱: آزمون کتبی مقطع ادبیات در موضوعات «صرف، نحو، بلاغت، منطق، عقائد و احکام» به صورت مستقل برگزار شده و عناوین، متون و محدوده‌های آزمون طبق جدول ذیل به صورت متمرکز برگزار می‌گردد:

ردیف	موضوع امتحان کتبی	نام کتاب و محدوده	تعداد سوال هر کتاب
۱	صرف	صرف ساده تمام کتاب	۲۰
۲	نحو	شرح ابن عقیل - مغنی الادیب باب اول و رابع	۲۰
۳	بلاغت	جواهر البلاغه تمام کتاب	۲۰
۴	منطق	المنطق مرحوم مظفر تمام کتاب	۲۰
۵	عقاید	شیعه در اسلام	۲۰
۶	احکام	آموزش احکام آقای فلاح زاده	۲۰

ماده ۱۲: امتحانات جامع کتبی به صورت یکجا و دوبار در هر سال برگزار می‌شود.

تبصره: امتحان جامع توسط ستاد طرح سوال و در مدیریت‌های استانی و در زمان بندی‌های

که توسط معاونت آموزش اعلام می‌شود برگزار خواهد شد. (۱)

ماده ۱۳: ارزشیابی هر کدام از امتحانات جامع کتبی از ۲۰ نمره محاسبه شده و کسب

حداقل نمره ۱۲ در هر درس و اخذ معدل ۱۴ در تمامی دروس الزامی می‌باشد.

تبصره ۱: در صورت درخواست طلبه نسبت به تجدید نظر در نمرات آزمون جامع کتبی

ادبیات، نمرات بین ۱۰ تا ۱۴ فقط برای یک بار مطابق ضوابط اقدام خواهد شد.

تبصره ۲: در صورت قبولی در سه درس از دروس آزمون جامع کتبی و افز معدل ۱۴ در آن‌ها،

مقتضای می‌تواند یکبار دیگر در امتحان درسی که نمره قبولی کسب نکرده است، شرکت

نماید.

ماده ۱۴: متقاضیان مقطع ادبیات در صورت قبولی در آزمون جامع کتبی پس از اخذ کد

تحصیلی جهت ادامه تحصیل از پایه ۴ به یکی از مدارس استان محل سکونت

خود معرفی می‌شوند.

ماده ۱۵: متقاضیان مقطع سطح یک در صورت موفقیت در آزمون جامع کتبی امتحانات

کلیه دروس پایه‌های ۴، ۵، ۶ مطابق جدول دروس آیین‌نامه آموزشی هر سال

تحصیلی از آن‌ها اخذ می‌گردد.

ماده ۱۶: متقاضیان باید کلیه دروس پایه‌های ۴ تا ۶ را حداکثر طی دو سال تحصیلی

امتحان دهند.

تبصره ۱: مقتضای می‌تواند مجموع دروس پایه‌های مذکور را در یک نوبت امتحانی و یا به

تدریج و طی دو سال انتفاع کرده و آزمون دهد؛

تبصره ۲: امتحانات کتبی پایه‌های ۴ تا ۶ در دو نوبت نیم سال اول (دی ماه) و نیم سال

دوم (فرداد ماه) برگزار خواهد شد؛

تبصره ۳: طرح سوال امتحانات کتبی این دروس توسط ستاد طرح شده و در ایام امتحانات

همزمان به کل کشور ارسال خواهد شد.

۱. با توجه به جدید بودن مصوبه تا اطلاع ثانوی کلیه امتحانات (کتبی و شفاهی) در معاونت آموزش ستاد برگزار می‌گردد و پس از بررسی حسب مورد به مدیریت‌های استانی واگذار خواهد شد.

ماده ۱۷: نمره قبولی در امتحانات کتبی فقه و اصول ۱۴ و در دیگر مواد امتحانی ۱۲ می‌باشد.^(۱)

تبصره: در صورت قبولی در ۳ درس و افز معدل ۱۴ در آن‌ها، متقاضی می‌تواند یکبار دیگر در امتحان درسی که نمره قبولی کسب نکرده است، شرکت نماید.

ماده ۱۸: اخذ معدل ۱۴ در مجموع امتحانات کتبی (پایه‌های ۴ و ۵ و ۶) الزامی می‌باشد.
ماده ۱۹: بعد از قبولی در آزمون‌های کتبی، متقاضی باید در امتحان شفاهی پایان سطح یک، مطابق ضوابط و شرایط امتحانات شفاهی، شرکت و نمره قبولی را کسب نماید.

ماده ۲۰: پذیرش و صدور کد تحصیلی داوطلب به صورت رسمی، پس از قبولی در تمام مراحل و آزمون‌های مذکور در این دستورالعمل و پس از احراز تمامی صلاحیت‌های گزینشی خواهد بود و پس از آن طلبه می‌تواند از خدمات حوزه‌های علمیه، مطابق ضوابط استفاده نماید.

ماده ۲۱: جواز تلبس و مدرک رسمی سطوح تحصیلی طلابی که تمامی مراحل سابق الذکر را با موفقیت به پایان رسانده باشند، دو سال پس از تاریخ اخذ کد تحصیلی رسمی، صادر و تحویل خواهد شد.

تبصره ۱: در صورتی که طلبه دوره تمصیلی خود را قبل از دریافت کد رسمی در مدارس علمیه غیر تمت پوشش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه گذرانده باشد، مشروط به ارائه مستندات لازم، صدور مجوز تلبس و مدارک علمی سطوح، پس از افز کد رسمی بلامانع می‌باشد؛

تبصره ۲: ارائه گواهی‌های لازم برای طلبه در طول دو سال مذکور مطابق با ضوابط ابلاغی بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۲: در صورت عدم موفقیت متقاضی مطابق بندهای این دستورالعمل، یا انصراف وی درخواست متقاضی منتهی شده و ثبت نام و پذیرش مجدد وی امکان‌پذیر نخواهد بود.

ماده ۲۳: در صورت عدم موفقیت و پذیرش به عنوان طلبه رسمی در حوزه علمیه، نمرات

۱. امتحانات مذکور مشمول قانون تک‌ماده نمی‌شود.

اخذ شده در امتحانات مذکور در این دستورالعمل، غیر قابل تأیید و گواهی می‌باشد.

۱) متقاضیان شرکت در آزمون‌های سطوح دو و سه پس از قبولی و پذیرش، در پایان سطح یک، باید دروس سطح دو و سه خود را به یکی از طرق ذیل بگذرانند: مطابق آیین‌نامه آموزشی حضوری (پایه به پایه و با حضور در کلاس مطابق ضوابط مربوطه)؛

۲) شرکت در امتحانات هر دو پایه حداکثر در یک سال تحصیلی بدون نیاز به شرکت در کلاس با شرط نمره قبولی ۱۴ در کلیه دروس.

تبصره ۱: شرکت در امتحانات به روش دوم، پس از امرار مستندات مربوط به گذراندن دروس مربوطه به صورت مضموری یا افزودنی علمی شفاهی و با مجوز کمیسیون آموزش امکان پذیر است؛

تبصره ۲: تأیید مستندات گذراندن سطح دو و سه و ارزشیابی علمی آن به عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

تبصره ۳: امتحانات سطح ۲ و ۳ طبق بند ۲ همین ماده با طرح سوال از طرف معاونت آموزش ستاد و برگزاری در مدیریت استان براساس جدول درسی مصوب و ابلاغی معاونت آموزش ستاد برگزار خواهد شد.

ماده ۲۴: موارد خاص در کمیسیون آموزش حوزه‌های علمیه رسیدگی شده و در صورت تأیید می‌توانند تشکیل پرونده دهند.

ماده ۲۵: با توجه به این دستورالعمل، مفاد ماده‌های ۱۰ و ۱۸ مصوبه ۴۴ شورای عالی آموزش حوزه‌های علمیه در این خصوص، به همراه کلیه آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط، ملغی می‌گردد.

پیوست ۱۰: آیین‌نامه گروه علمی - تربیتی

(واحدهای آموزشی حوزه‌های علمیه، سطوح عالی و دروس خارج)

مقدمه: در راستای تقویت و ارتقاء سطح علمی و تربیتی حوزه‌های علمیه و سیاست‌های شورای عالی و اجرای ماده ۲۰ و بند الف ماده ۱۶ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی و به منظور بهره‌مندی هر چه بیشتر از توانایی‌های اساتید حوزه‌های علمیه بصورت سازمانی، آیین‌نامه تشکیل گروه‌های علمی - تربیتی تدوین گردیده است.

بخش اول - کلیات

ماده ۱: تعاریف

۱) واحدهای آموزشی: مدارس علمیه سطح یک و دو تا چهار (سطوح عالی و خارج) دوره‌های بلندمدت و سطح دو و سه دوره‌های کوتاه‌مدت و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی که دارای مجوز رسمی فعالیت، از شورای گسترش هستند.

۲) دروس سطوح عالی و خارج: دروس سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم که در مدرس‌های رسمی مورد تأیید مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، تدریس می‌شود.

۳) گروه علمی - تربیتی در واحدهای آموزشی متشکل از مدیر، معاونان تہذیب، آموزش، پژوهش و تعدادی از اساتید واجد شرایط واحد آموزشی است و در سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم، متشکل از جمعی از اساتید سطوح عالی و خارج حسب مورد است که برابر مقررات و شرح وظایف تعیین شده در این آیین‌نامه فعالیت می‌نمایند.

۴) مدیر گروه: یک نفر از اعضای گروه که برابر شرح وظایف تعیین شده در این آیین‌نامه، مسئولیت گروه را بر عهده دارد.

۵) دبیر گروه: یک نفر از اعضای گروه که برابر شرح وظایف تعیین شده در

این آیین نامه انجام وظیفه نموده و مسئولیت پیگیری تحقق مصوبات گروه را برعهده دارد.

۶) استاد: (۱) استاد حوزه علمیه که براساس مصوبه ۹۴۴ شورای عالی حوزه های علمیه، مراحل جذب و گزینش او انجام پذیرفته است و در واحدهای آموزشی تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه های علمیه یا در مدرس های رسمی حوزه علمیه قم اشتغال به تدریس دارد.

۷) کمیته تخصصی مشورتی: متشکل از تعدادی از اعضای گروه و کارشناسان و صاحب نظران حوزوی یا غیر حوزوی بوده که با صلاح دید گروه، تشکیل شده و عهده دار امور کارشناسی و تحقیقات مورد نظر گروه، است.

۸) در این آیین نامه گروه علمی - تربیتی به اختصار گروه نامیده می شود.

ماده ۲: اهداف

- ۱- ارتقاء و تقویت علوم حوزوی، خصوصاً در فقه معاصر؛
- ۲- تقویت و تثبیت طرح ساماندهی دروس خارج و هدایت تحصیلی طلاب؛
- ۳- تقویت و ارتقای سطح علمی (آموزشی، پژوهشی) و تربیتی طلاب؛
- ۴- تقویت کارشناسی امر تدوین برنامه های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت ارتقای سطح علمی، مهارتی و دانشی اساتید و طلاب؛
- ۵- ارتقای کیفی فعالیت اساتید؛
- ۶- تقویت جایگاه اساتید در تولید علم و نظریه پردازی؛

ماده ۳: اصول و ارزش های اساسی در فعالیت گروه های علمی - تربیتی

- ۱- حاکمیت معارف قرآن و اهل بیت علیهم السلام
- ۲- جامع نگری و داشتن برنامه های کلان در راستای سیاست های شورای عالی و مرکز مدیریت حوزه های علمیه؛

---

۱. ماده ۲ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی: استاد حوزه علمیه روحانی فاضلی است که برخوردار از توانایی لازم جهت تعلیم و تربیت طلاب علوم دینی در یکی از علوم مورد نیاز حوزه های علمیه می باشد.

۳- تأکید بر فعالیت‌های گروهی؛

۴- تخصص‌گرایی در فعالیت‌های آموزشی، تربیتی و پژوهشی؛

۵- توجه ویژه به پژوهش‌های بنیادی^(۱) و راهبردی^(۲).

بخش دوم- اقسام گروه‌های واحدهای آموزشی (قم و شهرستان‌ها)، اعضاء، شرایط و وظایف آنان:

ماده ۴: واحدهای آموزشی متناسب با تعداد طلاب، مواد درسی و اساتید واحد آموزشی، موظف به تشکیل یک تا ۵ گروه به شرح ذیل می‌باشند:

(۱) فقه و اصول؛

(۲) علوم قرآن و حدیث؛

(۳) کلام و علوم عقلی؛

(۴) ادبیات عرب؛

(۵) دروس تخصصی و مهارتی (دروسی که تحت ۴ عنوان فوق قرار نمی‌گیرند)؛
تبصره ۱: واحدهای آموزشی متناسب با سطح علمی، مواد درسی و تعداد اساتید واجد شرایط فود، اقدام به تشکیل گروه‌های فوق‌الذکر می‌نمایند و پنانچه فاقد مد نصاب اساتید تعیین شده باشند، متناسب با سطح علمی، مواد درسی و اساتید واجد شرایط، برای چند عنوان فوق، یک گروه تشکیل می‌دهند.

تبصره ۲: در مراکز تخصصی، متناسب با هر رشته، گروه علمی - تربیتی تشکیل می‌شود.

ماده ۵: اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی

۱- مدیر واحد آموزشی؛

۲- معاون تهذیب، آموزش و پژوهش؛

تبصره ۱: واحدهای آموزشی که برابر ضوابط مربوطه دارای یک معاون می‌باشند، معاون مربوطه عضو گروه علمی - تربیتی است.

۱. پژوهش پایه.

۲. پژوهش کاربردی.

تبصره ۲: عضویت رسمی و ثابت معاونان، منوط به داشتن مکم تدریس است و چنانچه فاقد مکم تدریس باشند مسبب موضوع، در جلسه گروه، دعوت می‌شوند.

۳- تعداد ۳ الی ۷ استاد از اساتید واحدهای آموزشی برابر جدول ذیل:

تعداد اساتید عضو	کمتر از ۶۰ طلبه	از ۶۱ تا ۱۵۰ طلبه	از ۱۵۱ تا ۲۰۰ طلبه
تعداد اساتید عضو	۳ تا ۴ استاد	۴ تا ۵ استاد	۵ تا ۷ استاد

تبصره: واحدهای آموزشی که بیش از ۲۰۰ نفر طلبه دارند در مقابل هر ۱۰۰ طلبه، با صلاحدید گروه، یک استاد به اساتید عضو گروه اضافه می‌شود.

ماده ۶: اساتید عضو گروه، از بین اساتید واجد شرایط مندرج در مصوبه ۹۴۴ شورای عالی که در بین اساتید از سوابق علمی و تجربی لازم برخوردارند، با پیشنهاد مدیر و تأیید شورای واحد آموزشی انتخاب شده و در استان‌ها به مدیریت استان و در حوزه علمیه قم به معاونت آموزش ستاد پیشنهاد می‌شوند.

ماده ۷: مدیر گروه از بین اعضای گروه که از سطح علمی و مدیریتی لازم برخوردار است و دبیر گروه از بین اعضاء، ترجیحاً از بین معاونان عضو ثابت گروه، توسط اعضاء انتخاب و از طریق مدیر واحد آموزشی در شهرستان‌ها به مدیریت استان و در قم به معاونت آموزش ستاد، پیشنهاد می‌شوند.

ماده ۸: نحوه صدور احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در مرحله اول تشکیل گروه‌ها، به شرح ذیل است:

پس از بررسی و تأیید مدیریت استان در شهرستان‌ها و بررسی و تأیید مدیران واحدهای آموزشی در حوزه علمیه قم، مراتب به معاونت آموزش ستاد اعلام می‌شود و پس از بررسی و تأیید نهایی معاونت آموزش، احکام برای مدت دو سال به شرح ذیل صادر می‌شود:

الف: احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در

واحدهای آموزشی شهرستان‌ها، پس از تأیید معاونت آموزش ستاد، توسط مدیران حوزه‌های علمیه استانی صادر می‌شود؛

ب: احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در واحدهای آموزشی حوزه علمیه قم، توسط معاون آموزش ستاد صادر می‌شود.

ماده ۹: در مراحل بعدی (پایان مرحله اول «دو سال») احکام مدیران در شهرستان‌ها توسط مدیر حوزه علمیه استان پس از تأیید معاونت آموزش ستاد و در حوزه علمیه قم توسط معاون آموزش ستاد، تمدید و صادر می‌شود و احکام سایر اعضا و دبیران و اعضای جدید، در شهرستان‌ها، پس از تأیید مدیریت استان، و در حوزه علمیه قم، پس از تأیید معاونت آموزش ستاد، توسط مدیر رسمی واحد آموزشی تمدید و صادر می‌شود.

تبصره: پناهنه و امد آموزشی فاقد مدیر رسمی باشد، امکاھ دبیران و سایر اعضا در استان‌ها توسط مدیر استان و در موزه علمیه قم توسط معاون آموزش ستاد تمدید و صادر می‌شود.

ماده ۱۰: عزل و پذیرش استعفاي مدیر و دبیر گروه پس از صدور رأی گروه، لازم است به تأیید مدیر واحد آموزشی برسد.

ماده ۱۱: هریک از اساتید عضو گروه، حداکثر می‌توانند عضو دو کمیته تخصصی باشند لکن با تأیید گروه، شرکت در بیش از دو کمیته بلامانع است.

ماده ۱۲: شرایط اعضا:

۱۲/۱- مدیر و معاونان واحد آموزشی که عضو گروه‌های علمی - تربیتی مدرسه می‌شوند لازم است برابر آیین‌نامه مدیریت مدارس، مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی «مصوبه ۷۳۵ و ۶۲۴ شورای عالی»، مراحل جذب و گزینش آن‌ها انجام گرفته باشد؛

۱۲/۲- اساتید واحد آموزشی که عضو گروه‌های علمی - تربیتی می‌شوند لازم است برابر مصوبه ۹۴۴ شورای عالی (آیین‌نامه جذب، پذیرش و ساماندهی

اساتید حوزه‌های علمیه) مراحل جذب و گزینش آن‌ها انجام گرفته باشد و دارای مجوز تدریس حداقل یک درس از دروس مرتبط با عنوان گروه، باشند؛

تبصره ۱: اولویت با اساتیدی است که دارای شرایط ذیل هستند:

الف: برخوردار از سابقه تدریس و فعالیت پژوهشی و تربیتی بالاتر؛

ب: تألیف کتاب یا مقاله علمی مورد تأیید مراکز مربوطه؛

ج: شرکت در کارگاه‌های دانش‌افزایی و مهارت‌های تدریس؛

د: اشتغال تمام‌وقت در واحد آموزشی.

تبصره ۲: اساتید اخلاق و مشاورین تربیتی که دارای مجوز هستند، می‌توانند عضو گروه‌های علمی، تربیتی باشند.

ماده ۱۳: هر گروه در صورت نیاز به کار کارشناسی در مباحث آموزشی، پژوهشی و تربیتی، می‌تواند یک یا چند کمیته تخصصی مشورتی تشکیل دهد.

ماده ۱۴: اعضای کمیته تخصصی که عضو گروه نمی‌باشند با پیشنهاد مدیر گروه و تأیید گروه از بین اساتید مدرسه و سایر مدارس و کارشناسان حوزوی یا غیرحوزوی انتخاب می‌شوند.

بخش سوم- وظایف گروه‌های واحدهای آموزشی

ماده ۱۵: وظایف گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی در چهار بخش به شرح ذیل است:

الف: برنامه‌ریزی، متون و محتوای درسی

۱- پیشنهاد برنامه‌ها و طرح‌های آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی تبلیغی، بر اساس سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مصوب در راستای ارتقاء سطح علمی، تربیتی و پژوهشی طلاب؛

۲- همکاری در تهیه و پیشنهاد برنامه بلندمدت (پنج ساله) میان‌مدت (دو ساله)

و کوتاه‌مدت (یک ساله) آموزشی، تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی واحد آموزشی؛

۳- ارائه پیشنهادهای اصلاحی پیرامون ضوابط و دستورالعمل‌های آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی تبلیغی؛

۴- بررسی متون و محتوای درسی و سرفصل‌ها و ارائه پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی؛

۵- بررسی و پیشنهاد دروس اقتضایی متناسب با نیاز منطقه و سطح علمی واحد آموزشی.

ب: واحد آموزشی

۶- پیشنهاد رشته تخصصی و گرایش‌های مورد نیاز، متناسب با سطح علمی و امکانات واحد آموزشی؛

۷- ارزیابی و ارزشیابی روند آموزشی، تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی واحد آموزشی و شناسایی آسیب‌ها، مشکلات، کمبودها و ارائه راهکارهای لازم؛

۸- بررسی و پیشنهاد توسعه کمی واحد آموزشی (پذیرش طلبه، انتقالی، میهمان)

ج: اعضای گروه‌های علمی - تربیتی و اساتید

۹- پیشنهاد برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های دانش‌افزایی و فرصت‌های مطالعاتی برای اساتید؛

۱۰- بررسی و ارائه راهکارهای ارتقای سطح توانمندی علمی، تربیتی و پژوهشی اعضای گروه و سایر اساتید؛

۱۱- بررسی و معرفی منابع علمی - تربیتی مورد نیاز اعضای گروه و سایر اساتید؛

۱۲- مشاوره‌های لازم به اساتیدی که جدیداً بکار گرفته می‌شوند؛

۱۳- پیشنهاد برگزاری همایش‌ها و نشست‌های تخصصی؛

۱۴- برنامه‌ریزی جهت راه‌اندازی و اداره نشریه تخصصی گروه، پس از تصویب مراجع ذی‌ربط؛

۱۵- مشارکت در طرح و ارزیابی سئوالات امتحانی، تصحیح اوراق و کتب و کیف امتحان شفاهی و آزمون‌های مختلف؛

۱۶- ارائه مشاوره‌های لازم به معاون آموزش در تقسیم دروس بین اساتید برابر ضوابط و توانایی‌های اساتید و ارزیابی‌های انجام گرفته؛

د: طلاب:

۱۷- بررسی و تصویب موضوع و طرح‌نامه پایان‌نامه‌ها و تأیید اساتید راهنما، مشاور و داور، برابر ضوابط و آیین‌نامه‌های مربوطه و اختیارات واگذار شده به واحدهای آموزشی؛

۱۸- بررسی و تصویب تحقیقات کلاسی و پایانی طلاب و ارائه مشاوره و راهنمایی‌های لازم و انجام نظارت و ارزیابی‌های مربوطه؛

۱۹- برنامه‌ریزی جهت ارائه مشاوره علمی، تربیتی به طلاب؛

۲۰- همکاری جهت تشکیل انجمن‌های علمی تخصصی طلاب و ارائه مشورت‌های لازم به آنان؛

۲۱- پیشنهاد برگزاری مسابقات، المپیادها و اردوهای علمی - تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی برای طلاب و کلاس‌ها و برنامه‌های فوق‌العاده برای آنان و هماهنگ‌سازی فعالیت‌های تربیتی، آموزشی، پژوهشی؛

۲۲- تدوین برنامه‌ها و فعالیت‌های سالانه گروه و ارزیابی عملکرد سالانه آن؛

ماده ۱۶: وظایف کمیته‌های تخصصی مشورتی

گروه‌های علمی - تربیتی در راستای تحقق وظایف خود، حسب صلاحیت گروه، با دعوت از اساتید و صاحب‌نظران خارج از گروه، اقدام به تشکیل کمیته تخصصی (متشکل از تعدادی از اعضای گروه و صاحب‌نظران خارج

از گروه) نموده تا بصورت تخصصی نسبت به طرح‌ها و برنامه‌های مربوطه، کارشناسی لازم انجام پذیرد و نتایج جهت تصمیم‌گیری به گروه ارائه شود.

بخش چهارم - گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم

الف: تعداد گروه‌ها، اعضا و شرایط آنان

ماده ۱۷: اقسام گروه‌های سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم عبارت است از:

(۱) فقه و اصول؛

(۲) علوم قرآن و حدیث؛

(۳) کلام و علوم عقلی؛

(۴) دروس تخصصی (دروسی که تحت ۳ عنوان فوق‌الذکر قرار نمی‌گیرند)

ماده ۱۸: اساتید عضو گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج، لازم است

برابر مصوبه ۹۴۴ شورای عالی مراحل جذب و گزینش آن‌ها انجام گرفته باشد

و دارای مجوز تدریس حداقل یک درس از دروس مرتبط با عنوان گروه باشند و

در مدرس‌های رسمی حوزه علمیه قم اشتغال به تدریس داشته و یا در مراکز مورد

تأیید مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، اشتغال به پژوهش داشته باشند.

تبصره ۱: اولویت با اساتیدی است که دارای شرایط ذیل هستند.

الف: برخوردار از سابقه تدریس و فعالیت پژوهشی و تربیتی بالاتر؛

ب: تألیف کتاب یا مقاله علمی مورد تأیید مراکز مربوطه؛

ج: شرکت در کارگاه‌های دانش‌افزایی و مهارت‌های تدریس؛

د: اشتغال تمام وقت.

تبصره ۲: اساتید افلاق و مشاورین تربیتی که دارای مجوز هستند، می‌توانند مسبب مورد

عضو گروه‌های علمی - تربیتی باشند.

ماده ۱۹: گروه‌های سطوح عالی و دروس خارج، متشکل از حداقل ۵ و حداکثر ۸

استاد می‌باشد که توسط مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم برابر

آیین‌نامه گروه‌های علمی - تربیتی انتخاب و به معاونت آموزش ستاد، پیشنهاد می‌شوند و پس از تأیید اعضا، توسط معاونت آموزش ستاد، گروه‌ها در اولین جلسه، از بین اعضا، ۱ نفر را به عنوان مدیر و ۱ نفر را به عنوان دبیر انتخاب نموده و جهت معرفی به معاونت آموزش ستاد، به مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم پیشنهاد می‌نمایند.

ماده ۲۰: نحوه صدور احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در مرحله اول تشکیل گروه‌ها، به شرح ذیل است:

پس از بررسی و تأیید معاونت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم، مراتب به معاونت آموزش ستاد اعلام می‌شود و معاونت آموزش پس از بررسی و تأیید نهایی، احکام مدیران را با امضای مدیر محترم حوزه‌های علمیه و احکام دبیران و سایر اعضا را، با امضای معاون آموزش ستاد، برای مدت دو سال صادر و ابلاغ می‌نماید و در مراحل بعدی (پایان مرحله اول «دو سال») احکام مدیران توسط معاون آموزش ستاد، تمدید و صادر می‌شود و احکام سایر اعضا و دبیران و اعضای جدید، پس از تأیید معاونت آموزش ستاد، توسط مدیر سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم تمدید و صادر می‌شود.

تبصره: عزل یا پذیرش استعفای مدیر و دبیر گروه پس از صدور رأی گروه، لازم است به تأیید معاونت سطوح عالی قم برسد.

ماده ۲۱: معاونت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم جهت اعمال نظارت‌های لازم، یک نفر از اساتید عضو گروه را به عنوان نماینده خود تعیین و به گروه معرفی می‌نماید.

ماده ۲۲: شورای معاونین مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، متناسب با گستره طرح هدایت تحصیلی و پژوهش‌ها و مباحث علمی و تربیتی مورد نیاز معاونت‌های ذی‌ربط و متناسب با ساماندهی دروس خارج خصوصاً در فقه معاصر، تعداد گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم را پس

از پیشنهاد معاونت سطوح عالی قم و تأیید معاونت آموزش، تعیین می‌نماید و براساس آن معاونت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم، گروه‌ها را تشکیل می‌دهد.

ماده ۲۳: مسئولیت نظارت بر فعالیت و تشکیل جلسات گروه‌ها و رسیدگی به امور اداری و مالی گروه‌ها، به عهده مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم می‌باشد و هدایت و نظارت عالی بر فعالیت کیفی گروه‌ها، حسب مورد به عهده معاونت‌های آموزش، تهذیب و پژوهش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه است.

تبصره: اداره‌ای تمت عنوان اداره گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم در مدیریت سطوح عالی قم تشکیل می‌شود که عهده‌دار وظایف مربوطه می‌باشد.

ب: وظایف

ماده ۲۴: وظایف گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم

- ۱- پیشنهاد برنامه‌ها و طرح‌های مربوط به ارتقای سطح آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی تبلیغی طلاب، براساس سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مصوب؛
- ۲- تدریس براساس موضوعات تعیین شده و انجام پژوهش‌های مورد نیاز؛
- ۳- همکاری با مراکز ذی‌ربط در تأیید موضوع پایان‌نامه‌ها و ارزیابی پایان‌نامه‌های طلاب و آمادگی جهت انتخاب به عنوان استاد راهنما، مشاور و داور؛

۴- پیشنهاد برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های دانش‌افزایی برای اساتید؛

۵- پیشنهاد برگزاری همایش‌ها و نشست‌های تخصصی؛

۶- ارزیابی و ارزشیابی روند آموزشی، تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی و شناسایی آسیب‌ها، مشکلات، کمبودها و ارائه راهکارهای لازم؛

۷- مشارکت در ارزیابی سئوالات امتحانی، تصحیح اوراق و کم و کیف امتحان شفاهی و آزمون‌های مختلف؛

۸- همکاری جهت تشکیل انجمن‌های علمی تخصصی طلاب و ارائه مشورت‌های لازم به آنان؛

۹- بررسی متون درسی و سرفصل‌ها و ارائه پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی، حسب درخواست مسئولان ذی‌ربط؛

۱۰- تدوین برنامه‌ها و فعالیت‌های سالانه گروه و ارزیابی عملکرد سالانه آن.

بخش پنجم - وظایف مدیران و دبیران گروه‌های واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج و اساتید عضو

ماده ۲۵: وظایف مدیران گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج:

۱- اجرای سیاست‌ها و راهبردهای ابلاغی از سوی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۲- نظارت بر فعالیت‌های گروه و ابلاغ برنامه‌ها و وظایف اعضای گروه و تقسیم کار بین اعضا؛

۳- برآورد و پیشنهاد بودجه سالانه گروه؛

۴- شناسایی مشکلات و محدودیت‌های فعالیت گروه و ارائه راهکارهای اصلاحی؛

۵- اداره جلسات و تأیید و ابلاغ دستور جلسات گروه؛

۶- ارزیابی عملکرد اعضای گروه و اعلام نتیجه به مدیریت واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم حسب مورد؛

۷- تلاش در جهت تهیه و به روز کردن منابع و امکانات مورد نیاز گروه (کتاب،

نشریات، منابع الکترونیکی، امکانات رایانه‌ای) از طریق مدیریت واحدهای

آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم حسب مورد؛

۸- انجام کلیه مکاتبات رسمی گروه با واحد آموزشی یا مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم حسب مورد؛

۹- تهیه گزارش فعالیت‌های گروه و ارائه آن به مدیر واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و خارج حسب مورد؛

۱۰- تشکیل منظم جلسات گروه؛

۱۱- مدیران گروه می‌توانند بخشی از وظایف و اختیارات خود را به دبیران گروه تفویض نمایند.

ماده ۲۶: وظایف دبیران گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج قم:

۱- دعوت و اطلاع‌رسانی به اعضای گروه و ارسال مصوبات و بخشنامه‌های مربوطه و پیگیری مصوبات؛

۲- تهیه دستور جلسه گروه با هماهنگی مدیر گروه و تنظیم صورت جلسات گروه و ارسال آن برای اعضای گروه؛

۳- تهیه و تنظیم گزارشات مورد نیاز گروه، از طریق مراجع ذی‌ربط؛

۴- شناسایی و معرفی استادان و کارشناسان واجد شرایط به گروه به منظور عضویت آن‌ها در کمیته‌های تخصصی؛

۵- شناسایی نیازها و مشکلات مربوط به گروه و گزارش آن به مدیر گروه؛

۶- تهیه پیش‌نویس طرح‌ها و برنامه‌های مربوطه با هماهنگی معاونت‌های واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج، حسب مورد و ارائه به مدیر گروه؛

۷- تنظیم برنامه‌ها و جلسات گروه؛

۹- انجام هماهنگی‌های لازم بین گروه و کمیته‌های تخصصی و انجمن‌های مرتبط، با هماهنگی معاونت مربوطه در واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و

دروس خارج حسب مورد.

تبصره: امور اجرایی از قبیل تایپ و ارسال مکاتبات و تنظیم و نشر نشریات تفصی و ...

از طریق نیروهای اجرایی معاونت مربوطه در واحدهای آموزشی و مدیریّت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم، مسبب مورد انبأه می‌پذیرد.

ماده ۲۷: وظایف اساتید عضو گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج:

۱. تدریس موظفی و سایر وظایف مندرج در ماده ۱۵ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی حوزه‌های علمیه؛^(۱)

۲. انجام پژوهش و اموری که برابر مصوّبات گروه تعیین می‌گردد؛

۳. ارزیابی طرح‌ها، مقالات، کتب، تحقیقات کلاسی و پایانی طلاب و پایان‌نامه‌ها؛

۴. مشاوره آموزشی، تربیتی، پژوهشی فرهنگی تبلیغی به طلاب؛

۵. همکاری با کمیته‌های تخصصی و انجام وظایف محوّله از جانب گروه.

ماده ۲۸: وظایف اختصاصی اساتید عضو گروه‌های سطوح عالی و دروس خارج:

۱. انجام فعالیت‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی؛

۲. تدریس براساس موضوعات تعیین شده خصوصاً در فقه معاصر؛

۳. انجام فعالیت‌های پژوهشی متناسب با نیاز حوزه و طرح تحوّل.

ماده ۲۹: گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج

لازم است حداقل در هر ماه یک جلسه برگزار نمایند و جلسات با حضور حداقل

دوسوم اعضای گروه، رسمیت دارد و مصوّبات گروه با نصف به علاوه یک از

کل اعضای گروه، به تصویب می‌رسد.

ماده ۳۰: گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج

---

۱. ماده ۱۵ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی: وظایف اساتید عبارت است از: ۱. انجام وظایف محوّله و تدریس بر اساس متون درسی و سرفصل‌های مصوّب؛ ۲. ارشاد و تربیت اخلاقی و معنوی طلاب؛ ۳. اعلام نظر در خصوص متون درسی و سرفصل‌های مصوّب؛ ۴. طراحی سؤالات و تصحیح اوراق؛ ۵. اخذ امتحان از طلاب در صورت لزوم؛ ۶. شرکت در دوره‌های آموزشی اساتید در صورت لزوم؛ ۷. مشارکت و حضور فعال در گروه آموزشی؛ ۸. ارائه مشاوره علمی به طلاب؛ ۹. راهنمایی و ارزیابی تحقیقات درسی طلاب.

می‌توانند در مباحث تخصصی خاص، اساتید و صاحب‌نظران خارج از گروه را، جهت شرکت در جلسات گروه دعوت نمایند.

بخش ششم - تأمین حق الزحمه

ماده ۳۱: پرداخت حق الزحمه اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی:

الف: برابر آیین‌نامه پرداخت مساعدت ماهیانه، اساتید دروس تمام‌وقت و نیمه‌وقت سطح یک، موظفند علاوه بر تدریس موظفی، روزانه یک ساعت و اساتید تمام‌وقت دروس سطح دو و سه، دو ساعت و نیمه‌وقت سطح دو و سه، یک ساعت جهت انجام امور آموزشی، پژوهشی و تربیتی در مدرسه اشتغال داشته باشند، لذا ساعات شرکت اساتید در جلسات گروه و ساعاتی که حسب مصوبات گروه، به امور آموزشی پژوهشی و تربیتی مدرسه اشتغال دارند، جزء ساعات مصوب حضور آنان در مدرسه محسوب می‌شود.

ب: اساتید ساعتی، در صورت حضور فعال در گروه، ساعات همکاری آن‌ها با گروه، حداکثر به مدت ۲۰ ساعت در ماه به ساعات تدریسشان اضافه می‌شود.
ج: حق الزحمه کارشناسان مدعو خارج از واحد آموزشی، توسط مسئول واحد آموزشی تأمین می‌شود.

ماده ۳۲: حق الزحمه اساتید گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی:

حق الزحمه گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی براساس آیین‌نامه‌ای که توسط معاونت آموزش حوزه‌های علمیه تدوین و به تأیید مدیر حوزه‌های علمیه می‌رسد پرداخت می‌شود.

بخش هفتم - برگزاری گردهمایی‌های گروه‌های علمی - تربیتی

الف: واحدهای آموزشی؛

ماده ۳۳: گردهمایی‌های گروه‌ها متشکل از اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی، کارشناسان و صاحب‌نظران به شرح ذیل برگزار می‌شود.

الف: گردهمایی اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی هر استان حداقل در هر سال یک مرتبه؛

ب: گردهمایی مدیران گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی هر استان حداقل یک یا دو مرتبه در سال؛

ج: نشست مشترک تخصصی تعدادی از مدیران گروه‌های علمی - تربیتی کلیه استان‌ها در سال؛

ب: سطوح عالی و دروس خارج؛

گردهمایی مدیران گروه‌های علمی - تربیتی دو بار در سال برگزار می‌شود و گردهمایی کلیه اعضای گروه‌های علمی و تربیتی یک بار در سال برگزار می‌شود.

ماده ۳۴: آیین‌نامه اجرایی نحوه برگزاری و اهداف گردهمایی‌های فوق‌الذکر، توسط معاونت آموزش تدوین می‌شود و به استحضار مدیر محترم حوزه‌های علمیه می‌رسد.

ماده ۳۵: در راستای تقویت و ارتقای سطح کیفی فعالیت گروه‌های علمی - تربیتی، دستورالعمل اجرایی ارزیابی عملکرد گروه‌های علمی - تربیتی، توسط معاونت آموزش تدوین می‌شود و سالانه گروه‌های علمی - تربیتی حسب مورد توسط مدیریت‌های استانی و معاونت سطوح عالی و خارج، مورد نظارت و ارزیابی لازم قرار می‌گیرند.